

Nagy András

ALMA

Egyszemélyes dráma
(One-Woman-Show)

Az itt következő szöveg az ötven éven túli Alma Mahler-Werfel elképzelt monológja. Ebben az időben lobban lángra – váratlan szerelemre – egy nagyreményű ifjú pap, Johannes Hollnsteiner iránt. Ennyi a történet lényege. Formájához azonban hozzátartozik még egy bábu is, melyet Oskar Kokoschka mintázott egykor Almáról. Mint a szöveg megannyi más mozzanata, az sem hiteles, hogy ez a figura túlélte volna létrehozója egyik orgiáját. A monológ számára azonban ez a bábu – a színész igényeinek megfelelően – szükséges lehet, „játszhat”. A szöveg három hangon szól: a kurzív a színpadi utasításokat helyettesíti (mint a szereplő hallható, belső reflexiója); a módosítás nélkül írt szöveg elképzelt dialógus a várt vendéggel; míg a nagybetűs szeg-mentumok az emlékezés szakaszai s hétféle paródia lehetőségét tartalmazták. Munkámhoz felhasználtam a korszak többféle forrását: írásokot, zeneműveket, képeket. Minthogy igen szabadon formáltam saját szövegemmé mindezt, tételes felsorolásuktól – egyelőre – eltekintek.

ALMA

Látja ezt a szép, véres dögöt?

Itt majd előreengedem s bámulom.

Drezdában kiszállt miatta a rendőrség. Egy nyaraló kertjében feküdt. A vérről persze még a laboratóriumi vizsgálat előtt megállapították, hogy vörösbőr.

Remélem, megjíjed.

Akkoriban még könnyen elvesztette a fejét. Két méterrel odébb találták meg.

Felnevet?

A test pedig, kicsavarodott tagokkal, tépett, vörösbőrfofokkal teli ruhában várta, hogy az estély egyéb hulladékaival szemétre kerüljön, ha a köztisztasági hivatal alkalmazottai, a kerítésen betekintve nem értesítik előbb a rendőrséget.

Itt talán már lámpát gyújthatok.

Megcsonkított női tetem a modern festő kertjében! Szalagcím.

Talán csakugyan felnevet. Remélem, olyan kislíúsan.

Micsoda egy tetem, igaz? A nyaka híres volt és hófehér. Ezért a kulcsontért itt meg szoktak örülni rendszerint. S bár a dereka nem volt karcsú, az akkori ruhaviselet ezt jótékonyan elrejtette. El kell ismernie...

Vagy... Mégiscsak az aranylamét kellene felvennem?

Pontos másolat. Finoman esztergált. „A festő” a legapróbb részletekig ellenőrizte. Hunyt szemmel, s csak a két keze emlékezetére bízva magát.

Itt megfoghatom a kezét, hogy a székéhez vezessem.

Amióta legutóbb beszélünk, állandóan erre gondolok. Előkerestem, hogy lásson, amikor még nem láthatott. Nem, nem azt, hogy milyen voltam.

El tudnám helyezni izgatóbban? Álljon csak el az ő lélegzete is.

Hanem hogy mi voltam. Amíg magával nem találkoztam.

Most gyorsan vissza az ürüghöz!

Pedig... nem is ez a legkülönösebb szerelmi vallomás. Ez a bábu. Hanem... a Paul Kammerer, jaj, hát az egy maroknyi lisztférget zabált meg, például. Sáskákat etettünk velük a laboratóriumban. Viszolyogtam, hát kivette a dobozuktól, s a szájába tömte. Hogy értem még erre is képes.

Most egészen a közelébe kell kerülnöm.

Tudom, hogy rettenetesen viselkedtem, atyám.

Úgy kell ránézniem, hogy lehajtsa a fejét. Túl igenen és nemem.

Vasárnap, a mise előtti zsúfoltságban sikoltozva végigrohanni a Stephensdom főhajóján, hogy: Hagyjon! Átkozott! Nem tudok gyónni! Nem kell a feloldozása! És... amikor végül beér, akkor a vállára borulni...

Ilyen széles és erős válla hogy lehet egy papnak...

Kint sírtam, és szinte hallottam, ahogy mondja. Ez az én testem...

Kint... Hogy pontos legyek: a Dehmelnél. De nem leszek pontos. Benediktin és kuglóf. És könnyek, persze főleg könnyek.

Vissza akarom könyörögni magam a közelébe, atyám. És nem, nem tudok gyónni egyszerűen. Tehát többet akarok. Olyasmint, amire a zsidók a pszichoanalízist kitalálták. Csak éppen nem a hátamon fekve és nem hunyott szemmel egy nyálát csorgató, idegen lélekbúvárnak, hanem itt, bele a maga arcába, szemüvegébe, hitébe, mert akkor mindent végig tudok mondani, amit a férfiak és a szerelem csinált belőlem, ezt a szépen esztergált, élethű babát, aki egyszer csak megsejtette a lelkét...

Mégiscsak úgy érzem: aranylamé. És a vastagabb gyöngysor. Vagy mégsem?

Hát tudja azt, maga pap, hogy rádöbbsentett: eddig még senki nem hódított meg egészen? Pedig micsoda férfiak vonítottak itt körülöttem! Hogy nem számít, hányan térdelnek előttem, gyömszőlnek vagy szimfóniát komponálnak a szerelmemért, ha legbelül érintetlen maradok, mintha nem lennék képes a szerelemre, éppen arra, ami életem legfőbb tartalma volt... És talán ezért kellett mindegyikőtől, mindtől! továbbmenekülnöm, egyre kétségbeesettebben, mert minden szenvedély csak felfokozta azt a vágyakozást, melyet egyik sem tölthetett be, egyáltalán!

Azt hiszem, neki teljesen mindegy, hogy aranylamé vagy kartonruha. Bár... ha csak egyszer felejtette volna rajtam a szemét, vagy pillantott volna még mindig meggyőző kulcsontomra, amikor imádkozásra hajólok a kivágott ruhámban, hát neki sem mondhatnám el.

Egyébként... Ettek már lisztférgeket a kedvemért, festettek remekműveket, és újraköltötték az Orpheusz-történetet, de misét, azt maga mondatott értem először.

Vagy már a kulcsontom sem olyan meggyőző?

„A hit formája a paradoxon”. Tudja, mennyit gondolkoztam ezen?

És bizonyos, hogy még nem érintett nőt. Miért?... És miért izgat ez ennire? Harmincnyolc éves, de aligha volt este, amikor nem kérdezte volna meg magától: miért?

Nézzon csak körül, Johannes, itt, az én kis „panteonomban”, ahol mindenki bemutatta az áldozatát előttem, szerelmem a modern európai művészet többféle műfajának visszatérő motívuma. Míg vártam, el is rendeztem a maga kedvéért: amíg a Kokoschka-rajzokat nézi, szívesen lejátszom Mahler Hatodik szimfóniájának rólam szóló, emelkedő F-dúr motívumát, vagy akár a Tizedik sikolyait a szerelmemért, és amikor Klimt frizén felismer, akkor majd Zemlinsky-dalokat fogok intonálni, ha pedig kíváncsi a Werfel-költemények ihletvidékére, hát elvezetem oda is, míg Gropius nagyívű vázslatait lapozgatja... Anyag lettem, nemes anyag ugyan, mely különféle életművekbe épül, mint ezt esztéták majd nem mulasztják el megállapítani.

Ezt majd hatásosabban. Nehogy lebecsülje, mint én. Hanem... magát becsülje meg.

És mégis. Másokon keresztül éltem az életem.

Valószínűleg sportolt is. Az ilyenek atletizálnak. Most meg miért izzad ennire a tenyerem?

Vagy nevezzük inkább ördögűzésnek? Exorcizáció... latinul is tudom. Egy időben sokat olvastam a patrisztikából. Az ördögűzés folyamata mindig rabul ejtett. Kiváltképp azok a történetek, amelyek végén egy üres héj marad a megszállott testéből, mert semmi egyéb nem volt benne már, csak az ördög. Egy tetem marad. Egy bábu.

Egy ötvenéves asszony.

Ezért akarok meggyónni magának.

Tudja vajon, néha milyen obszcénok voltak ezek a varázslatok?

Csak magának tudnám elmondani: sem másik férfinak, sem másik papnak. Minden élet csak Isten előtt táruul fel, így mondta egyszer, ugye? De hát Istennek az én számomra szüksége volt még valakire. Hogy megválhassak a múltamtól. Nem attól, amit naplóimban és levelezésemben majd múlttá szerkesztek szépen az esztétáknak, közfogyasztásra és az úgynevezett utókor számára, hiszen visszakerem rendre a leveleimet és időről időre a naplóimat is átfésülöm, hanem azt a múltat, amelyik ide vezetett. És amelyeknek éppen ezért éppen ennyi volt az értelme. Úgy is mondhatnám, a konklúziója. Mielőtt az élet lezárul, udvariasan megkérdezik: nem óhajtaná mégis-csak elkezdenni, asszonyom?

Tehát...

Nehezen kezdem.

Tehát...

Hadd mondjam el legelőször azt a másik ébredést... Amikor ugyanígy kezdtem támolyogni, úgymond: álomittasan, s azt gondoltam: élet volna az, amire felébresztettek.

Miért gondolok erre mostanában minduntalan? S főleg: miért ilyen gyengéden?

Újrakezdem. Tehát. El akarok mondani egy mesét. Rendben? Egy szép, édeskés századvégi történetet a gyönyörű bakfis és a csodálatos festő boldogtalan szerelméről, amelyben a leány azzal maradhatott örökéletű, hogy nem adta oda magát, a férfi legforróbb vallomása pedig az volt, hogy el tudta hagyni szerelmesét.

A hangom! Nagyon fontos, hogy az a lány szóljon belőlem!

VOLT EGYSZER EGY VÉGTÉLEN KERT MELYNEK MINDEN KIS LIGETÉBEN BOZÓTJÁBAN ÉS CSALITJÁBAN MANÓK ÉS TÜNDEK ÉLTEK ÉS RENGETEG EFFÉLE ZEGE-ZUGA VOLT ENNEK A TITOKZATOS BIRODALOMNAK S KÖZÉPEN ÁLLT AZ ŐSI KASTÉLY MELYBEN AZONBAN NEM A KIRÁLY ÉLT HANEM NÁLA IS HATALMASABB ÉS TÖKÉLETESEBB FÉRFI A FESTŐ FELESÉGÉVEL ÉS KÉT LÁNYÁVAL SBÁR AZ ABLAKOK A TITOKZATOS KERTRE NYILTAK MEGANNYI VÁSZONKILÁTÁS TÁRULT MÉG VADREGÉNYESEBB ÉS REJTELMESEBB SZÍNESEBB TÁJAKRA MELYEK TÓNUSAI OTT VOLTA A MINDIG AGYONPACÁZOTT PALETTE TÜNDOKLŐEN KEVERT SZÍNEIBEN S ANNAK EREDETEKÉNT PEDIG AZ IDŐS FESTŐ SZEMÉBEN SZÜRKÉN MOSOLYGÓSAN ÉS GYÖNYÖRŰEN ÉS EZT A KÉT SZEMET

KELLETT AZUTÁN ÜRESEN HÁLYOGOSAN VISZONTLÁTNOM AMINT FELKÖTÖTT ÁLLÓ ARCÁBÓL FELESLEGESEN KIMERED AMIKOR BESZÖKTEM A HATALMAS HOLTTESTHEZ MÉG ALIG VOLTAM BAKFIS ÉS MÁR TUDTAM A VILÁG SZÍNEI FAKULTAK KI EZEKBE A SZEMEKBEN VÉGLEG

Apám képeit egyébként a Szépművészeti Múzeum őrzi. Szobra a Volksgartenben...

Ezt csak úgy melleleg. Odavetve...

SZÉP VOLTAM SZÖKE ÉS MAGÁNYOS MINT MESEHŐSÖKHÖZ ILLIK ANYÁM RÖVIDESEN EGY MÁSIK ÉGITEST VONZÁSÁBA KERÜLT MINTHA A NAPOT EZENTUL EGY KIHÜLT APRÓ BOLY-GÓMOSTOHA HELYETTESÍTHETNE PUSZTÁN AZÉRT MERT ÉPPE KÖRÜLÖTTE KERINGÜNK A HÜGOM PEDIG NOS A HÜGOM IGEN VADÓC VOLT BARNA ÉS KIISMERHETLENÜL CSAK NEM IJESZTŐEN SZENVEDÉLYES MEGSZÉPÍTETT A SZOMORUSÁGOM AZT HISZEM ÉS FÉRFIK TEKINTETÉBEN VAGY ÉPPE IRIGYKEDŐ ASSZONYI PILLANTÁSOK TÜKRÉBEN LÁTHATTAM APÁM MÉG EKKÉNT IS MILYEN GAZDAGGÁ TETT TÖRÉKENYEN HAJLÉKONYAN ÉS SUDÁRAN LEOMLÓ SÜRŰ SZÖKE HAJAMMAL ÉS ÉGŐ SZEMEIMMEL SEMMIFÉLE KOMPOZÍCIÓNAK TÖBBÉ NEM LEHETTEM MELLÉKALAKJA ÍGY MONDTA AZUTÁN AZ A FESTŐ AKINEK MOSTOHAAPÁM VONAKODVA BEMUTATOTT EGY FELEJTHETETLEN DÉLUTÁNON

Gyönyörű baba voltam, Hollsteiner!

Klimt. Miért nem tudom még kimondani neki? Klimt! Klimt!

TERMÉSZETESEN CSÜNYÁNAK HITTEM MAGAM ÉS FOGYATÉKOSNAK IS EGYIK FÜLEMRE KISLÁNYKORI BETEGSÉGEM NYOMÁN VÉGLEG MEGSÜKETÜLTEM SOKÁIG TEHÁT MAKACSUL NEM HITTEM SEMMIFÉLE BÖKNAK LEGALÁBB OKOS AKARTAM LENNI TEHÁT OLVASTAM RENDSZERTELENÜL BÁR DE RENGETEGET KÉT KOSÁR KÖNYVET FALTAM FEL EGY KARÁCSONY ÉS VÍZKERESZT KÖZÖTT AMIT A JÓ ÖREG BURCKHARDT SZÁLLÍTTATOTT MEGLEPETÉSKÉNT A LAKÁSOMRA MIUTÁN ELVÁLLALTA ÖNKÉNTES SZELLEMI ATYASÁGOMAT DICKENS ÉS NIETZSCHE ÉS KLEIST ÉS BAUDELAIRE ÉS CERVANTES ÉS SCHOPENHAUER RÁGÁS NÉLKÜL MOHÓN A FIATAL ÉS ROMLATLAN ELMÉBE EGYSZERRE TÖBB KÖNYVET IS OLVASTAM ÉS IDÉZETEKKEK TROMFOLTAM LE AZOKAT AKIK CSAK EGY GYÖNYÖRŰ BABÁNAK HITTEK ÉS PERSZE PLATÓN RENGETEG PLATÓN

Krisztusnál eredetibbnek gondoltam akkor. Ezt itt elhallgatjuk.

Hogy hányféle szerelemről ír a Lakomában. Olvasta? Akkor még azt hittem, ez mind: egy. És egy, tehát: ő.

MÉG NEM TUDTAM ELDÖNTENI HOGY A VILÁGBAN MAJD KAR-MESTER LESZEK AZ ELSŐ NŐ DIRIGENS TERMÉSZETESEN A ZENE TÖRTÉNETÉBEN VAGY ANGYALI SZOBRÁSZ NETÁN MEZZOSZOPRÁNOMMAL VÁLOK VILÁGHÍRŰVÉ VAGY VIRTUÓZ FESTMÉNYEIMMEL KILENCÉVES KOROM ÓTA ZONGORÁZTAM S HA EGYEDÜL MARADTAM TÖBBNYIRE CSAK SAJÁT KOMPOZÍCIÓMAT SEMMIFÉLE ISKOLÁT NEM BIRTAM ELVISELNI OKTATÁSUNKAT OTTHON OLDOTTÁK MEG TEHÁT VÁLOGATVA ÉS CSIPEGETVE KÍVÁNTAM CSAK BEFOGADNI AZ ISMERETEKET S AMI NEM ÍZLETT FÉLRETOLTAM TIZENNEGY ÉVES KOROM ÓTA ÉLVEZTEM A GYŰLÖLT HÁZITANÍTÓK MOHÓ ÉS ALÁZATOS TEKINTETÉBEN AZT A HATALMAT MELYET LEBECSÜLTEM ÉS MÉGSEM UTASÍTHATTAM EL HA TÉTOVA MOSOLLYAL HÁTRADOBTAM A HAJAMAT NEM TORNYSULTAK REMÉNYTELENÜL A MATEMATIKAFELADATOK ELŐTTEM ENYHÉBB TAVASZI NAPOKON HA EGÉSZ TESTEMMEL NYŰJTÓZNI KEZDTEM NEM KÉRDEZTÉK TOVÁBB A LATIN MEMORI-TERT OLYKOR SZÉGYENKEZTEM EZÉRT KISSÉ DE SOHA NEM TŰLZOTTAN CICERO-SZÖVEGEK HELYETT NIETZSCHE PÉLDÁUL RENDRE ÉS ÖNKÉNTÉLENÜL MEGRAGADT ELMÉMBEN ÉS A WAGNER-MELÓDIÁK IS ÉS FIGYELTEK RÁM HA MEGSZÓL-LALTAM A FESTŐ ELŐSZÖR ÉRZÉKENY MEGJEGYZÉSEIMEN ÜTKÖZÖTT MEG MIKÉNT ÉRTHETI MEG EGY BAKFIS ÍGY AZ ÚJ A VALÓSZÍNŰTLEN PERSPEKTÍVA TÖRVÉNYEIT

Ez a féloldalas hallás segítségemre volt abban, hogy miként láthas-sak úgy, mint a preraffaeliták. Untatom?

Nem, ezt még nem kérdezhetem meg. Persze hogy untatom. Az a cé-lom. Felcsigázni, lassan és csaknem közönyösen. Ez még csak az első stáció és ő a hetedik lehet...

ANYÁM MIKÉNT EZT ILLIK MEGTILTOTTA HOGY GYAKRABBAN LÁTHASSAM ŐT MINT MOSTOHAAPÁM EGYÉB VENDÉGEIT S NEM TUDOM MÁR HOGY EZ OKA VAGY OKOZATA VOLT ANNAK A MIND ÁHITATOSABB ELRAGADTATÁSNAK AHOGY NÉZTEM EZT A NÁLAM CSAKNEM KÉTSZER IDŐSEBB HATALMAS MOSOLYGÓS FÉRFIT AKINEK MINDENE MOSOLYGOTT A SZEME A SZAKÁLLA A KEZE A HANGJA A KÉPEI MINDENE ÉS MINDENT KICSIT ÜGYETLENÜL MARKOLT MEG MÉG AZ ECSETET IS CSAKNEM ÚGY FOGTA MINT EGY MAJOM AMIKOR KÉSŐBB VÉGRE FESTENI LÁTTAM S EZEKBŐL A MOZDULATOKBÓL ÉS MOSOLYOKBÓL LETTEK AZ ORNAMENTIKUSRA SOVÁNYÍTOTT LÁNYOK A FINOM HAJLÁSOK ÉS ELOMLÓ HAJZUHATAGOK MELYEKNEK VALÓTLANSÁGÁT EGYSZERRE HANGSÚLYOZTA ÉS ELLENSÚLYOZTA A MOSOLYÁBÓL ÁRADÓ SZÍNARANY HÁTTÉR

Hogy ithagott. Hogy meghalt.

NEM AKARTAM HOGY TUDJA MENNYIRE BELEFELEDKEZEM A SZEMÉBE A HANGJÁBA MENNYIRE FELDERÜL A NAPOM HA CSAK VÉLETLENÜL MEGPILLANTHATOM ŐT HOGYAN PRÓBÁLOM UTÁNOZNI A LÉPTEIT ÉS SZÓFORDULATAIT MENNYISZER LÁTTAM ELALVÁS ELŐTTI ÁLMODOZÁSAIMBAN A MANCSÁBAN A KEZEM A HAJAM AZ ARCOM MÁST NEM A VILÁG AZ Ő SZEMÉN KERESZTÜL ISMÉT SZINESEDNI KEZDETT ÉS PERSE HOGY MIND ÜGYETLENEBB VOLTAM ELŐTTE ANYÁM JELLENLÉTEBEN PEDIG EGYENESEN TÚLZOTTAN KISLÁNYOS VAGY NŐIESEN HISZTÉRIKUS AZOKBAN AZ OTTHON SZABOTT RUHÁKBAN MELYEK BIZONYOSAN ELŐNYTELENÜL ÁLLTAK RAJTAM EGY SZOMBAT DÉLUTÁN VÉGRE LE KELLETT ROHANNOM A TERASZRÓL A KERTBE MERT EGY EGÉSZ TÁNYÉR TEJJSZINHAB CSÚSZOTT A KEZEMBŐL ÉPPEEN AZ ŐLÉBE S OTT FEHÉRLETT REMEGETT ILLATOZOTT A FESTŐKÖPENYÉN AKKOR UTÁNAM BALLAGOTT A SŰRÜN BENÓTT UTAK ÉS ÁRNYAS KITERŐK KÖZÖTT MEGTALÁLT MINDIG MEGTALÁLT MEGFOGTA A KEZEM ÉS AZT MONDTA Ő IS SZERET ÉS LETÖRÖLTE A TEJJSZINHABOT LENYALTA UJJÁT MAJD AZ ÚJABB HABOT MÁR NEKEM KÍNÁLTA ODA SÍRTAM HAJAM KIBOMLOTT RUHÁMAT EGYENESEN PRÓBÁLTAM HÚZOGATNI MAJD MEGHARAPTAM A KEZÉT ÉS ELFUTOTTAM

Klimt... Felismerte?

VELENCÉBE VITTEK ELŐLE NO MEG HOGY ELFELEJTSEM ÉS MEGVIGASZTALÓDJAM DE ETTŐL KEZDŐDŐEN ÉPPEEN ELSŐSORBAN RÓLA SZÓLT A VÁROS AZ ARANY HÁTTÉRŰ FRESKÓK ÉS ORNAMENTIKUS HIDAK SZŰK SIKÁTOROK ÉS HÁTTÉR NÉLKÜLI BELSŐ UDVAROK AHOL REJTŐZTEM MAGAM ELŐL ÉS KERESTEM ŐT VÉGRE SOKAT BOLYONGHATTAM EGYEDŰL ANYÁM ITT MÁR SZABADON ENGEDETT TÖBBNYIRE VALAMIFÉLE FURCSA BÓDULATBAN MINTHA A TESTEM IS ÉREZNÉ A BÁNATOMAT ÉS A VÁGYAKOZÁSOMAT A TESTEM AMELY ELŐSZÖR TUDATTA VELEM TELJES EREJÉVEL HOGY NŐ VAGYOK NEMCSAK SZÉP HOSSZÚ HAJÚ BABA AKARATOS BAKFIS VAGY DACOS KAMASZ HANEM JÖVENDŐ ASSZONY SŰRŰ SZÍVDOBOGÁSSAL ÉS TITKOS HELYEKRŐL ÁRADÓ MELEG-SÉGGEL FORMÁTLAN VÁGYAKOZÁSSAL ÉS VADUL ILLATOZÓ BŐRRÉL FÓRTTAM A LAGUNÁK APRÓ HÍDJAIT NÉZTEM A CSA-TORNÁK LANGYOS PÁRÁS NYUGTALAN FODROZÓDÁSÁT BÁ-MULTAM A KÖVEK BAROKKOS HAJLATAIT ÉS SZENVEDÉLYESEN FARAGOTT FORMÁIT ÜLDÖGÉLTEM A LÉPCSŐKÖN A TENGER FÖLÖTT HAGYTAM HOGY SZINTE FELOLVASSZON A NAPPÉNY HALLGATTAM A SIRÁLYOK MÉLYRŐL JÖVŐ VIJJO-GÁSÁT ÉS TUDTAM HOGY VÉGÜL IS MINDEZ MOCSÁRON VAN SZÉPSÉGE GYANÚSAN HIVALKODÓ AZ EGÉSZ LASSAN SÜLY-LYED ÉS ÜGYSEM ÁLLÍTHATJA SEMMI MEG MINDEN ÓRÓLA SZÓLT BENNEM ÉS KIVÜLEM ÉS MI SEM VOLT TERMÉSZETE-SEBB ÉS ELVISELHETETLENEBB MINT HOGY EGYSZERRE OTT KÖNYÖKÖLT EGY SZEMKÖZTI HÍDON MÉG A HÍD IS MO-SOLYGOTT ALATTA ÉS NÉZETT RÁM BIZONNYAL HOSSZÚ IDE-JE FELSIKOLTOTTAM UTÁNAM JÖTT VELENCÉBE MENEKÜLNI KEZDTEM

Milyen ostoba is egy bakfis.

Tudja, atyám, meddig tart egy ilyen menekülés?

NEM KÖVETETT CSAK KÖNYÖKÖLT ÉS MOSOLYGOTT ÉS MÉGIS MEGTALÁLT MINDENÜTT MINTHA CSAKUGYAN A KÖVEKBEN LETT VOLNA A ZEGZUGOS UTAKBAN A HIRTELEN ELŐBUKKANÓ ÓRÓKMÉCSÉSEKKEL VILÁGLÓ KIS OLTÁROK-BAN AHOL KÖZÖLTAM A SZŰZANYÁVAL HOGY NEKEM CSAK Ő KELL Ő Ő Ő GYOMROM KAVARGOTT IZGALMAMBAN ÉS SIET-SÉGEMBE ÁLLANDÓAN SZÉDÜLTEM SZAGGATOTTAN SZED-

TEM A LEVEGŐT TITKOS FERTŐZÉSEKBE REMÉNYKEDTEM S NEM ABBAN HOGY ÍGY KEZDŐDNE A MIIS A RIALTO MÖGÖTTI PIACON AHOL A SŰRŰ SÓS SZAGBAN RÁM TÁTOGTAK A HA-LAK ÉS SZEMEMBE NÉZTEK SZEMHÉJ NÉLKÜLI TENGERI SZÖRNYEK VÉGRE ELVESZTETTEM AZ ESMÉLETEM AZ Ő KARJAI FOGTAK FEL TERMÉSZETESEN

Látja, mennyire megizzaszt az emlékezés?

Nem, ne lássa. És ha itt lesz, talán meg sem izzaszt. Jaj, mi ez a „ha”! Itt lesz!

A SZOBÁJÁBAN TÉRTEM MAGAMHOZ MAGASAN A VÁROS FÖLÖTT S MÉG MINDIG A KARJÁBAN TARTOTT OTT AHOVA VÁGYTAM AHOVA TARTOZTAM ÉS ETTŐL RÉMÜLTEM MEG A LEGJOBBAN AZT HISZEM MINTHA AZ ÉLETEMÉRT KÜZ-DÖTTEM VOLNA TÉPTEM FEL AZ AJTÓT FUTOTTAM LE A KÉT-EZER NYIKORGÓ LÉPCSŐFOKON ÉS Ő ISMÉT BÖLCSEBB VOLT ANNÁL SEMHOGY KÖVESSEN CSAK MOSOLYGOTT MO-SOLYGOTT AZ EGÉSZ VÁROSSAL AMELYBE BELEFUTOTTAM S AMELYBEN VÉGÜL MAGAM IS MOSOLYOGNI KEZDTEM ÉS MASNAP IS LETT ÉS AKKOR A SZENT MÁRK TÉREN TITOKBAN ELJEGYEZTÜK EGYMÁST CSÓKJA MEGPERZSELT ÉS ÚGY ÉREZTEM MOSTANTÓL MINDENKI LÁTJA AZ AJKAMON MI TÖRTÉNT VELEM A SZEMBEJÖVŐK SZÁJÁT NÉZTEM HOGY AZOKÉIS LÁTSZIK-E ÉS LÁTSZOTT BIZONY S MOST MÁR MIN-DENHONNAN AZ Ő ILLATA SZÁLLT FELÉM AZ Ő BOROZÁSAINAK KARCOS SIMÍTÁSÁT VÁRTA ÉS FÉLTE A BŐRÖM EGÉSZ TES-TEMEN LÜKTETETT A CSÓKJA ÉS HOGY SOHA MÁR SENKI MÁST NEM TUDOK SZERETNI A PUSZTA FIZIKAI ÉLMÉNYEM VOLT

A naplómban erről csak annyi fog maradni: felébresztettek. És vala-mi talán bűnös vágyakról is.

És bűnös tudatlanságról...

MASNAP MÁR NEM ENGEDTEM HOGY MEGCSÓKOLJON RET-TEGTEM ATTÓL AMI VÁRT VOLNA RÁM RETTEGTEM A TESTEM-TŐL ÉS A TESTÉTŐL AMI FORRÓ VOLT ERŐS ÉS MEGNYUGTA-TÓ A KEZÉTŐL AMIVEL OLYAN SUTA KÖNNYŰSÉGGEL ŐLELT TARTOTT ÉS SIMOGATOTT ÉS FÉLTÉM HOGY NEM ÉLEM TŰL HA EZ AZ ÁLLANDÓSULÓ LÁZ PUSZTA TESTHŐMÉRSÉKLETTÉ VÁ-LIK S AMI VÉGSŐ ÉS TELJES ODAADÁS VOLNA AZ NEM LESZ TÖBB MINT KORABELI METSZETEKEN ÁBRÁZOLT IZZADT ERO-TIKUS GIMNASZTIKA TŰL HIRTELEN INDULTAM EL ÉS TÉVED-TEM EL AZONNAL MAGAMBAN S Ő IGAZÁN RÁVEZETETT VOLNA A BEJÁRANDÓ UTAKRA SZINTE MÉG MINDIG FÁJ HOGY NEM Ő VEZETETT PEDIG NYILVÁN Ő IS PONTOSAN TUDTA HOGY A FÉ-LELEM ÉS ELUTASÍTÁS NEM MÁS MINT AZ ODAADÁS GYŐTRŐ VÁGYA ÉS AKARÁSA AMIKOR A SZENT MÁRK TÉR FORGATAGÁ-BÓL KIVÁLT HÁROM ISMERŐS ALAK MINT EGY KISLÉTSZÁMŰ KI-VÉGZŐOSZTAG ÉS EGYENESEN FELÉNK TARTOTT MINDEN ERŐMMEL ATÓLELTÉM ŐT S HA AZ A TIZENŐT MÁSODPERC AMIG ANYÁMÉK ODAÉRTEK HOZZÁNK ELEGENDŐ LETT VOLNA HOGY MÉGIS ITT MOST AZONNAL ÉS VÉGLEG ODAADJAM MA-GAM MÁR TUDOM MEGTESZEM ÉS Ő AKKOR SZÉP LASSAN SZOMORÚ MOSOLLYAL ÉS FÉRFIASAN ELTOLT MAGÁTÓL A CSODÁLATOS KEZÉVEL EL

Az átkozott!

AZÓTA OTT ÚSZOM A BEETHOVEN-FRÍZ MELLÉKALAKJAI KÖZÖTT MÉG MEGÍRTA AZUTÁN HOGY ANNYIRA SZERET HOGY EZ TESZI KÉPESSÉ ARRÁ HOGY LEMONDJON RÓLAM S NEM LEHET ENNÉL FORRÓBB VALLOMÁSA ÓRÓKKÉVALÓVÁ LETT A SZERELMŰNK MEGANNYI VÁZLATON SKICCEEN ARCÉL-BEN FELTŰNÜNK MÉG EGYÜTT VAGY ELSZAKÍTVÁ MERT A MAGUNK MÓDJÁN EGYIKÖNK SEM ENGEDTE HOGY SZENVE-DÉLYÜNK MŰLANDÓ LEHESSEN Ő FELÉBRESZTETT ENDEM ÉN BIZONNYAL MEGIHLETTEM ŐT SEM ELFELEDNI SEM MEG-BOCSÁTANI NEM TUDTUK MINDAZT AMI TÖRTÉNT ÉS FŐKÉNT AZT AMI NEM TÖRTÉNT ÉN TALÁN MEG TUDTAM VOLNA ŐT MENTENI Ő PEDIG HELYETTEM AZUTÁN BEÉRTE AZOKKAL A NŐKKEL AKIK KITERJEDÉS NÉLKŰL ZSÚFOLÓDNÁK KOMPOZÍ-CIÓI HÁTTÉRÉBEN KÉTOLDALON VAGY OLYKOR PORTRÉVÁ TOLAKODNAK SZEGÉNY KLIMT EFFLÉK MARADTAK UTÁNA CSUPÁN SZEGÉNY SZEGÉNY KLIMT

Istenem, hogy megy az idő. És nem jön. Nem.

Hát... ez volt az ébredésem. Az álom már nem volt folytatható, de az élet sem kezdődhetett még el. Ismeri ezeket a hajnali, nyomasztó kis végtelenségeket, atyám?

Vagy még nagyon is korán van? Lesz időm végigmondani? Sőt?

A szép baba megmaradt szép babának.

Legalább addig megcsinálom magam.

Befelé kezdtem élni ezután, tizennyolc évesen igazán könnyen le- számol hátralevő életével az ember. Mindent feladtam, ami hoz- zánkötött volna, hogy megkíméljem az emlékeimet: nem vettem a ke- zembe többé szívet és rajzlapot, mostohaapám műtermében meg- repedezett a számomra félretett agyag, no meg a szívem...

Nem. A szívemet ne említsem.

Azt hiszem, nem véletlen, hogy jelentős zenészek hallásproblémák- kal szembesülnek előbb-utóbb, nem gondolja? Hiszen ekként lehet számukra kérdéses, sőt: kínos olyasmí, ami másoknak eredendő és természetes. S hogy a sérülés milyen komoly ihletőerővel rendelke- zik, ezt Klimt távollodásával újra átélhettem. Mert távolodott.

A disznó.

A zongorámmal maradtam egyedül, és másra nem is vágytam. Fél- oldalas süketségem egyébként vonzó félreértésekhez is vezetett: mivel többnyire egész arccal kellett a beszélő felé fordulnom, a férfiak számára bizonyos meggyőző volt ez az állhatatos, kitartó fi- gyelem, amivel ajkuk mozgását is követtem, szinte csüggtem rajtuk! és egész testemmel, egész lényemmel koncentráltam rájuk.

Mégsem ernyőzhettem a fületem amúgy nagymamásan. Őnhittsége- ket legyezgette fogyatékoságom.

Velence után maradt a zene. Más nem. Ez volt az én titkos életem, boldogságom és boldogtalanságom, memóriám és feledésem és persze senkinek sem lehetett kifogása az ellen, hogy a szorgalmas kisasszony órákat tölt a zongora mellett, sőt, hogy békén hagyják, időnként estélyeken és szalonokban is elkápráztatja hallgatóit szép- ségével és virtuozitásával. Játsoztam, sokat, s anyám még csak nem is sejtette, hogy ezzel azt folytatom, amitől ő eltöltött és meg- fosztott. Egyébként jelentős sikereim is voltak.

Sikereim? Hm.

Nietzschét is olvastam a zenéről, démonikusról és effélékről, és hát tetszelegtem ebben a divatos istenkísértésben. Meg Schopenhau- ert...

A nemi szerelem metafizikájáról. Ezt említetlenül hagyjuk. Akárcsak Nietzsche kereszténység iránti megvetését. Ez is a zenében volt.

Bécsben egyébként ekkoriban amúgy is mindenki zenélt. Voltak per- sze, akik írtak vagy festettek, de többnyire azt is csak a zenélés mellett.

Azt hiszem, most leülhetek a zongorához.

És szinte felszakadt belőlem mindaz, amit alig győztem a következő pár év során kottapapíron rögzíteni. Még alig voltam húszéves, és már több mint száz dalt komponáltam, több szonátát szereztem és egy operanyitányt. Ehhez persze kellett még valaki. Aki bevezet a kontrapunkt világába, az összhangzattanba és minden egyébbe, s akitől nem kell félnem, hogy pusztán a nőnek szóló bókokat helyette- sítí a tehetségemnek szólókkal. Mert tehetséges voltam, atyám, már bevallhatom.

Bár a fordítottja talán jobban sértett volna.

Valami rettenetesen forró és kifejezhetetlenül szomorú is volt ezek- ben a művekben. Ha valakit bizalmamba avattam, s játszottam, többnyire nagy sikerem volt.

Többnyire nélkül. És nem ülök le a zongorához.

Emlékszik Tolsztoj szavaira a Kreutzer-szonátából? Hogy hogyan lehet efféle hangzatokat előadni egy polgári szalonban, dekoltált hölgyek és frakkban feszengő férfiak között? Hogy nem pirulnak be- le? Senki nem érdekelt. Magamnak pirultam.

Zemlinsky.

Egy férfit avattam be mindössze. Bizalmasom és zenetanárom egy áldott és szörnyűséges kis gnóm volt. Azt reméltem, ő veszélytelen. Pedig ezután mintha egy Wagner-opera librettója kezdődne: a törpe és a tündérlány románcáról a manó kincsesbarlangjában. Meghall- gatja?

Persze hogy meg. Néhány Wagner-akkord...

A TÖRPE CSAK NEM VALÓSÁGOS TÖRPE VOLT MINTHA EGY ÁTOK SÚJTOTTA VOLNA VARÁZSLATOS UNDO RÍTÓ ÉS ELLEN- ÁLLHATATLAN NEM A FOLYÓ MÉLYÉN VAGY SZIRTFOKOK FÖLÖTT ÉLT HANEM EGY POROS POLGÁRI LAKÁS BARLANG- JÁBAN A RINGEN S VÉGTELEN GAZDAG VOLT KINCSEI KÖZÖTT

Zenélt. Káprázatosan. Gazdagon, lenyűgözően. Wagnert. Mindun- talan ezt hallottuk, ezt játszottuk, idéztük és bizonyosak voltunk benne, hogy ha a zenében megjelenhet Isten, márpedig hol másutt, ak- kor efféle összhangzatokon keresztül közli soron következő kinyilat- koztatását.

Tram-tara-pam...

A TÜNDÉR SEBZETT VOLT SZENVEDETT ÉS TALÁN EZÉRT KE- RÜLT HAMAR A MANÓ VARÁZSLATÁNAK HATALMÁBA LÁTTA KINCSEIT ELÁMULT GAZDAGSÁGÁN ÉS KÖNYÖRGÖTT A TÖRPÉNEK TEGYE GAZDAGGÁ ŐT IS ÉS IGY GYÓGYÍTSA MEG AZT IS SUGALLTA EZZEL HOGY IGY TÖRHETI MEG A MANÓRA NEHEZEDŐ ÁTKOT EGYES-EGYEDÜL

Apropó, Zemlinsky. Nincs itt bűdös?

Mosdatlan volt. Alacsony. Kávéházzagú. Kopaszodott. Fogai ki- hullottak. Álla egyszerűen hiányzott. És mégis... Égő, csodálatos szemeinek nem lehetett ellenállni. Pedig az homályosabb volt, mint szelleme, s mindez akkor lobogott igazán, amikor Wagnert játszott. A Tristant.

ÁLLT A TÜNDÉRLÁNY A VARÁZSLATOS GNÓM MELLETT HALL- GATTA ANNAK ZENÉJÉT S CSAK AZT ÉREZTE AHOGY LÁBAI SZINTE KICSÚSZNAK ALÓLA S EGYSZERRE A MANÓ ÖLELÉSÉ- BE HULLIK

Tram-papa-tram-pam...

Addigra már az összes Wagner-operát kívülről tudtam, s mezzo- sopránomon el is ordítottam valamennyit. De így... így még soha nem hallottam.

A MANÓ VARÁZSEREJE ELKÁPRÁZTATTA A TÜNDÉRT S KIN- CSEI MELLETT MIT SZÁMÍTOTT A KINÉZETE MINTHA MEGVA- KULT VOLNA MINDEN EGYÉBRE A LÁNY ÉS CSAK EZT A KIS GNÓMOT HALLGATTA CSODÁLTA S MINT EZ LENNI SZOKOTT A TÖRPE ETTŐL CSAKUGYAN CSODÁLATOSSÁ IS VÁLTOZOTT MINTHA MEGTÖRNETNE AZ ÁTOK AZT KAPTA MEG A LÁNYTÓL AMIRE MINDEDDIG HIÁBA VÁGYOTT AHHOZ AZONBAN HOGY AZ ÁTOK VÉGKÉPP MEGTÖRJÖN AZ ILYENKOR SZOKÁSOS PRÓBÁKAT KELLETT KIÁLLNIUK

Triririr-trúúú... Itt nyugtalanul zizegnek a vonósok, s véget érhet a hosszú exozicció.

Úgy is mondhatnám: mindent kipróbáltam rajta. Teljesen Zemlinsky búvkörében éltem, de szenvedélyem... mégsem neki szólt.

Mégiscsak: Gustav?

Klimről, akire minden érzésem, szenvedélyem és csaknem megtett szerelmes mozdulatom utalt, de főképpen, bár még nem tudtam: Mahlerről. Igen.

Gustav, Gustav.

A TÜNDÉR SZINTE RABJA VOLT A GNÓMNAK TEHETSÉGÉT CSAKUGYAN ISTENINEK VÉLTE S ETTŐL ISTENI IS LETT MERT SOHA OLYAN GYORSAN ÉS KÖNNYEN NEM GYARAPODTAK A TÖRPE ZENEKINCSEI MINT AMIKOR ZENEÓRÁK ÖRVÉN MAGÁ- HOZ CSÁBÍTHATTA ÉS ZONGORAFUTAMAIVAL ELBŰVÖLHET- TE EZT A FÖLDÖNTÜLI LÁNYT AM MEGKEZDŐDTEK EKKOR A PRÓBATÉTELEK IS A TÜNDÉR UGYANIS AHOGY A MANÓNAK KÖZÖNHETŐEN MINDINKÁBB ERŐRE KAPOTT EL-ELTÁVO- ZOTT A BARLANGBÓL S TITOK MARADT VISSZATÉR-E MEG EGYÁLTALÁN HÍSZEN ODAKINT ELVEGYÜLT A HALANDÓK KÖZÖTT S AZ Ó KÓRUSUK BIZONY KEDVES VOLT FÜLÉNEK AZ- UTÁN RENDRE ELMESÉLTE MOHÓ TÉTOVÁZÁSÁIT A TÖRPÉ- NEK AZ EGYIK NAPON EGY VAGYONOS KERESKEDŐ KÉRTE MEG VÁRATLANUL ÉS SZENVEDÉLYESEN A LÁNY SZÉPSÉGE FELGYÜLT A BÓKOKRA S MEG AKKOR IS OTT TÜNDÖKÖLT AZ ARCÁN AMIKOR A BARLANGBALÉPETT MÁSKOR EGY KÜLÖNC BÖLCSELŐ VARÁZSÁRÓL BESZÉLT MELYNEK RAVASZUL

CSAKNEM ENGEDETT S VÉGÜL MÉGSEM AZUTÁN VOLT EGY GYÖNYÖRŰ VITÉZ IS KINEK LELEMÉNYES OSTROMÁT HOSZSZAN ÉLVEZTETTEL RÉSZLETEZTE A KIS GNÓMNAK A VÉGSŐ KAPITULÁCIÓRA KÉSZÜLŐ LÁNY S TRILLÁZOTT TÖPRENGETT VAJON KI IS LEHETNE IGAZÁN MÉLTÓ ÓHOZZÁ AKI SZÉP FIATAL TEHETSÉGES ÉS GAZDAG ÉS BIZONYNÁL VARÁZSHATALMA IS VAN ILYENKOR IMÁDTA A SZEGÉNY ÉS CSÚNYA TÖRPE KÍNJAIT A TÜNDÉR A NÉMÁN ELTORZULÓ TEKINTETET A LASSAN MEG-MEGRÁNDULÓ AJKAKAT S AZ ENNEK NYOMÁN FELCSENDÜLŐ HANGZATOKAT MELYEK EGYRE SZEBBEK LETTEK DISSZONANCIÁJUKBAN IS ÁTHATÓBBAK S ILYENKOR VÉGRE ISMÉT A ZONGORA MELLÉ OMOLHATOTT A LÁNY EGYENESEN A TÖRPE ÖLÉBE ÉS CSÓKOLTA ÖLELTE SIMOGATTA ÉS FOGADKOZOTT NAPSZÁLLTÁIG HOGY SOHA SENKI MÁS AMIKOR IS RENDESEN HAZATÉRT

Az opera szünetében frissítőt kellene felszolgálnom. Magamnak mindenképpen.

Kiszárit a várakozás, atyám.

A TÖRPE KÍNJAI S VÁGYAI NÖVEKEDÉSÉVEL EGYRE GAZDAGABB LETT S A TÜNDÉR TUDTA HOGY EZT BIZONY BETELJESÜLETLEN S EKKÉNT MIND FORRÓBBAN IZZÓ SZERELMŰK OKOZZA MELY OLYKOR MINTHA ÉPPEM SEMMIT SEM JELENTENE NEKI HISZEN MINDENKIT MEG KELLETT HÓDÍTANIA ODAKINT HOGY ENNEK A VILÁGNAK A GAZDAGSÁGÁT TELJESEBEN ÉLVEZHESSE S A HALANDÓK CSAKUGYAN KÓRUSBAN ÜVÖLTÖTTEK UTÁNA ÍGY HOSSZAN MESÉLTE A GNÓMNAK HOGY MÉG A FIÁKERESEK IS VIRÁGCSOKROT KÜLDÖZGETTEK NEKI HOGY A HORDÁR HOGYAN TÖRTE EL A RÁBÍZOTT HOLMIKAT MIKOR Ő VÉLETLENŰL MEGÉRINTETTE HOGY GYANÚTLAN VACSORAVENDÉGEK ODAHAZA VAGY ÉPPEM NYARALÁSRA KÜLDÖTT KAMASZFIUK MIKÉNT VONTÁK FÉLRE ŐT HOGY TÉRDRE VETHESSÉK MAGUKAT ELŐTTE KÖNYÖRÖGVE A SZERELMÉÉRT S Ő CSAK HALLGATOTT MOSOLYGOTT VONZÓN ÉS SEJTLEMESEN TARTÓZKODÓ MARADT SEM IGENT SEM NEMET NEM MONDOTT RÖVIDKE DUÓIK EKKÉNT MINDIG A VÁGYÓDÓ AKKORDJAIVAL FEJEZŐDTEK BE MERT AZ Ő HALK ELLENSZÓLAMA ELENYÉSZETT ÁM AMINT MEGHALLOTTA A TÖRPE SZÓLAMÁT VÉGRE A TÜNDÉRBŐL IS FELTÖRHETETT MINDEN ELFOJTOTT SZENVEDÉLYE ÉS VÁGYAKOZÁSA HOGY Ő CSAK AZ ŐVÉ AKAR LENNI S EZÉRT VAN SZÜKSÉGE ERRE A SOKFÉLE HÓDOLATRA HOGY MÉG INKÁBB ÉREZHESSE AZT AZ EGYETLENT A CSAK NEKI RENDELTET MELY NEMCSAK SZÉPSÉGE VAGY ÉRZÉKI VONZÁSA SZEGÉNYESSÉGÉBŐL TÁPLÁLKOZIK HANEM BELŐLE AZ Ő KÍNJAIBÓL ÉS GYÖNYÖRÉBŐL ÉS VÁGYAIBÓL CSAKIS A GNÓMOT OLYKOR FÁRASZTOTTÁK A KÍNOK S ILYENKOR LÁZADNI PRÓBÁLT ERŐTLENŰL FENYEGETŐZÖTT S AZ EGYIK PIANO PÁRJELENETET KÖVETŐEN CSAK NEM ÖSSZEROMBOLTA KINCSEIT ÁM AKKOR FELNEVETETT A LÁNY Ő CSAK KÍSÉRLETEZIK EZZEL A ROMLOTT SÁGGAL MŰLT KOR ÉPPENSÉGGEL CIGARETTÁRA GYÚJTOTT EGYSZER MÉG KERÉKPÁROZNI IS MEGPRÓBÁLT A PRÁTERBAN TITOKBAN ELŐZŐ ÉJJEL PEDIG MÁMOROS ÁLOMBA RINGATTA MAGÁT KÖNNYŰ SZESZEKKEL ÉS CSAKIS MIATTA TÖRTÉNIK ÍGY FOLYTATTA AZ ÁRIÁJÁT CSAKIS A TÖRPE SZÍVTELENSÉGE MIATT DALOLTA MERT HALLOTTA HOGY OLYKOR MÁS LÁNYOKAT IS FOGAD BIZONY A BARLANGJÁBAN JÖTTEK A DŰR AKKORDOK S EZUTÁN ELSZÁMOLTATTA MINDEN PILLANTÁSÁRÓL A SZENVEDŐ S CSAKUGYAN BŰNÖS KIS GNÓMOT EGYÜTT SÍRTAK KICSIT HOGY VÉGÜL MAJD FÉLRETOLHASSA A ZONGORÁTÓL HOGY A TÜNDÉR ELJÁTSSZA A CSAKIS NEKI KOMPONÁLT CSODÁLATOS SZERELMES DALÁT EZ AZUTÁN MIND TELJESEBEN FANTASZTIKUSABBAN ÁRAD ELŐ S A MÉG REMEGŐ FÉRFI ELŐTT LETÉRDEL KÖNNYES ARCÁT A TESTÉHEZ SZORÍJA S SZÉP MOLL-HANGZATOKBAN DADOGJA EL HOGY GYERMEKET AKAR TŐLE CSAK TŐLE HA VALAKITŐL EGYÁLTALÁN HISZEN ŐK CSAK EGYMÁS ÁLTAL LEHETNEK BOLDOGOK DE MIELŐTT A FINÁLÉ DUÓJÁBA KEZDHETNÉNEK SIETVE TÁVOZIK KIPIRULTAN ÉS KÉSZÜLŐDVE VALAMIFÉLE RÉGÓTA ESEDÉKES ÉS IZGATÓ TALÁLKOZÁSRA

Amikor megjelent Siegfried.

Ezt majd a szemébe kell mondanom, jelentőségteljesen.

Amikor... megjelent... Siegfried...

MERT EZ VÁLTOZTATTA MEG AZ EGÉSZ HANGZÁST MINDAZ SZÓLT MÉG TERMÉSZETESEN AMINEK MOTÍVUMAI FELTŰNTEK S KIKRISTÁLYOSODTAK EZEKBE A BOLDOG-BOLDOGTALAN ÖSSZHANGZATOKBAN MELYEK BOLDOGSÁGA IS

AKÁRCSAK BOLDOGTALANSÁGA MIND VÉGLETESEBB LETT HISZEN VÉGSŐ ELVÁLÁSRÓL SZÓLT ÉS KÖZÖS JÖVŐRŐL VAD ÉRZÉKI ÁLMOKRÓL ÉS TÉBOLYULT LELKI POKOLRÓL NEMCSAK EGYSZERRE DE ÉPPENSÉGGEL EGYIDŐBEN SZÓLAMOK ÖSSZEOLVADÁSÁVAL TÉMÁK SZABAD VÁLTAKOZÁSÁVAL S OLYAN MÉLYSÉGBŐL ÉS OLYAN MAGASSÁGBÓL MELY ARRA UALT HOGY A BARLANG IMMÁR AZ UNIVERZUMMAL AZONOS ÉS NEM IS VOLT MÁSKÉNT A ZENE UNIVERZUMA VÉGTENRE TÁGULT DE ÉPPEM ITT TŰNT FEL AZ AKI NEM A KINCSEIVEL CSÁBÍTOTTA VOLNA SZERELEMRE A LÁNYT HANEM SZERELME KINCSET AJÁNLOTTA S CSERÉBE NEM KÉRT MÁST CSAK AMIT A TÜNDÉR ADNI KÉSZÜLT MERT MÁSA NEM VOLT MINT ÖNMAGA

Itt nagyon szép hangzatoknak kellene szólóniuk. Majd...

NEM TUDTA CSAK SEJTETTE A LÁNY HOGY ŐNÁLA IMMÁR SEMMI SEM DRÁGÁBB A GNÓMNAK HOGY EZZEL ÉPPENSÉGGEL VÉGKÉPP KIFOSZTJA ŐT AKI A FINÁLÉBAN AZONBAN MÉG TANUSÁGOT TEHETETT ARRÓL MILYEN GYÖNYÖRŰ HANGZATOKAT CSAL ELŐ A SZENVEDÉS MERT MINDEN MEGSZÓLAMI VISSZACSABÍTHATNA A LÁNYT ÁM EKKOR MÁR EGÉSZEN MÁSFÉLE HANGOK ZENGENEK EGY ÚJ UNIVERZUM DALLAMA S A TÜNDÉR TÁVOZIK SIEGFRIED OLDALÁN SZERELMES DALÁBAN VISSZA-VISSZATÉR MÉG A MANÓ MEGANNYI MOTÍVUM HISSZEN TŐLE TANULTA KIFEJEZNI MINDEZT S MÉG TÁN SZERETETÉRŐL IS TANÚSKODIK NÉHÁNY FUTAM HISZEN NEM CSALÓDHOZOTT ABBAN AKINEK VÉGÜL IS NEM ADTA ODA MAGÁT ÁM MINDEZT ELNYOMJA MÁR A ZENEKARI FINÁLÉ FORTISSIMÓJA MELY ZAKLATOTT DOBOGÓ SZÍVÉNEK MINDEN HANGJÁN JÁTSZIK, S AMELY A GYÓZTES FÉRFI DIADALMAS MOTÍVUMÁBAN OLDÓDIK FEL

Függöny.

Innom kellene. Hogy gyűlölök férfira várni. Vagy minden megváltó Siegfriedként jön el? Tra-ta-ta-tra-tata-ta? Hová tettem az üveget?

Vastaps.

Vagy még korai? De jó, hogy nem találom.

Hódítóm persze igencsak relatív Siegfried volt, ám számomra mégiscsak a szabadító szerepét játszotta el, s én jutalma, némi képp prédája, boldogsága és boldogtalansága: vagyis a felesége lettem.

Maradok ebben a ruhámban. Gyöngysor sem kell. Csak... némi festék. Diszkrétan. Ellenállhatatlanul.

De ez már hosszabb színmű volt, s minden zenei háttér dacára igencsak prózai. Zemlinsky csak annyit látott, hogy elragadtak tőle, s éppen az ragadott el, aki előtte is vitathatatlanul magasabb rendű volt, így fölőtte méltóképp győzhetett. Minden lezárult a Wagner-operák játékszabályainak megfelelően, csak éppen az én drámám kezdődött ezzel el. És: Mahlerrel.

Minden gyónásban ilyen fontos vajon, hogy a bűneivel szembesülő még szórakoztassa is lelkiatyját a feloldozásért?

Súlyos, komoly polgári dráma vette hát kezdetét három felvonásban, diszletek nélkül, hiszen mindennapjaink tárgyai lettek díszletekké.

AZ ELSŐ FELVONÁS KITÉRÉSEK SOROZATÁVAL KEZDŐDIK NEM ÉPPEM HÁLÁS DRÁMAI HELYZET ÁMANNÁL VALLOMÁSOSABB AHOGY PÉLDÁUL EGY REZONÓR AMOLYAN KÖZELI BARÁTNŐ EZT MEGSEJTHETI MIKÉNT SZÓL AZ A HAT HÓNAP AMIÓTA MEGPILLANTOTTA S KÜLÖNFÉLE MÓDOKON PRÓBÁLTA ELKERÜLNI BÉCS LEGSZEBB LÁNYA MINT A FŐHÖST NEVEZIK A TALÁLKOZÁST A VONZÓ ÉS ELLENTMONDÁSOS HIRŰ FÉRFIVAL TEHÁT MIKÉNT SZÓL EZ AZ IDŐ AKÁRCSAK A BEVEZETŐ JELENET ARRÓL HOGY NEM PUSZTÁN ÉRDEKLI DE TALÁN VONZZA IS AZ ELKÉNYEZTETETT GYÖNYÖRŰ GYERMEKET AZ ALACSONY SZEMŰVEGES KÜLÖNC AZ OPERADIKTÁTOR S AMIKOR EZ A BARÁTNŐ FONTOS DRAMATURGIAI SZEREPBEN ERRE RÁTAPINT GYANÚS HÉVVEL TILTAKOZIK A LÁNY ÍGY A JELENET MINDKETTEJÜK BEMUTATÁSÁRA VÉGÜL IS ALKALMAS HOGY MIT IS KEZDENE EZZEL A NÁLA CSAK NEM HÚSZ ÉVVEL IDŐSEBB IDEGES ZSIDÓVAL VISZOLYOG A LÁNY AKI KÜLÖNBEN IS A HÍREK SZERINT A SZOPRÁNOKHOZ VONZÓDIK ELADÓSODOTT ÉS VALAMI GYÓGYÍTHATATLAN BETEGSÉGBEN SZENVED ÉS ÍGY TOVÁBB

Aranyér, tisztelendő atyám: aranyér, mint ezt Siegfriedemről később megtudtam.

A KÖVETKEZŐ JELENET TERMÉSZETESEN MÁR AZ A VACSORA AHOOL EGYMÁS MELLETT ÜLNEK A BARÁTNŐ SZALONJÁBAN A DRÁMA LAKMÁROZÓ FŐHŐSEI KITŰNŐ A MENÜ DRAMATURGIÁJA MIND AZ ASZTAL TÁRSASÁGOT MIND A FOGÁSOKAT ILLETOEN A NAGYVONALÚAN SZÉTHULLÓ BÉCS NÉHÁNY FRAPPÁNS REPLIKÁVAL ÉS RIPOSZTAL MAJD BEMUTATHATÓ ÁM A KÉT KIVÁLASZTOTT AZ ÍNYENCSEGEKEN TÚL MINDINKÁBB EGYMÁSRA FIGYEL ÚGY IS MONDHATNÁM EZENTŰL EGYMÁSNAK JÁTSZIK A FÉRFI ELŐBB MÉG CSAK UNOTTAN ÉS RUTINSZERŰEN FELELGET MEGOLY VÁRATLAN KÉRDÉSEKRE IS HOGYAN IS VEHETNE KÖMÖLYAN VALAKIT AKILYEN FIATAL ÉS CSINOS HÁT CSAK EGYKEDVŰ ELVEZETTEL BÁMULJA A SZÉP BABÁT AZ AZONBAN GYŰLŐL IMMÁR SZÉP BABA LENNI S AZ Ő SZÁMÁRA KIVÁLT KÉPP HÁT AZONNAL FELSZIKRÁZNAK A LÁNYBÓL AZ INDULATOK VALAMI NEVETSÉGES ÉS DRÁMAIATLAN ŪRŰGGYEL

A hosszú, enyhén áttört és kivágott bársonyruhámat viseltem, korall nyakékkal s széles csipkegallérral, hajamat szándékosan hagytam lazábban, hogy szenvedélyes gesztusaim nyomán majd el-eloldozódhassanak tincsei.

AZ ŪRŰGY MONDJUK RÉSZBEN EPIKAI RÉSZBEN MUZIKÁLIS A LÁNY SZEMREHÁNYÁST TESZ AZ OPERAIGAZGATÓNAK AMIÉRT AZ NEM VÁLASZOLT ZEMLINSKY EGY NEKI ELKÜLDÖTT BALETZENÉJÉRE IMMÁR HÓNAPOK ÓTA S A SZÁMONKÉRÉSSEN BENNE VAN A KORÁBBI SZERELEM VALLOMÁSA MINDAZ TEHÁT AMIT A LÁNYNAK AZ A FÉRFI JELENTETT AKIRŐL ÁTTÉTELESEN MÉG EZ AZ ŪJ VONZALOM IS SZŐLNI FOG SOKÁIG ÁM A TEHETSÉGESEBB SŐT A ZSENIÁLIS MUZSIKUS ITT ISTENI ADOTTSÁGA FŐLÉNYÉVEL KÖNNYEN ÍTELKEZHET GYENGÉBB ZENÉN ÉS KISEBB TEHETSÉGEN S EKKÉNT ÍTELKEZIK EZEN A KORÁBBI SZERELMEN IS A LÁNY ITT MÉLTÁN TÉVESZTI ÖSSZE A ZENEI TEHETSÉGET AZ ÉRZÉKIVEL S A JELENET ELEJÉNEK INDOKOLATLANUL ÉLES ÖSSZECsapása INDOKOLATLANUL HOSSZÚ ZAVARRÁ VÁLHAT A JELENET ZÁRÁSÁBAN AMIKOR ÉSZRE SEM VESZIK MÁR CSAK KETTEN MARADTAK A VACSORÁZÓASZTALNÁL JÓ IDEJE S A VISSZATÉRŐ KÖZÖNSÉGESEN HANGOSKODÓ VACSORAVENDÉGEK KONTRASZTJAKÉNT ZAVARUK TEREMT BESZÉDES ÖSSZHANGOT KÖZÖTTŰK

A ráksalátától az articsókáig eltelt idő elegendő volt, ha jól emlékszem, hogy másra ne figyelhessen, csakis énrám. Annak a leveleit már úgy bontogattam, hogy akaratlanul együtt rágott és nyelt velem.

Neki talán még ennyi idő sem kellett. Belépése, bemutatkozása, zavar és fáradtsága elég volt. Sőt sok is.

A FELVONÁS KÖZEPE FELÉ AZUTÁN EGY CSENDESEBB PASSZÁZSJELENET KÖVETKEZIK VALAMI KÉSŐ ESTI SÉTA A DUNA-PARTON AZUTÁN HOGY A VARÁZSFUVOLÁT VEZÉNYELTE A FÉRFI AZ OPERÁBAN AZ ESTE MINT MONDTA NEKI CSAK NEKI A DIALÓGUS BESZÉDESEN AKADOZÓVÁ VÁLIK A VIRTUÓZ MUZSIKUS CIPŐJE VISZONT MINDUNTALAN KIFŰZŐDIK KABÁTJA KOPOTT ORRA PIROSLIK ÉS OLYKOR CSŐPÖG S MÉGIS ITT MÁR SZINTE ELDŐLT MINDEN A FÉRFI ŪGYETLEN FLÓRTOLÉSÉBEN ÉS A LÁNY MÉLYSÉGES ZAVARÁBAN HOGY SZÁMUKRA NINCS REMÉNY KÖZÖTTŰK NINCS TERE KÖNNYED ÉS TÁRSASÁGI KIS VISZONYNAK ŐK SŪLYOSABBAK ÉS ELSZÁNTABBAK ENNÉL S ÉPPEEN EZ DÖNTÖTT HELYETTŰK NEKIK CSAK LE KELL VONNI A KONZERVENCIAKAT

Ez az ő szava! Hogy bennem maradt.

A DIALÓGUS EGYÉBKÉNT ZEMLINSKY ÁTTANULMÁNYOZOTT BALETTLIBRETTÓJA RÉVÉN ÖSSZHANGZATOK PROBLÉMÁIVAL ZENEI MEGOLDÁSOK LEHETŐSÉGÉVEL SZÓL HÁRMUKRŐL AKIK ÖSSZEKUSZÁLÓDTAK SZENVEDÉLYEIKBEN MAJD A MUZSIKUS ELFŰTŰL EGY KEVESET ABBÓL A SZIMFÓNIABÓL AMELYET MOST KOMPONÁL HALLJA KÉRDEZI EZ ITT MIND A MAGA HIÁNYA MEG A VÁRAKOZÁS MEG A REMÉNY A LÁNY FÁZÓSAN ÉS ELRAGADTATOTTAN ŪL A HUZATOS PADON A NAGYOBB TEHETSÉG ŐHATATLANUL ERŐSEBBEN FORRALJA A VÉRÉT S LÁTJA SAJÁT FIGYELMÉNEK FÉLFLŰLŐ CSŪGGÉSÉNEK HATÁSÁT A MIND ELRAGADTATOTTABBAN FŰTŰLŐ ZSENIIN S MIT SZÁMÍT AKKOR ÉLETKOR SZÉPSÉG SZÁRMAZÁS EBBŐL A DUNA-PARTI FŰTŰLÉS BŐL NINCS VISSZAŪT EZT MINDKETTEN TUDJÁK

Vörösen és forrón piroslott a padon a kezem, a kesztyűmet elhagytam valahol, s ő nem fogta meg, egyáltalán nem. Bártudom, azzal elrontott volna mindent, mégsem értettem akkor, és sajnáltam, hogy nem.

Hogy nem rontott el. Ezt sajnáltam vajon?

A FELVONÁS UTOLSÓ ELŐTTI JELENETE PERSZE VISSZAVESZ VALAMENNYIT AZ ITT MEGSEJTETT HARMÓNIABÓL AZÁLTAL HOGY VALÓSÁGOS MÉLYSÉGÉT MEGSEJTETI A LÁNYA ÉRZÉSEIBE BEAVATOTT ANYA UGYANIS KÉTSÉGBE-ESETTEN FRAPPÁNSAN ÉS HITELESEN JELZI AZT A SOKRÉTŰ KÉPTELENSÉGET MELLELY LÁNYA NEM AKAR SZEMBESŰLNI EBBEN A SZERELEMBEN ÁM DRÁMAI FUNKCIÓJA ENNEK AZ ŐSZTŰNŰS ÉS CÁFOLHATATLAN ELLENKEZÉSNEK TERMÉSZETESEN ÉS SZŪKSÉGSZERŰEN AZ HOGY DÖNTÉSÉBEN ERŐSÍTSE MEG A LÁNYT EZT TESZI VISSZAVONHATATLANABBA NEVELŐAPJA ŪGYMOND RACIONÁLIS ÉRTETLENSÉGE HOGY MIT KERESNE Ő ÉPPEEN Ő BÉCS EGYIK ŪNNEPELT S NAGY REMÉNYŰ SZÉPSÉGE ENNÉL AZ ŐREGEDŐ CSŪNYA INGATAG HELYZETŰ ELADÓSDOTT BETEG ZSIDÓNÁL MINT MINDEN KOMOLY DRÁMÁBAN IGAZUK VAN TERMÉSZETESEN S EZ MÉGSEM SZÁMÍT SEMMIT S A BETOPPANÓ FÉRFI NAGYMONOLÓGJÁT EZ AZ IGAZSÁG KÉSZITI ELŐ KÁPRÁZATOS IGAZSÁGTALANSÁGA SZÁMÁRA MÍG A LÁNY KIS SZÍVE ZAKLATOTTAN ÉS TANÁCSZTALANUL DOBOG MI VAN HA Ő CSAK UGYAN KÉPTELEN MÉLY ÉRZÉSEKRE HA BENNE MINDEN HIDEGSÉG ÉS SZÁMÍTÁS HOGYAN BIZONYÍTHATNA ENNEK AZ ELLENKEZŐJÉT

Hogyan? Istenem, hogyan? Jaj.

A NAGYMONOLÓG SZERELMI VALLOMÁSA ŪGY HANGZIK MINTHA SZAKÍTANI JÖNNÉ A FÉRFI KÉRLELHETETLEN SZIGORŰ ÉS PONTOS IMMÁR RABUL ESETT ENNEK A LÁNYNAK MONDJA AMIT EDDIG ISTENNEK S ŐNMAGÁNAK CSINÁLT A ZENÉT AZT MOST ÉRTE ÉS MIATTA CSINÁLJA IHLETÉBEN ÉPPOLY KISZOLGÁLTATOTTÁ VÁLT HIRTELEN MINT TERMÉKENYSÉGÉBEN TÖBBÉ NEM SZABAD SEHOGYAN SEM MÉG SIKERRE IS VÁGYAKOZNI KEZDETT AMIŐTA ŐRÁ GONDOL S ARRÁ HOGYAN HODÍTHATNA MEG MERT Ő MÁR MEGHŐDOLT KAPITULÁLT FELADTA MINDEN ELLENÁLLÁSÁT S EGÉSZEN A LÁNYÉ LETT KÉSZ A BOLDOGSÁGRA AHOGY KÉSZ A BOLDOGTALANSÁGRA S AZ ŐRÖKKÉVALÓ SZENVEDÉSRE IS HA NEM LEHETNEK EGYMÁSÉI ÁM SOKKAL INKÁBB KÉSZ A HÁTÁRTALAN ŐRÖMRE HA A LÁNY SZERETI EZÉRT VAN ITT HOGY MEGKÉRJE DE NEM AKARJA BECSAPNI NEKI EGÉSZEN KELL A LÁNY AZ ÉLETÉHEZ A BOLDOGSÁGAHOZ A MŰVÉHEZ FELTÉTELEK ÉS VONAKODÁS NÉLKŰL AHOGY Ő ADJA A SAJÁT ÉLETÉT NEM POLGÁRI ÉRTELEMBEN ALÁVETETT FELESEGET AKAR HANEM AZT AKI FELTÉTLENŰL FOGJA SZERETNI ŐT ÉS FELTÉTLENŰL AZONOSUL VELE A SZENVEDÉLYEK ŪGYMOND METAFIZIKAI MAGASSÁGÁBAN ITT MÁR NINCSENEK JOGOK ÉS NINCS VONAKODÁS ÉS NINCS SEMMI MÁS CSAK EZ A KÖZNAPOKON MORÁLON TÁRSASÁGI SZOKÁSOKON FELŪL IZZÓ SZERELEM A LÁNY NOS A LÁNY HALLGAT HISZEN ŪDVARLÁSHOZ ÉS BŐKOKHOZ SZOKOTT LELKE ÉS FŰLE SZINTE BORIZONG ÉS FŪRDIK A SZENVEDÉLYEK EFFÉLE KÍMÉLETLEN ZUHATAGÁBAN AZ ABSZURD ÉS CSAK NEM KÉTSÉGBE-ESETT VALLOMÁS HAT RÁ MINDEN EGYÉBRE SŪKET VOLNA EBBEN AZONBAN MEGÉRZI A MÁSIK SZERELMÉT Ő AKI MINDENT MEGKAPHATNA AZ ÉLETTŐL ELFOGADJA EZT A SZERELMET AZ ÉLET HELYETT AZT HOGY MOST EZÉRT A SZERELEMÉRT MAGÁT KELL ADNIA MINTHA NEM VÁRT VOLNA MÁSRÁ HAGYJA HOGY BESZIPPANTSA VÁGYAIT AMBICIÓIT ÉLETÉT SZEMÉLYISÉGÉT MINDENT EZ A SZENVEDÉLY S MAJD EGY NAGYFORMÁTUMŰ SORS RÉSZÉVÉ AVASSA NEM ÉRZI DRÁGÁNAK A KÉRT DÍJAT HOGY MONDJON LE ZENEI AMBICIÓIRÓL VAGYIS TÖBBÉ NE KOMPONÁLJON ÉREZZE A FÉRFI ZENÉJÉT SAJÁTJÁNAK IGY HÁT ŐT TEGYE BOLDOGGÁ S EZÁLTAL SAJÁT MAGÁT

Igen.

Ūgy hangzott, mint egy parancsolat. Ne komponálj!

A ZÁPOROZÓ TRAGIKAI VÉTSÉGEKET EGY LÍRAIAN CSENGŐ JELENET ELLENSŪLYOZZA AZ ELSŐ FELVONÁS VÉGÉN DRAMATURGIAI FUNKCIÓJA ELSŐSORBAN A MEGBILLENT LÉLEKTANI EGYENSŪLY HELYREÁLLÍTÁSA VOLNA SZINTE SZAVAK SEM HANGZANAK EL VAGY LEGFELJEBB CSAK ELLENPONTOZZÁK MINDAZT AMI TÖRTÉNIK ILLETVE NEM TÖRTÉNIK A LÁNY ELŐSZŐR BONTJA LE HAJÁT FÉRFI ELŐTT MOST MÁR ANNAK LAKÁSÁN VANNAK ASZKETIKUS KOPÁR TISZTA FE-

LÜLETEKKEK TAGOLT HIDEG TÉRBEŒN ODA AKARJA ADNI MAGÁT ELSZÁNTAN ÉS VÉGRE TELJESEN VALAKINEK NEKI ÚGY AHOGY NEM ADTA MÉG SENKIMÁSNAK SEM A FESTŐNEK SEM A MANÓNAK SEM A HÓDOLÓKNAK AZ IFJÚSÁGÁBÓL IS ADNI AKAR A SZÉPSÉGÉBŐL IS MERT SZERETNI AKARJA EZT A FÉRFIT MINDENKINÉL JOBBAN ASSZONYI TAKTIKA ÉS VALÓSA-GOS ZAVAR KEVEREDIK A SUTA JELENETBEŒN AZ IFJÚSÁG FŐLENYE ÉS ALÁZATA EZZEL A NEGYVENÉVES EMBERREL SZEMBEN AKI TÉTOVA KAPKODÓ ÉS ÜGYETLEN AKINEK MAGABIZTOSÁGA MEGTŐRIK EZEN AZ ÁRADÓ GYENGÉDSÉ-GEN S NEM TŐBB IMMÁR MINT EGY ROMLÁSNAK INDULT MA-GÁNYOS TEST EBBEN AZ ÜRES TÉRBEŒN SZUSZOGÁSÁVAL SZAGÁVAL RÁNCAIVAL ÉS ERŐFESZÍTÉSEIVEL NÉMÁN ÉS ÜGYETLENŒL TŐRTÉNIK MEG AZ AMIT ELEMENTÁRIS VÁGYA-KOZÁSOK ŐSROBBANÁSÁNAK REMÉLTÉK KORÁBBAN ÁM EK-KOR MÉG KIMONDATLAN CSALÓDÁSUK ÁRNYÉKA TŒLNŐ A KŐVETKEZŐ KÉT FELVONÁSON AMIKOR A FÜGGŐNY LEME-GY NÉMÁK MINDKETTEN FÁZÓSAN FEHÉREN BESZÉDESEN NÉ-MÁK

Érti ezt, tisztelendő atyám?

Nem, ezt nem így kell megkérdezni. Talán csak a hangommal. Vagy a csendemmel a két felvonás között.

MERT A MÁSODIK FELVONÁS POLGÁRI DRÁMÁHOZ ILLŐEN HALKABB ÉS ALATTOMOSABB FOLYAMATOKKAL INDUL ÍGY PÉLDÁUL AZZAL A JELENETTEL MELYBEŒN AZ EGYKORI BA-RÁTNŐ A VALAMIKORI VACSORA HÁZIASSZONYA LÁTOGATJA MEG NAGYOBB TÁRSASÁGGAL EGYŒTT AZ IFJÚ PÁRT VIDÉKI NYARALÓJUKBAN A HEGYI TÓNÁL S A TŐ FŐLŐTTI TERASZON BESZÉLGETNEK BIZALMASAN MÍG KÖNNYŒ FEHÉR ŐLTŐNYŒKBEŒN KURJONGATVA IDŐZNEK A FÉRFIAK A TŐ-PARTON NYÁR VAN ÉS ZAVARTALANNAK TŒNŐ IDILL MELYET CSAKNEM ÉDESKÉSSÉ FOKOZ HOGY A FŐHŐS ÁLLAPOTOS ÉPPEN DIALÓGUSUK KÖNNYŒ FELŒLETESSÉGEKEN KERESZ-TŒL HALAD AZ ELSŐ FELVONÁS VÉGÉNEK ÁRNYÉKAI FELÉ AZ OROSZORSZÁGI NÁSZŒTRŐL MESÉL AZ ASSZONY S AZ ŐT ŐGYNEVEZETT KŒLSŐ ESEMÉNYEIRŐL MELY PERSZE BELSŐ MEGRÁZKÓDÍTÁSOKRŐL ÁRULKODIK KÍNOS ZAVART KEL-LEMETLEN CSAKNEM UNDOIRÓT VOLT AZ ŐT MEGANNYI EPI-ZŐDJA A HÁLÓKOCSI A MOSZKVAI SZÁLLÓ A KONCERTEKA HI-DEG A BEFAGYOTT NÉVA DE JŐ HOGY VÉGE LETT

De jő, hogy vége lett.

A BARÁTNŐ TERMÉSZETESEN NEM AKARJA ÉRTENI A DRA-MATURGIAI FOKOZÁST SZOLGÁLJA TEHÁT MEGANNYI ÉRT-ETLEN KŐZBEVETÉSE HOGY PEDIG HÁNYAN IRIGYLİK ŐT MOST A NAGY MUZSIKUS SZERELME ÉS AZ IFJÚ ASSZONY MOSOLYA FŐLŐTT KESERŒ RÁNC JELENIK MEG VAJON A HOSSZŒ VÁRAKOZÁSOKAT IRIGYLİK AZ OPERA DIREKTORI PÁHOLYÁBAN A NÉMÁN VÉGIEVEVETT EBÉDEKET AMIKOR FÁ-RADTAN HAZATÉR A FÉRFI MAJD INDUL VISSZA A HIVATALBA A MIGRAIN RENDKIVŒLI ÁLLAPOTAIT AZ ELSŐTÉTÍTETT LAKÁ-SBAN VAGY A BELVEDERE PARKJÁBAN SÉTÁNAK NEVEZETT ERŐLTETETT MENETEK AZ UNALMAS EGYKORI BARÁTI TÁR-SASÁGOT NETÁN JUSTI A HŒG BIZALMASKODÓ TANÁCSAIT VAGY MIT MIT MIT DE HISZEN A ZENE VETI KŐZBE A BARÁTNŐ HOGYNE A ZENE FELEL ELGONDOLKODVA AZ IFJÚ ASSZONY MELYIKRE GONDOLSZ A SAJÁTOMRA AMIT EL KELL FOJTA-NOM MAGAMBAN VAGY AZ ŐVÉRE AMIÉRT FELÁLDOZOM MA-GAM AMINEK A KOTTÁIT MÁSOLOM ÉS AMIT NEM ÉRTEK

El tudja képzelni, atyám, ezt a vágyódó, fiatal testet abban a végtele-nŒl gazdag, burjánzó nyárban?

Vagy mégse hangsŒlyozzam annyira a testet?

A TŐRŐL ÉRKEZŐ HANGOSKODÓ FÉRFIAK EZUTÁN BELÉP-NEK TELIS-TELE SAJÁT MAGUKKAL ÉS JŐKEDVŒKKEL KISSÉ MEGTORPANNAK A REZIGNÁLT IDILLEŒ DE A ZENÉRŐL FO-LYIK TOVÁBB A PÁRBESZÉD AZ ŐTŐDIK SZIMFŐNIÁRŐL MEL-YET BEFEJEZNI KÉSZŒL ÉPPEN A FÉRFI S AMELY HÓDOLAT LESZ AZ IFJÚ ASSZONY ELŐTT CSAK ŐELŐTTE NEVET KEZET CSÓKOL ÍZLÉSTELENKEDIK AZ A GYÁSZ KÉRDEZI HIRTELEN AZ ASSZONY AZ A TŐMÉNY MELANKŐLIA A CSEND KÍNOSÁ VÁLIK VALAKI MENTEGETVE KŐZBEVETI HOGY TALÁN NEM ÉRTI EGÉSZEN A FÉRFJÉT S A FÉRFJ SIET A VÁLASSZAL NE ÉRT-SZ RENDBEN VAN NE ÉRTSE HISZEN GOETHÉ HUMBOLDT ÉRTETTE MEG SCHLEGEL ÉS NEM A FRAU STEIN ÉS MI LETT AZ ÉRTÉSBŐL SEMMI A NEMÉRTÉSBŐL AZ IPHIGENEIA MEGKŐNNYEBBŒLT NEVETÉS AMELYEN CSAK A MEGALÁ-ZOTT ASSZONY CSENDJE SUGÁRZIK ÁT HOSSZAN

Pedig tényleg nem értettem a zenéjét. ÉS tényleg nem számított semmit. Talán önvédelemből sem értettem. Mert éppen ebben a ze-nében szŒnt meg nyilvánvalóan valami, ami pedig felnövekedésem Bécsében örökkévalónak és alapvetőnek tŒnt.

Ezt is én inspiráltam? Ezt a felbomlást? Félek, hogy én. Mert még az Őtődik szimfőniában is neki volt igaza. Boldogságunk mélyén csak-ugyan a gyász pulzált.

MAJD A HAJNALT LÁTJUK UGYANEZEN A TERASZON AHOL NA-GYON REZIGNÁLTAN TUDOTT ÁLLNI A VÁRANDÓS IFJÚ ASZ-SZONY PÁRJELNET KŐVETKEZIK A FÉRFJÉVEL DE ISMÉT CSAK TŒL A SZAVAKON A GYENGÉDSÉG AMELY VÁLTAKOZVA ŐMLIK EL MINDKETTŐJŒKŐN CSAK ELREJTI LASSAN NŐVEK-VŐ IDEGENSÉGŒKET S A SZAVAK AMIKET HASZNÁLNAK SEJ-TETIK HOGY MIND NEHEZEBBEŒN ÉRTIK EGYMÁST ROSSZAT ÁLMODOTT KIJŐTT MONDJA AZ ASSZONY Ő PEDIG ÉPPEN A KISHÁZBA INDUL DOLGOZNI SZŐL A FÉRFI EZEN A CSODÁS HAJNALON S MENNE MÁR ELMERŒLTEN ÉS MOSOLYOGVA DE NEM TUD MI VOLT AZ ÁLOM KÉRDEZI S ITT VALAMI RÉMSÉG KŐVETKEZHET A FELELETBEŒN MAGÁNYRŐL FELELEMRŐL BOLDOGTALANSÁGRŐL NEM MONDJA AZ ASSZONY HOGY SÍRVA ALUDT EL NEM ELŐSZŐR S OLYKOR FELRIAD A SAJÁT ZOKOGÁSÁRA CSAK ARRŐL A KÍGYŐRŐL BESZÉL MELY ÁL-MÁBAN A TESTÉBE CSŒSZÖTT S MIKOR KIRAGADTÁK BELŐLE HÁT KITÉPTE FINOM BELSŐ SZERVEIT ERRE VALAMI OSTOBA-SÁGOT FELEL A FÉRFJE OLYASMIT HOGY AZ ÁLLAPOTA MIATT VAN VAGY IGYON FORRALT TEJET VAGY EFFÉLÉT HOGYNE SIET A VÁLASSZAL AZ ASSZONY ÉS SÍRVA TÁVOZNA A FÉRFI ŐJTÁT ÁLLJA VÉGRE FELTŐRNETNEK A KŐNNYEK S KŐZBEŒN A TAGOLATLAN PANASZ ENNEK MEGISCSAK ENNEK AZ EM-BERNEK EGYES-EGYEDŒL HISZEN NINCS MÁR HOGY FÉL HOGY OLYKOR ŐGY ÉRZI EGÉSZEN ELALJASÍTOTTA ŐT EZ A SZERELEM HOGY GYAKORTA KÍNLŐDIK S MÉLTATLAN KÍNOK-KAL HOGY A LELKE OLYAN MINT EGY MINDENRE KÉPES ZON-GORA AMELYEN AZONBAN NEM JÁTSZANAK MÁST CSAK SU-TA HÁRMASHANGZATOKAT HOGY TUDJA MÍLYEN JŐ NEKI MINDENKI IRIGYLI DE OLYKOR FÉLTÉKENY ARRA A SZOPRÁN-ÉNEKESRE AKIVEL FÉRFJE A MUNKÁJA MIATT TŐBBET TŐRŐ-DIK MINT ŐVELE VAGY MÉG ARRA A TANÍTVÁNYÁRA IS AKIT IN-KÁBB BIZALMÁBA AVAT LÁM NEKIK ELŐBB JÁTSZOTTA LE ŐJ SZERZEMÉNYEIT ÉS ÍGY TOVÁBB ŐSSZEVISSZA EGYRE KE-SERŒBBEN ÉS FELSZABADULTABBAN ÉS AKKOR EGY KOTTA-LAPOT HŒZ ELŐ A FÉRFI NEKI KOMPONÁLJA EZT MONDJA MEGLEPETÉSNEK KÉSZŒLT DE HÁT TESSÉK ÉS FŒTYŒLNI KEZDI ÉS GYŐNYŐRŒ ÉS JŐN FEL A NAP ÉS AZ ASSZONY ŐGY ÉRZI NEM SZERETHET MÁST CSAK ŐT A HOMLOKÁT A SZEM-ŒVEGÉT A KACSÁZÓ JÁRÁSÁT S HOGY EZ A SZERELEM ELBÍR MINDENT ÉS EBBEN A PILLANATBAN JUT A FÉRFI ESZÉBE EGY ŐJABB MOTÍVUM BOCSÁSD MEG MONDJA INDULOK S MÉG VISSZASZŐL NE FELEJTSE EL BEZÁRATNI A SZOMSZÉDOK KUTYÁJÁT TEGNAP ISMÉT UGATOTT TELJES CSENDET REN-DELJEN EL A KŐRNYÉKEN MINT ILYENKOR MINDIG S AZ OSTO-BA CSELÉDLÁNY NEHOGY MEGINT A KŒSZŐBRE TEGYE A REGGELIVEL CSŐRŐMPŐLŐ TÁLCÁT

A tálcát.

És azután jött le, délután, az alkotástól boldogan kikerekedett po-fájával, és én gyŒlőlni tudtam. Milyen pontosan hajította végre ezt a mŒtétet, ami a házasságunk volt, már látom. Csak a szívemet met-szette ki.

MÉG EGY JELENET KÍVÁNKOZIK IDE A FELVONÁS ARANYMET-SZÉSÉBE A KORA REGGELI NAPBA KIJŒN ÉS BELENYŒJTŐZIK EGY PIZSAMÁS FÉRFI VALAMI ITT ALVŐ VENDÉG NEM VESZI ÉSZRE A NŐT AZT HISZI EGYEDŒL VAN TELESZÍVJA TŒDEJÉT ÉS HATALMAS KARJAIT KITÁRVA BELEMOSOLYOG A REGGEL-BE A FÉNYBE

Ismeri azt, atyám, amikor vadakat szállítanak ketrecben, hajón? Ahogy a feszŒlő, fénylő, pazar bőr alatt ott játszanak a rettenetes iz-mok, amelyekkel mégsem kezdhem semmit, egyáltalán? Vendége-ink ilyenek írtak le akkoriban engem.

Hol vannak azok az izmok? Inkább ezt kellene megkérdeznem.

A MÁSODIK FELVONÁS VÉGŒL EGY AMOLYAN RENDEZKEDŐS JELENETTEL ZÁRUL AZ IFJÚ ASSZONY ANYJÁVAL RENDEZI EL A KŐNNYŒ NYÁRI BŒTORCOKAT S EZZEL ŐGYMOND ÉLETE KE-RETEIT ITT LESZ A BŐLCSŐ OTT A PELENKÁZÓASZTAL AMOTT A SZOPTATÁSRA ALKALMAS FOTEL DIALÓGUSUK ISMÉT KŐZVETETT AZ ANYA CSAK LÁNYA BEZÁRULÁSÁRŐL ÉS RE-J-TÉLYESSÉGÉRŐL EJT NÉHÁNY PONTOSAN CÉLZOTT MONDA-

TOT AMIRE DURVA HÉVVEL REAGÁL AZ IFJÚ ASSZONY IGEN Ő ELSŐSORBAN FELTÉTELEN SZERELMET AKART S AZT KAPOTT TUDJA HOGY EZÉRT ADNIA IS KELL VALAMIT ÉS ŐNEM SAJNÁL SEMMIT AZ ANYJA MEGLEPŐDIK ILYEN INDULATOK FESZÜLNEK EBBEN AZ IDILLBEN KÉRDEZI NEM IRIGYLEM AZ ÁLMAIDAT MONDJA A LÁNY DACOSAN HALLGAT MAJD A SZERELEM RŐL SZÓL MELY NEM INDOKOLHATÓ VAGY MAGYARÁZHATÓ CSAK ÁTELHETŐ A SÉRTÉSRE NEM REAGÁL AZ ANYA CSAK AFFÉLÉT TESZ HOZZÁ HOGY LÉTEZNEK HAJÓK MELYEK A KIKÖTŐBEN KAPNAK LÉKET ÁM A SEKÉLY VÍZBEN MÉG CSAK ELSÜLLYEDNIÜK SEM SIKERÜL ÉS AKKOR LEÜL A FOTEL TRÓNUSÁBA A LÁNY SZEMBEFORDUL ANYJÁVAL ÉS VÉGIGMONDJA HOGY MINDENT ODAADOTT EZÉRT A SZERELEMÉRT ÉS AMIT KAPOTT A TERHESSÉGET A HÁZTARTÁS GONDJAIT S EGY RENDKÍVÜLI FÉRJET AZ NEKI ÉPPENSÉGGEL A BOLDOGSÁGOT JELENTI HANGJA ITT CSAKNEM ELCSUKLIK S NEM VÁRT TÖBBET AZ ÉLETÉTŐL KIÁLT ÉS ITT MÁR SÍR ÉS ENNEK AKAR MEGFELELNI FOLYTATJA VIRTUÓZAN ÉS TEHETSÉGESEN MEGFELELNI ÉS CSAK ENNEK FOG ÉLNI EZENTU-HU-HU-HU-HUUUUUUUL

Függöny.

A szünetben a gyönyörű, immár ismét néma babának két kisbabája születik. Maria, aki a Harmadik szimfónia bemutatója alatt mozdult meg bennem először, s akinek fogantatása bár tökéletlen szerelemért folytatott vigasztalan küzdelem során történt, mégis csodát teremt; majd Anna, szép nyári délből, nyugalomban, boldogságban, nevetésben. Vajúdásom kínjait enyhítendő Mahler ágyam szélére ült, s Kantot olvasott fel.

Kantot!

Így kezdődik a harmadik s egyben utolsó felvonás.

Most már csakugyan innom kellene valamit.

Időközben öt év telt el, mint ezt színpadi utasításokban jelezni szokták.

Nem, nem tudom.

Az első... Hollnsteiner!

AZ ELSŐ JELENET A GYEREKSZOBA MARIA SZOBÁJA

Ezt magyarázza meg!

Csendesebben. Újra kezdem.

HÁRMAN VANNAK A SZOBÁBAN A KISÁGY ÉS A JÁTÉKOK KÖZÖTT A VALAMIKOR FEHÉR BÚTOROK

Nem megy.

Tehát.

Kifújom az orrom.

A MÁSIK SZOBÁBAN GÉGEMETSZÉST HAJTANAK VÉGRE A NÉGY ÉS FÉL ÉVESEN

Alkoholt! Kötszert...

ODABENTRŐL GURGULÁZÓ SÍRÁS HALLATSZIK MŰSZEREK ZÖRGÉSE MAJD SEMMI IDEKINT PÁR SZÓ A TOROKGYÍKRÓL ÉS PÉLDÁK HOGY VOLT AKI TULÉLTE SÓT IGEN SÓT MAJD CSEND MIND ÁTHATÓBB ÉS EBBEN A CSENDEN EGYRE KÖZELEBB HÚZÓDIK EGYMÁSHOZ A HÁROM EMBER AKARATLANUL A FŐHŐS A FÉRJE ÉS AZ ANYJA SEM BESZÉLNI SEM HALLGATNI NEM TUDNAK ERRŐL SZÓL AZ EGÉSZ JELENET ÉS VÁRNAK TIZENNÉGY NAPJA VÁRNAK ÉS A KIS MARIA SZAVAIT IDÉZIK ÉS AMIKOR MÁR NEM TUDOTT BESZÉLNI HÁT A TEKINTETÉT A TELJES BIZALMÁT AMIVEL TUDTA HOGY CSAK OLYAN BÜNTETÉST KAP AMILYET MEGÉRDEMEL ÉS AHOGY TUDNI AKARTA HOGY EZT ITT MOST TŐLÜK MIÉRT

Az elviselhetetlenségig fogom kitartani ezt a csendet! Hiszen ezt mégiscsak az ő Istene csinálta.

AZUTÁN AZ ÜRES SZOBA S BENTRŐL EGYETLEN ÁTHATÓ VONÍTÁS OLYAN AMITŐL MEGREPED AZ ÜVEG HOSSZAN HOSSZAN HOSSZAN

Mahler.

Kezemben hűlt ki a keze, tudja.

Alkoholt...

AHOGY AZUTÁN BEZÁRJÁK A HÁZAT EZZEL FEJEZŐDHET BE EZ A JELENET OTTHAGYVA ÉRINTETLENÜL A SZÉTSZÓRT JÁTÉKOKAT MÉG A KOTTAPAPIROKAT IS MINDENT MINDENT MINTHA AZ ADDIGI ÉLETÜKBŐL LÉPHETNÉNEK KI SIETVE ÉS CSAK EGYMÁSBA KAPASZKODVA HISZEN CSAKNEM ÖSSZEÉGTÉK EBBEN A FÁJDALOMBAN

De nem tudtam már elviselni egyetlen érintését sem, mintha neki nem tudtam volna megbocsátani, ami történt, mintha féltékeny lehettem volna minden pillanatára, a gyerekekkel töltött, beszélgetéseikre, játékaikra, mint egy aljas szerelemben; nem, nem én lettem szörnyeteg, az élet lett azzá, mi pedig ott kavargtunk a gyomrában.

No, még egy kortyot.

A másnap visszatérő orvos megvizsgálta Mahlert, s megállapította, hogy neki a szívét támadta meg a bánat, s kímélnie kell ezentúl magát; átadta a halotti bizonyítványt és topogott, nem tudott mit kívánva elbúcsúzni, én megkértem volna, vizsgáljon meg engem is: vajon nem a lelkemet támadta-e meg a kétségbeesés, s marcangolta szét egészen, s széttépett, véres darabok maradtak abból, hogy anyaság, szeretet, erkölcs, Isten, zene; semmi nem volt érvényes úgy, mint azelőtt, még egy nyári reggel sem.

Hogy züllöttem idáig, hogy most mégis ebbe a gyónásba kezdtem?

És mégsem bomolhatott fel ez a polgári dráma, érti? A jelenetek ezután is következtek, sorra, ha persze fellazultan is.

A RÉGI DÍSZLETEK KÖZÖTT A RÉGI EMBEREK MINDUNTALAN MEGJELENTEK S JÁTSZOTTAK TOVÁBB S A KÖVETKEZŐ JELENET EGY NYOMOTT HANGULATÚ VACSORÁT KÖVETHET AHOGY MÁR CSAK KETTEN ÜLNEK A SZALONBAN A LEVEGŐBEN TERJENGŐ SZIVARFÜSTBEN A MÁSFÉLE BÉCS A KELLEMETLEN PLETYKÁK ÉS INTRIKÁK A MUZSIKUSNAK TALÁN OTT KELL HAGYNIA AZ OPERÁT IS ÉS SEMMI NEM SZÁMÍT IMMÁR LEGFELJEBB OTTHAGYJA S AKKOR FELÁLL A FÉRFI HOGY NEKI MÉG DOLGOZNI KELL S AZ ASSZONY KÜLDJE EL A FIATAL ZONGORISTÁT AKI KONCERT UTÁN JÖNNE FEL ÉS MIN KELL DOLGOZNI ÉS MIÉRT KÉRDEZI A NŐ A GYEREKGYÁSZDALOKON ÉS A HANGSZERELÉSE MIATT MERT AZT MÉG NEM FEJEZTE BE MONDJA INGERÜLTEN A FÉRFI ÉS SZÉP ZÜLLÖTT CSAKNEM ALJAS VESZEKEDÉS KEZDŐDHET ITT TERMÉSZETesen JELENTÉKTELENSÉGEKEN TALÁN HOGY MIÉRT NEM Ő KÜLDI EL A VENDÉGET TALÁN KÉTFÉLEKÉPPEN HALLOTT OPERAI HÍREKEN TALÁN AZ ASSZONY KIHÍVÓ VISELKEDÉSÉN NÉMI ITAL UTÁN S A TÖBBI ÁM ANNYI KIVILÁGLIK AZISMÉT NEM ÖNMAGÁT JELENTŐ DIALÓGUSBÓL HOGY A KÉT FŐHŐS IDŐKÖZBEN JELENTŐS RUTINRA TETT SZERT A KÖLCSÖNÖS KEGYETLENKEDÉSBEN HOGY NINCS OLYAN MOCOK AMI FEL NE SZAKADHATNA ILYENKOR HOGY TETSZELEGNI LEHET A KICSINYESSÉGBEN DE AKKOR A FÉRFINAK MÉG VAN ANNYI EREJE HOGY ÁTFOGJA AZ ASSZONY VÁLLÁT ÉS MEGKÉRDEZZE DE HÁT MI A BAJ

És nem tudtam akkor sem elmondani, és azóta sem, hogy a Gyerekgyászdalok a baj, igen, amit akkor és ott komponált a maierniggi kertben, mikor még Mariát és Annát, kellett csendre intennem, hogy ne zavarják őt ebben a rettenetes munkában, és hát csendben is maradtak, istenem, Maria egészen csendben.

Még egy kortyot.

DE A JELENET ITT MÉG MEGNYUGTATÓAN LEZÁRUL AZZAL HOGY A KÉT EMBER VISSZATÉR ALPÁRIBB INDULATOKHOZ ÉS EGYSZERÜBB ÜRÜGYEKHEZ NÁLUK NEM LEHETETT ÍGY ELKÜLDENI A MEGHÍVOTTAT HÚZÓDIK EL A NŐ KIVÁLTKÉPP HA EGY FIATAL ÉS TEHETSÉGES EMBER S TALÁN EZ A TÁVOLSÁG ÉS IDEGENSÉG RÁZZA MEG ŐT ÚJRA ÉS ÚJRA AMI KETTEJÜK NEVELTETÉSE ÉS SZOKÁSAI KÖZÖTT VAN A FÉRFI TEHÁT ELINTÉZHETI VÉGÜL AZZAL HOGY ABBA TALÁN AZ ITAL SEM FÉR BELE S ELVESZI FELESÉGÉTŐL A BENEDIKTINES ÜVEGET ÍGY HAGYJA OTT MEGALÁZOTTAN SPICCESEN RÁADÁSUL EGY FELÜLETES FENNSŐBBSÉGES CSÓKKAL A HOMLOKÁN

Érti, atyám, miért éppen abba lettem szerelmes, akit megvettem, lenéztem, csaknem gyűlöltem? Vagy erre a lélekűvár tudna felelni? Hogy mi volt olyan vonzó kettőnk különös osztályharcában, mely a házasság formáját öltötte? Ahogy korábban a szerelemét.

A harcot persze elvesztettem.

HA ITT EGY MONOLÓG ELFÉRNE EBBEN A MAGÁNYOS SZALONBAN ÚGY AZ BIZONYOSAN ARRÓL SZÓLNA HOGY MIÉRT ÍGY AKART BOSSZÚT ÁLLNI EZ A FÉRFI FELNÖVEKEDÉSE KÍNJAÉRT ÉS MEGALÁZOTTÁGÁÉRT MIÉRT ERRE KELLETT NEKI A GYÖNYÖRŰ GAZDAG ÚRILÁNY AKIT HATALMÁBAN TARTHAT MEGFOSZTHAT TEHETSÉGE EGYETLEN KIFEJEZÉSÉTŐL SAJÁT DEKORÁCIÓJÁVÁ ÉS ÉLETE NÉMA RÉSZÉVE TEHET SŐT LEKÉBEN IS ELALJASÍTHAT CSAK NEM PROLI-VESZEKEDÉSEKIG FAJULÓ VITÁKKAL PUSZTÁN AZÉRT MERT Ő ÚGY ÉRZI MINDIG SÁR VAN A BAKANCSÁN HIÁBA PRÓBÁLNA LETÖRÖLNI HA A LEGMAGASABBAN VAN IS EZ A KOLONC OTT VAN VISSZAHÚZZA ÉS NYOMOT HAGY A SZŐNYEGEN MINTHA GESZTUSAIBAN IS ÉRZÉSEIBEN IS SZOKÁSAIBAN IS MAGÁVAL CIPELNE VALAMIT EGY ZSÁKOT ÉS NEM TEHETI LE AKKOR SEM HA FRAKK VAN RAJTA A TOLLAS ZSIDÓ ZSÁKJÁT A RONGYSZEDŐT VAGY A SZESZFÓZÓ PUTTONYÁT ABBAN VEZÉNYLI ÖSSZES SZIMFÓNIAJÁT ABBAN FOGADJA ŐT A CSÁSÁR MÉG AZ ÁGYBA IS AZZAL BÚJIK A FELESÉGE MELLÉ MERT EGYETLEN PILLANATBAN SEM FELEJTHETI EL HOGY A HALKÉST NEM TUDTA ÚGY MEGFOGNI AHOGY AZ AZ ASSZONYNAK SZINTE KEZÉRE ÁLLT ÉS AZT SEM HOGY AMIKOR ÖSSZEKÖLTÖZTEK A MENYASSZONY KÖNYVTÁRA VOLT GAZDAGABB SZEBB TELE DÍSZKIADÁSOKKAL HÁT EZÉRT

Amikor kopognak. Jól hallottam? Nem. Ő nem kopog.

BELÉP A MONOLÓGBA A ZONGORISTA NEM UGYANAZ A FÉRFI AKI A HAJNALI TERASZON EGYKOR BELENYÚJTÓZOTT A NAPBA DE DRAMATURGIAI OKOKBÓL HASONLÍTHAT RÁ AZ ASSZONY ZAVART CSAK NEM LELEPLEZETTNEK ÉRZI MAGÁT A ZONGORISTA PEDIG KONCERTJE NYOMÁN ZAKLATOTT FIATAL ÉS ELBÚVÓLÓ PÁR SZÓ KÖVETKEZIK A SIKERRŐL A VASTAPSRÓL AHONNAN AZONNAN IDE INDULT EGY KORTY ITALLAL ÉPPEM MEG LEHET KÍNÁLNI CSILLAPÍTVA FELHEVÜLT SÉGÉT ÉS BOCSÁNÁT KÉRVE HOGY HIÁBA JÖTT MERT HOGY AZ URA IGEN ELFÁRADT GYENGÉLKEDIK LEFEKÜDT DOLGA VAN VALAMELYIK CSAK HITELESEN ILLESZKEDIK A JELENET HANGULATÁBA

Amikor ittam, éreztem igazán a bánatomat. Egészen átadtam magam neki, s tudtam, hogy azért a bánatomnak, mert nincs senki, akinek átadhatnám magam.

Hogy akkor egy senkinek.

A ZONGORISTA MÉG MEGKÉRDEZI HOGY JÁTSZHAT-E BÜCSÜZÓUL RÁADÁSDARABJÁT BRAHMS A-DÜR INTERMEZZÓJÁT AZ ASSZONY BÓLINT MAJD ODAKÖNYÖKÖL A ZONGORÁRA ÉS NÉZI EZT A BOZONTOS SZÉP FEJET S MINDEN BENNE VAN EBBEN A SZÁMÁRA ELVISELHETETLENÜL KEDVES DALLAMBAN AZ Ő KÍNJAI VÁGYAI S A FIATALEMBER ELMONDHATATLAN SZENVEDÉLYE S AKKOR MÁR ALIG KELLENEK SZAVAK AHHOZ HOGY EGYMÁSNAK LÖKJE ÖKET A FINÁLÉ AZ ESTE BRAHMS A FÁJDALMAIK PONTOSAN NYÍLIK FEL AZ AJTÓ S OTT ÁLL MÖGÖTTE A FÉRJ EZÉRT RENDEZETT ÍGY EL MINDENT SZÖRNYŰ GYANÚJA BEIGAZOLÓDOTT

Molière? Nem: Mahler. Igen, a zseni, ilyen primitíven, ilyen közhelyes dramaturgiával.

Értettem, hogy ő is sejti már azt az utat, amelyen el kell indulnom, s szinte rettegésével noszogtat, hogy induljak már. Míg egész lelkével könyörög: ne hagyjam itt őt csak azért, mert nincs más választásom!

A ZONGORISTA TÁVOZIK VAGY MARAD MINDEGY DE A FELESÉG HÉTFÁTYOLTÁNCA KEZDŐDIK EZUTÁN BRAVÚROS RÖVID KIS JELENET MELYBEN AZ ASSZONY MŰKÖDŐ ÖSZTÖNEIRE HALLGATVA ÉS NŐISÉGE ÉVEZREDEKEN KERESZTÜL KIALAKULT RUTINJÁVAL FORDÍJA MEG LASSAN A MENTHETETLENNEK LÁTSZÓ HELYZETET EZ NEM VOLT MÁS HÜPPÖG MINT NEKI SZÓLÓ SZERELMI VALLOMÁS MELYRE OLY RÖGÖTA NEM TART IGÉNYT PEDIG NEKI ÉLETE SINCSES ÓRAJTA KIVÜL MINDEN Ő LETT MÁR A SZÁMÁRA S MÁR A ZENÉJÉT IS ÉRTENI SŐT SZERETNI KEZDTE AMIÓTA SZENVED IGEN SZENVED S EZ A GYÖTRELEM MÁR RÉGÖTA NEM CSAK LELKI PANASZ EGYÁLTALÁN NEM KOMOLY FÁJDALMAI VANNAK EGY IDEJE TALÁN AMOLYAN NŐI BAJOK DE HÁT NEM AKARTA ZAVARNI SAJÁT SZENVEDÉSÉVEL A FÉRJÉT ÁM TOVÁBB NEM TITKOLHATJA HOGY BETEG AZT HISZI SÜLYOSAN DE HÁT MIT SZÁMÍT EZ A FÉRFI ÉLETE TALÁN KÖNNYEBB IS LESZ NÉLKÜLE ÉS ÍGY TOVÁBB

És nem is szégyelltem magam.

A TÚLZOTTAN HAGYOMÁNYOS ÁM HIBÁTLANUL MŰKÖDŐ DRAMATURGIA AZ ILYENKOR SZOKÁSOS KIFEJLETET ÍGÉRI KÖNNYEKEL MAJD CSÓKOKKAL MAJD FOGADKOZÁSOKKAL HAJNALBAN PEDIG AZ ELHATÁROZÁSSAL HOGY MENJEN CSAK IVÓKÚRÁRA AZ ASSZONY EGY ISMERT FÜRDŐHELYRE MONDJUK LEVICÓBA HISZEN AZ Ő EGÉSZSÉGE MINDENNÉL FONTOSABB A DRÁGA DRÁGA NŐ

És Levicóban ott volt a huszonhét éves Walter Gropius.

Még most is összerándulok az emlékektől.

IDE EGY PASSZÁZSJELENET KELL A FÜRDŐHELYRŐL ÉS TAVASZRÓL MELY SEJTETI AZT AMI AMÚGY SEM KIFEJEZHETŐ A MAGÁNYOS SÉTÁK A TÉBOLYÍTÓ ILLATOKBAN MAJD A KÖZÖS SÉTÁK A RÜGVEZŐ FÁK KÖZÖTT MAJD EGYETLEN MINDENT ELÁRULÓ MOZDULAT AHOGY KÖNYÖKÉNÉL FOGVA IRÁNYÍTTA AZ IVÓKÚT FELÉ A NŐT S Ő BELESIMUL EGY PILLANATRA AZ ERŐS KAROKBA S KÖRÖS-KÖRÜL LÁNGOLNAK A VIRÁGOK

És neki hogy mondom el? Hogy mondom el azt a földrengést, mely látószólag egyetlen érintésre döntötte romba egész addigi életemet? Amely rádöbbenett arra, hogy egyáltalán, hogy semmiképpen nem fér bele, az ami legfőképpen hiányzott? Hogy éreztem vele az érzékek iszonyatos, tektonikus mozgásait, ahogy egyszerre megszólalt a tetem, s elárasztottam szenvedélyemmel, gyengédségemmel, minden sóvárgással ezt a férfit, aki észrevette, talán már a legelső dél-előttön a pályaudvaron vagy délután a hatalmas és még kopár fák alatt, amint szépségemen és boldogtalanságomon átsütnek kinjaim? Pedig éppen ezt kell elmondanom. Hiszen ezért hívtam.

Házasságom éveit, atyám, belsőleg megőriztek hajadonnak. Itt váltam nővé. Élni kezdtem. Egyetlen forró, szenvedélyes, vadul szerelmes férfitest kellett életre, minden ízemben, sejtemben, porcikámban éreztem az ő forráságát s hogy lassan betölti... rendelésem.

Miért ilyen nehéz ez?

Ügyetlen voltam, darabos, suta; én, a hódításokhoz szokott és sikeriben fürdő irigyelt asszony, s fájdalmasan kellett látnom azt is: miként szépülök, ahogy lassan elmúlik a kín és a boldogtalanság, és a keserűség, és a bosszúvágy, s hogyan jelenik meg arcomon a harmónia, miután a világban, ahogy ezt meg kellett értenem azután: számomra ezentúl végképp elveszett. Érzékenységem ettől a vad-ságtól maradandó leckét kapott. Talán ezért akartam, hogy rombolja össze a frizurámat, tegye tönkre az arcfestésemet, szakítsa el a fehérneműmet, szorítson meg és törjön össze, érezzem őt, kívánom úgy, ahogy én kívánom, mert azután úgysem következhet semmi sem.

Vagy a lelkifurdalás? kérdezheti.

Nem. Délutánoként a lábadozó feleség leveleit írtam, míg minden ízemben éreztem az éjszakai öleléseket; s ahogy beszámoltam étvágyamról, a társaságról, a kúráról, a vidékről, az árákról és anyámról, aki elkísért és kárörvendő lelkifurdalással vett részt az összeesküvésben, tudtam: amiről nem írok, mert nem írhatok, mégiscsak az a nem lesz leveleim főszereplője; ahogy a levelek címzettje tagadhatatlanul jelen volt az éjszakáimban; így maradtunk együtt hárman még jó ideig. Persze rövidesen ez a rejtett dramaturgia nyílttá vált, de ezt sem kívánom meggyónni, nem ezért hívtam, atyám.

A FELVONÁS EGYÉBKÉNT ITT KÉT PÁLYAUDVARI JELENETTEL FOLYTATÓDHA ÉS KÖZELEDHET A DRÁMA VÉGFIFEJLETE FELÉ AZ ELSŐ A BÜCSŰ A FIATALEMBERTŐL HA EZ EGYÁLTALÁN ELKÉPZELHETŐ LETT VOLNA DE HÁT NEM AZ VOLT A GYÖNYÖRŰ LEFÁTYOLOZOTT ÚRINŐ CSAK ÁLL A PERONON ÉS MEGÁLLÍTHATATLANUL FOLYNAK A KÖNNYEI GYŰLÖLI IMMÁR EZT A FÉRFIT MIÉRT JÖTT UTÁNA A FASORBAN KÉRDEZI ÉS MIÉRT KEZDETT BESZÉLNI HOZZÁ MIÉRT TAVASZODOTT KI ILYEN HIRTELEN MIÉRT NEM VÁLASZTOTT MAGÁNAK VALAKI MÁST MIÉRT NEM ELÉGEDETT MEG AZUTÁN EGY KÖNNYŰ FÜTŐ KIS KALANDDAL MIÉRT KELL NEKI AZ ÉLETE HOGY FOG Ő ÍGY VISSZAMENNI A FÉRJÉHEZ MIÉRT ROMBOLT ÖSSZE BENNE MINDENT HA NEM ADHAT MINDENT UGYANÍGY MIÉRT KELLETT FELÉBRESZTENIE ŐT HA AZUTÁN AZONNAN ISMÉRT AZ ÉJSZAKA KÖVETKEZIK MIÉRT KELTETTE ÉLETRE HA PUSZTULNI HAGYJA MIÉRT KELL VISSZAMENNI AHHOZ A FÉRFIHOZ AKIVEL EZENTÚL NEM TUD EGYÜTT ÉLNI MIÉRT KELL MÉG AZ ÁRTATLAN GYEREKNEK IS SZENVEDNIE AZ Ő BOLDOGTALANSÁGA MIATT HISZEN POKOLLÁ LESZ AZ ÉLETE MIÉRT ÉBRESZTETTE RÁ HOGY MEGANNYI CSILLOGÓ ÜRESSÉG

KÖZÖTT LÉTEZIK ÉS BELÜL ÜRES MARADT MIÉRT FOSZTOTTA KI ŐT AZZAL HOGY ELVETTE TŐLE AMI MÉGIS CSAK LÉTEZETT TARTALMÁNAK TETSZETT MIÉRT HOGY SOHA ENNYIRE MÉG NEM VOLT OTTHON A TESTÉBEN AMELYBŐL MOST EGYSZERŰEN KIÜZETETT

A vonat lassan elindul.

ÉS AKKOR EGY MOZDULAT AHOGY AZ ASSZONY INTEGETNI KÉSZÜL A VAGONABLAKBÓL ÉS VÉLETLENÜL MEGÉRIINTI A NYAKÁT S ÁRAMÚTÉSKÉNT FUTNAK VÉGIG AZ EMLÉKEK A TESTÉN ÉS A VÁGYAK MELYEK VALÓSÁGOSABBAN ANNÁL AZ ÉLETNÉL MELYBE MOST INDUL S AKKOR EGY INTÉS ODAFENTRŐL HOGY BOCSÁSS MEGIGEN MEGÉRTE EZ A PÁR NAP EGY ÉLETRE ELÉG MÁSNAK MÉG ENNYI SEM JUT

A másik pályaudvaron pedig a másik férfi.

Pusztá léténél fogva neveléséges. Odalent, a peronon.

ÉS A BELŐLE FELTÖRŐ MONOLÓG HOGY BÍRTAD NÉLKÜLEM DRÁGA NŐ TE IS ANNYIT GONDOLTÁL RÁM SZINTE JELEN VOLTÁL MINDEN PILLANATOMBAN ÉREZTED UGYE HA TUDNÁD MENNYIT TANULTAM A HIÁNYÓDBÓL TUDOD MILYEN GYÖNYÖRŰ VAGY MENNYIRE IZGATÓ ÉS SZÉP TUDOD HOGY SEMMIVEL NEM TÉVESZTHETŐ ÖSSZE EZ A SUGÁRZÁS MEGBOCSÁTOD A FÉRJEDNEK HOGY OLY SOKAT VÉTETT ELLENED TUDUNK EZUTÁN AZ ELSŐ RÖVIDKE ELVÁLÁSUNK UTÁN TELJESEN ÚJ ÉLETET KEZDENI UGYE TUDUNK UGYE UGYE

Még most is kiver a víz.

Feleletként pedig egyetlen kérdés.

HOGY VAN A GYEREK

A testem nem tudta letagadni mindazt, ami történt, bár eltitkolni kissé még sikerült. Az a forróság azonban, amely ebben az új szerelemben átfűtötte minden tagomat, s amely izgatón sugárzott át rajtam, tudom, hirtelen hűtötte le házasságomat.

Ha feleslegesen pontos akarnék lenni, úgy kellene fogalmaznom, hogy a férjem, hirtelen fellángoló vágyával együtt, hm, impotens lett.

Ekkor döbbsentem rá: nem szeretem Mahler szagát.

A FELVONÁS VÉGÉHEZ KÖZELEDIK BÁR A SZEREPLŐK NEM SEJTIK MENNYIRE HAMAR A KÖVETKEZŐ JELENET KÜLÖNÖS ZONGORASZÓVAL INDUL S AZ ASSZONY ALIG AKAR HINNI A FÜLÉNEK VALAKI AZ Ő DALAIT JÁTSSZA BEFUT A HÁZBA SZÉGYEN ÉS ELRAGADTATÁS KÖZÖTT MEGLEPVE KÉRDEZI A FÉRJÉTŐL MÁRIS ITT VAN HISZEN A FÉRFI A VILÁGHÍRŰ LÉLEKBŰVÁRHOZ INDULT ÜGYMÖND KEZELÉSRE A FÉRJ CSAK BÓLINT S SZINTE KONKLÚZIÓKÉNT JÁTSZIK TOVÁBB AZ Ő DALAIT IGEN MAJD A ZONGORÁRA HAJTJA A FEJÉT S OLYASMIT DADOG MIT TETTEM MIT TETTEM ÍGY ELNÉMÍTANI TÉGED MINDENT ÉRTEK

Egy délutánon át gyónt Freudnak a férjem. Minden mocskok feltárult a két öregedő férfi között, képzelheti. Hogy én feltehetően az apámat szerettem őbenne, ezért a korkülönbség szerelmünkben éppen nem akadály, hanem feltétel volt, ő pedig az anyját szerette bennem, ezért akart gyengének, szenvedőnek, s nevezett Mariának. A testiségről is bizonyosan bőven, szaftosan fecsegték, de ebből csak annyit tudhattam meg: gyerekkori idegenkedése miatt válnak minduntalan torzképekké a legszebb, legérzékibb dallamok is, a Harmadik és Negyedik szimfónia Adagiója például... s a mi románcunk.

Nevetséges. Am a rövidke kúra... sikerrel járt.

S AMIKOR A ZONGORA MELLETT MÁR CSAKNEM KÍNOSSÁ VÁLT A LELKESEDÉS AMELLYEL A FÉRFI AZONNAL KI AKARTA ADATNI A DALOKAT BEMUTATTATNI KONCERTRE TÜZNI ÉS ÍGY TOVÁBB S MEGSEJTETTE ÚJ ÉLETÜNK KERETEIT MEGÉRKÉZETT A DRAMATURGIAILAG JÓL IDŐZÍTETT POSTA EGYETLEN LEVÉLLEL A FÉRJNEK CÍMEZVE KÜLÖNÖS ARCCAL MIND MEREDTEBB FIGYELEMMEL OLVASTA VÉGIG MAJD A FELESÉGÉRE NÉZETT NEKED SZÓL

Hatásszünet.

MEGKÉRIK A KEZEDET

A következő jelenet már Amerikában játszódik. Ezt majd valahogy sejtetnem kell.

Atyám: ha a két férfi megküzd egymással értem, ha Gropius megszöktet vagy Mahler elkerget, ha én összecsomagolok mindent és búcsút mondok neki vagy mindkettőjüknek, vagy a világnak, akkor talán még lett volna remény. De én maradtam vele, makacsul, ám Gropiusról sem tudtam lemondani: titkos viszonyra züllesztettük szerelmünket, s így mondtuk ki fölötté is a halálos ítéletet.

Is? Honnan jött ez az is?

Nem tudom, hogy a féltékenysége nyomán vitt-e át az óceánra, voltaképpen nem hiszem, megingott bécsi állását feladva fogadott el ekkor Mahler egy New York-i meghívást, ám ezentúl mégiscsak volt köztem és Gropius között egy óceán. És mégis: semmin nem változott semmit. Csak éppen mintha ezentúl nem saját életemet éltem volna, hanem valaki másét. Amihez nincs igazán közöm.

AMERIKÁBAN LEGALÁBB MINDEN IDEGEN VOLT EZEK KÖZÖTT AZ IDEGEN KULISSZÁK KÖZÖTT JÁTSZÓDHA AZ EGYIK UTOLSÓ JELENET A SOK KEDVES SZÉP EMBER KÖRÉBEN AKIKHEZ SEMMI KÖZÜNK AHOGY ÜNNEPLIK A FÉRFIT S EZ VALAMIKÉNT KÍNOSABB MINT A KELLEMETLENKEDŐ VACSORA VOLT BÉCSBEN ÉS EZÉRT HÁT TÁVOZÁSUK UTÁN IS SZOMORÚBB LESZ MÁR A HÁZASPÁR MAGÁNYA A FÉRFI MEGÖREGEDETT ÉS RETTENETESEN MEGVÁLTOZOTT ORVOSOK ÉS EGY JÓSNŐ SZAVAI NYOMÁN MÁR TUDJA HOGY VESZÉLYBEN VAN AZ ÉLETE MÍG VÁROMTAN ÖREGEDÉSÉVEL EGYÜTT NŐTT MOHÓ CSAKNEM BETEGES ÉLETVÁGYA S A VIRÁGZÁSÁBA HIRTELEN BELEHERVADÓ ASSZONY EZT ÉRTI NAGYON IS AHOGY AZT A FOKOZOTT MINDEN RÉSZLETRE KITERJEDŐ FIGYELMESSÉGET IS MELY ITTENI DIALÓGUSUKNAK CSAKNEM ABSZURD SZÍNEKET KÖLCSÖNÖZ S AMELYBEN ELVÁLASZTHATATLAN A MÁNIÁKUSAN FÉLTÉKENY FÉRJ RAVASZ SZOLGÁLATKÉSZSÉGE S AZ ÖNKÉNTES ALÁZAT LEMONDÓ ELŐZÉKENY ZSARNOKSÁGA HOGY KISÉRI POSTÁJÁT FELHOZZA KÉNYEZTETI KÖVETI SZERETI VIRÁGOK ÉKSZEREK MEGBÍZHATÓ SOFÓR ÁTHATÓ TEKINTET

De a szaga nem változott.

Két dalomat elénekeltette azután egy koncerten.

ÉS MERT SZAVAINKAL MÁR ALIG ÉRTIK EGYMÁST HÁT ZENÉLNÉ KEZD A FÉRFI ELJÁTSSZA LEGÚJABB KOMPOZÍCIÓJÁT A LEGNAGYOBBAT AMI VALAHAI KELETKEZETT A ZENE TÖRTÉNETÉBEN AZ EZREK SZIMFÓNIAJA LESZ A NYOLCADIK KIÁLTJA ÉS KÍNJAI NYOMÁN CSAKUGYAN GYÖNYÖRŰ HANGZATOK TÖRNEK FEL EBBŐL A MUZSIKUSBÓL ELVESZETT SZERELME ÉS KÖZELEDŐ HALÁLA SZENVEDÉLYESEN MEGIHLETI S A KOPÁR HIDEG AMERIKAI SZALONBAN ZENG-ZÜG A ZONGORÁN IMPROVIZÁLT KÓRUS A HATALMAS ZENEKAR ÉS A GYÖNYÖRŰ SZÓLÓK ÉS ERŐSZ HATALMÁT HIRDETIK MELY ÁTJÁR MINDENT MELY ZABOLÁZHATATLAN ERŐ ÉS A VILÁGMINDENSÉG VOLTAKÉPPENI DEMIURGOSZA MAJD FOHÁSZ KÖVETKEZIK A TEREMTŐ SZELLEMHEZ AZ ASSZONY EGYIK LEGKEDVESEBB VALLÁSOS HIMNUSZA CSENDÜL FEL ITT A PATRISZTIKA KORÁBÓL ÉS HA MINDEZ MÉG NEM VOLNA ELEGENDŐ HÁT FELHARSAN AZ ISTENI KÓRUS EZERNYI TOROK ÉS MEGANNYI HANGSZER KÖNYÖRÖG GOETHE FAUSTJÁNAK SZAVAIVAL AZ ÓRÓK NŐISÉGHEZ MELY VONZ ÉS EMEL

Tudja, atyám, a mítosz szerint Erősz milyen alacsony származású? Mondhatnám: proli.

Mater Gloriosa! Kórus...

AZ UTOLSÓ JELENET HELYSZÍNE MÁR CSAK EGY ÁGY

Mert ekkor újra teherbe estem.

Hogy megrohant az öregedés ekkoriban! Harminc év...

ÉS AZ ÁGY KÖRÜL ZENG ÉS ZÜG A NYOLCADIK SZIMFÓNIA FOHÁSA KÖNYÖRGÉSE ÉS HIMNUSZA S ODAADOM MAGAM NEKI MÉG EBBEN A KOPÁR SZALONBAN KÉTSÉGBEESZTEN

A gyerek azután szerencsére magától elment.

HALHATATLAN VAGYOK MINT TRISTAN LIHEGTE A FÉRFI SÁPADTAN VEREJTÉKBEN ÚSZVA HISZEN HOGYAN HALHATNA MEG TRISTAN SZERELME

Majd a valóságos koncert hangjai hallatszanak körös-körül: ahogy a müncheni Festspielhausban vezényelte, betegen, diadalmasan, nekem, az Ezrek Szimfóniáját.

AZ ÁGY PEDIG A KONCERTTEREM KÖZÉPPONTJÁBAN A MÜNCHENI NAGYSZÁLLÓÉ Ahol végre viszontláthatam Gropiust

És bőből a zseniális könyörgés. És belesikoltok a fortissimóba!

MAJD AZ ÁGY MEGINT DE MÁR HALÁLOS CSENDBEN ÉS AFÉRFI MELLKASÁRÓL FELEMELKEDIK A DOKTOR FEJE HOGY EZT ITT AMERIKÁBAN URAM MEG SZOKTUK MONDANI HOGY MÁR NINCS SOK HÁTRA S AKKOR CSAK ANNYI KÖVETKEZIK A CSEND UTÁN HOGY HAZA AKAROK MENNI

Mint egy gyerek.

Haza akarok menni.

AZ ÁGY A HAJÓKABINBAN A PAMLAG AZ ORIENT EXPRESZSEN A KÓRHÁZI VASÁGY PÁRIZSBAN S OTT ÁLLOK ÜLŐK A SZÉLÉN VAGY MELLÉFEKSZEM HOGY A TESTEMMEL MELEGÍSEM ADJAK AZ ERŐMBŐL ÉS A FIATALSÁGOMBÓL MINT EGYKOR AKARTAM ÉS ÍGÉRTEM KANÁLLAL ETETEM ÉS VIRRASZTOK MELLETTÉ FELPOLCOLOM A PÁRNÁJÁT ÉS LEMOSOM A HÁTÁT SIMOGATOM ÉS MOSOLYGOK RÁ FELTÉTEL NÉLKÜL ÉS BÜNTUDAT NÉLKÜL S EGYSZER A PÁRIZSI KÓRHÁZ KULISSZÁI KÖZÜL KISZÖKÖM AZ ODAHÍVOTT GROPIUSHOZ ELŐBB NEM TUDJUK EGYMÁST ÉRINTENI HOSSZÚ ÓRÁKON ÁT MAJD ELVÁLNI NEM TUDUNK ÓRÁKON ÁT ÉS AKKOR VISSZATÉREK A BETEGÁGYHOZ ÁM MINTHA A FESTSPIELHAUS HATALMAS SZÍNPADÁRA LÉPNÉK KONG VISSZHANGZIK MERT MOST MINDEN NAGYON NÉMA ÉS NAGYON ÜRES ÉS NAGYON HATALMAS ÉS FENYEGETŐ ÉS ODALÉPEK AZ ÁGYHOZ

Vonz és emel.

MÁR CSAK A SZEMÜVEGE VAN OTT

Függöny.

Valami énbennem is meghalt akkor, mint mondani szokás.

Ezt csak később értettem meg.

A világ hatalmasra és üresre tágult körülöttem. Mint egy új, de felesleges szerv.

Folytassam?

Azt kérdeztem magamtól: folytassam?

Ezentúl érttem a zenéjét is. Persze hogy nem érhettem meg.

Ugye erre már nincs feloldozás. Csak... magyarázat.

A Benediktint azután szerettem meg igazán. Mintha az is rá emlékezett. Legalább a haragja túlélte őt.

Folytattam. Mint egy bábu, amely tovább mozog, bár eltávozott belőle az, aki élte.

És pusztította. De hát ez általában elválaszthatatlan.

Nem volt, egyszerűen nem létezett saját életem. Egyes-egyedül ez a titkolt szerelem, amit, úgy éreztem, köztörvényes vádakkal el lehetne ítélni. És Isten?

Ezt nem akkor kérdeztem. Ezt most kérdezem.

Hogy őt is.

De ha nem jön... Végigmondom. Végig.

És jött Gropius. Menetrendszerűen. Mindig így érkezett. Viszonyunkban amúgy is volt valami tervezett és megbízható. Érkezése, csatlakozásaink pontossága, kiszámíthatósága. Közös történeteinknek pedig egyébként is főszereplője volt a vonat, amely elvitt hozzá, majd elhozott tőle végzettszerűen Levicóból, amelyen pár száz kilométert együtt tölthettünk, mikor még rejtőzködnünk kellett, s én a férjemet követtem Amerika felé, s amelyen jött-ment később mind rövidülő találkozásainkra, a vonat.

Végül is... miért ne frissíthetném fel emlékeimet néhány korttyal?

Egész alkatában volt valami rabul ejtően gyakorlatias.

Ha már úgysem... De jön! Még egy korty arra, hogy jöjjön.

Mindent a probléma felől közelített meg mindig. Feltárta a megoldás lényegét, s hozzárendelte a legésszerűbb funkciót, vagy hogy is volt. Sallangok nélkül, stílus nélkül, ornamentika nélkül. S végül éppen ez lett a stílusa.

És szerepe. Az életemben. Utolsó korty.

Mint valamiféle nagyívű tartószervezet, fogadta be sorsom erővonalaikat s viselte terheit életem rá eső részének. Átfogott, átlendített és megoldott, kiváló lelki statikával, maradandóan. A funkció felől nézve, úgy mond, nem lehetett semmi tökéletesebb.

Húgom szerelmi drámái ebben az időben vettek először tébolyult fordulatot. Botrány botrányt követett, s rövid időre egy zárt... szanatóriumban helyezték el. Rettenetes szenvedélyek szabadultak el, s egyszerre mintha torzképét pillantottam volna meg saját vágyaimnak. Vagy inkább: zabolátlan vágyaimat láttam. Hogy talán ez vár rám is? Ez a szabadság? Menekültem.

Gropiushoz!

Anyám akkor mondta el: húgom voltaképpen csak féltestvérem, apja egy végzetes, rövid szerelem hőse volt. Most már tudja, amit akkor csak sejtett: a férfi szifilitikus lehetett. Ez ezzel jár.

Klimt megnősült. Megdöbbsentem. Ilyen egyszerű elfeledni engem?

Ja, és a Kammerer!

Özvegységem első idejében ugyanis, hogy feledni próbáljak, s eltávolodjak az úgynevezett társaságtól, egy laboratóriumban dolgoztam, Paul Kammererrel. Sáskákkal, gyíkokkal kísérleteztünk, s egy különös élőlényrel: az axolotllal.

Milyen különös csábítás is volt az: terráriumok és ketrecek között.

Undorító kis dögök voltak, de lényeges funkcióban.

Miattam tud csak dolgozni. Kísérletezni. Nekem csinálja az egész biológiát. Rólam álmodik, szorongatta a kezem Kammerer. Hagytam, hadd higgye el.

Gropiusszal közös szabadságunk tanácsalansága valamiként csapást mért bontakozó szerelmünkre. Ami a férjem életében vitathatatlan volt, és azt hittem: mindennél fontosabb, az a halála után, és bizonytalansággal, zavarba ejtő, homályos, csaknem kínos lett.

Voltaképpen Mahler ott maradt közöttünk. Elevebben, mint életében.

Gropius jó érzékkel és ostobán volt féltékeny a halottra: szeretkeztem-e vele, kérdezte egyszer, azután, hogy egymáséi lettünk, és efféle marhaságokat. Persze, feleltem. Hányszor? Ahányszor akarta. És ezt ilyen hangon mondom neki? Igen. Pont ilyenén.

De hol voltak az ő kínjai Mahlerétől! Valahol... Klimt is fájt, nagyon.

Mintha a teste sem lett volna ugyanolyan hatalmas, forró és erős, mint Levicóban. Létezik ilyen?

És szegény Kammerer a lisztférgekkel, másnap.

Egyszer csak nem lett baj, hogy ritkábban láthatjuk egymást. Amibe Amerikában csaknem belepusztultam, azt itt mindenféle megoldás pusztán technikai következménye lett. És azután nyaralni sem vele mentem. Míg persze nem engedtem el.

Elmondjam ezt is? Üritsük fenéki. Elmondom.

Lili Leiser. Azt hiszem, férfiakkal egyáltalán nem akartam utazni akkor. Ő gyöngéd volt, figyelmes, finom és vágyódó. Mindent megtett értem. Meghívott nyaralására, kísért, szórakoztatott, fizette a számláimat, vigyázott a lányomra, fésülte a hajam, és most a hátam, olykor mellém bújott az ágyba; egyáltalán nem volt kellemetlen.

Zavarba tudom hozni ezzel? Remélem.

Láttam, szinte tükörben: mit adtam én ezeknek a férfiaknak. Egy este, valami bódító itáliai éjszakában Lambruscót itunk és rengeteget

neveltünk, szegény Kammererről beszéltem neki, ahogy rága a liszt-férgeket s hevülten magyarázta, hogy miattam és értem folytatott kísérletei tudományos szenzációkhoz vezethetnek: a látószervvel nem rendelkező lények, az axolotlok, rendszeres fényhatás nyomán ugyanis a laboratóriumban kifejlesztik látóidegeiket, s előbb-utóbb látni kezdenek, ez pedig rendkívüli bizonyító erővel szolgál, bár nem tudtam, mire. Lili felnevetett mellettem az ágyban. És mit látnak? Szegények: Paul Kammerert... Érdemes volt ezért ezt az egészet?

Ezt majd jobban kell elmondanom.

Óriásit nevettem, szinte rázott a nevetés. Nem tudtuk abbahagyni. Valamit felismertem végre, megkönnyebbültem. Majd egyszerre, szinte ugyanazon a hangon sikoltottam fel. Lili a hahota közben közelebb bújott hozzám és megfogta a mellem.

Na, nem. Ezt nem.

Másnap a reggeli vonattal siettem vissza a jó Gropiushoz. Örült nekem, de éppen dolgozott, lendületesen, s ehhez még csak szüksége sem volt rám. Meg kellett oldania valamit, megoldotta. Ilyen egyszerű.

Ezért nyertem vissza a látásomat? Néztem.

Akkor éppen egy mérnöki-építészeti tervezőiskolát akart megoldani, a szecesszió és a Wiener Werkstaette leszármazottjáról beszélt, amit létrehozna valami német kisvárosban. Éppen ez kell nekem? Hogy dögunalmas mérnökök között vegetáljak egy Weimarban? Az axolotli köszöni szépen, de inkább visszaúszik a sötétbe.

Ez persze nem volt ilyen tréfás. Egyáltalán nem.

Itt vagyok, alig harminc fölött, és még nem éltem. És feltehetőleg már nem is fogok.

Most már talán az sem baj, ha nem jön.

Valaki azután bámulni kezdett engem.

Milyen egyszerűen hangzik is ez.

Ilyen szemeket még nem láttam addig.

Az ital?

Nézésének ürügye persze az volt, hogy fest, részemről időtöltés és jótékonykodás, mostohaapám tanácsára, neki némi kereset. Napokon át. Meredten, rajongóan és áthatóan. Néz.

A neve még semmit nem jelentett.

Mindent látott és mindent értett. Akkor még nem tudtam, amit később a képeim látnom kellett: micsoda dialógust folytattunk ebben a meredt, hosszú és egyáltalán nem kellemetlen nézésben. Hogy mi mindent értett meg és festett meg.

Valami... Oskar Kokoschka.

Olykor zongoráztam neki. Ha jól emlékszem, egyszer Isolda Liebestodját, Wagnertől. Egy levél jött még aznap délután.

Levél? Lehet, hogy Hollnsteiner is irt? Azért nincs még itt, mert valami közbejött?

Első, abból a körülből négyszázból, ami az ezt követő két és fél évben érkezett.

Nem, ő telefonál. És nem telefonált. Tehát jön.

ERŐSZRÓL ÉS THANATOSZRÓL SZINTE KIÁLTVÁNYSZERŰEN HOGY A HALÁL ÉRZÉKISÉGE MIKÉNT RAGYOG ÁT MINDEN SZENVEDÉLYEN HISZEN MINDEN SZERELEM HALANDÓ MINDADDIG AMIG CSAK PUSZTA SZERELEM ÉS NEM AZ A VISSZAVONHATLAN ISTENEN TÚLNÖVŐ BELSŐ EGYSÉG AMELYRŐL A PLATÓNI MÍTOSZ SZÓL AMI AZONBAN MÁR NEM SZERELEM AMI MÁR NEM HALANDÓ MÁR NEM ÍRTHATÓ LE EMBERI FOGLMAKKAL MERT AZ ÉLETEN TÚLI ÉLET KEZDŐDIK ITT CSUPA FELKIÁLTÓJELLEL ÉS MERÉSZ SZÓKÉPPEL MIKÖZBEN DÖBBENETES SZÍNEK KAVAROGNAK A HÁTTÉRBE HÁT EZ VOLT A LEVELE

Felbontatlanul kell az ilyesmit visszaküldeni a jobb társaságban, s én csak szegyenkezve álltam, kezemben a papírdarabbal: hogy érthet engem valaki annyira?

ÉS SZINTE CSAK IMPERATÍV UTÓIRATKÉNT SZEREPELT HOGY HOZZÁ KELL MENJEK FELESÉGÜL TITOKBAN AMÍG NEM SIKERES ÉS AMÍG SZEGÉNY DE MITIKUS SZERELMŰNK RÖVIDESEN ÚGYIS TÚLNŐ MINDEN EVILÁGIN HISZEN NEM VÁLASZTHATÓ EL AZ AZ IHLETÉS AMELY FESTÉSÉNEK ÉS AZ AMELY VÁGYAKOZÁSÁNAK DEMIURGOSZA EGYMÁST ERŐSÍTVE RAGAD FEL HATALMAS ISZONYATOS VÉGTÉLEN MAGASSÁGOKBA S AKKOR MÁR MÉLYEN BOLDOGSÁGUNK ALATT LESZ VILÁGHÍR VAGYON SIKER

Igy is ölelt azután.

Szinte állandó, erős fény áradt belőle, már értettem: az világított engem is át. Nem tudtam visszaküldeni a levelét, ezt sem, egyetlen további sem, és táviratait sem, és naplóit sem, és verseit sem, és mint ha éppen ez lett volna szerelmünk tere: ez az állandó, hisztérikus, gyönyörű, görcsös és expresszív vallomássorozat, sőt folyam, papír és vér, igen: vér, ami ott lüktetett ezekben a sorokban is, akárcsak a kezében, ujjbegyei ugyanis annyira telítve voltak vérrel, hogy ha például körömvágás közben valami behasadt, a vér ívben lövellt ki. Ezt éreztem mindenben, amihez hozzányúlt.

Magamon is, amikor simogatott.

Nem tudom, atyám, hogy kerültem a zongoraszékről az ölébe. Bár, ha pontos akarok lenni, az sem csak zongorázás volt, amit csináltam.

Nem voltak kérdések többé.

Nem ismertem az ölelésnek ezt a módját.

Ma már hisztérikusnak, sőt extatikusnak gondolnám, de akkor bizonyosan másként éreztem, hiszen hogy okozhatott volna egyébként annyi gyönyört?

HAGYJAM EL VELE BÉCSET SZÁMOLJAK LE ÓCSKA KIS SZATELLITÁIMMAL LÉPJEK KI EBBŐL AZ AGONIZÁLÓ FARIZEUS KULTURÁBÓL MÉG A PORÁT IS TÖRÖLJEM LE SARUMRÓL ENNEK A ROMBA DŐLŐ KULISSZÁNAK S NEM ÉPPEM AZÉRT MERT A BÜNEI UNDOIRÍTÓAK ENNEK A VILÁGNAK DE MERT ÉPENSÉGGEL AZ ERÉNYEI IS MEGVETÉSRE MÉLTÓAK S KÖVESSEM ŐT A TISZTA TITOKZATOS MAGASSÁGOKBA ÉS ÍGY TOVÁBB SŰRŰ ÉS AGRESSZÍV BÓKOK BOMBÁI KÖZÖTT NYOLC TELEÍRT OLDALON KERESZTŰL EGYETLEN LÉLEGZETRE

Ezentúl már csak engem festett.

Olykor a puszta tekintete annyira átforrósított, hogy alig vártam már, hogy végre a karjába emeljen.

Viszonyunk ekkoriban nem is lehetett más, mint titkos: botrányai rendre bejárták a sajtót, a koronaherceg egy kiállítását zsúrizva azt javasolta, törjék el az ifjú festő csontjait, amikor pedig ösztöndíját megvonták ezután, kopaszra borotvált fejfel, mint megbélyegzett járta sorra Bécs művészkávéházait, s koldult-házalt a képeivel; pavilonjából máskor kizárta a művészeti akadémia professzorait, hogy mit sem értenek a festészethez, kiváltképp az övéhez nem, s amikor végre megrendelést kapott, elkészült képét többnyire azonnal kitiltották, bezúzták, közbotrányokozásért beperelték, és így tovább.

Éreztem, hogy él.

MÁR CSAK MIATTAM TUD FESTENI ÍRTA ENGEM ÉS MIATTAM ÉRTEM ÉS BELŐLEM HOZZÁM ÉS BELÉM MICSODA GAZDAGSÁG TÁRUL FEL S EGYSZERSMIND MICSODA KISZOLGALTOTTTSÁG MERT MÁR CSAK ÁLTALAM LÉLEGZIK TEHÁT ÉL TEHÁT FEST TEHÁT SZERET DE EGYES-EGYEDŰL ÉN VAGYOK ENNEK A TEREMLŐ MŰKÖDÉSNEK IHLETE MOTORJA ZÁLOGA FELTÉTELE MINDENE EGYSZÓVAL ÉS ÉPPEM ADDIG TUD FESTENI AMÍG HISZEK BENNE S ADDIG ÉL AMÍG FEST LEGYEK TEHÁT AZ ÖVÉ CSAK AZ ÖVÉ HISZEN MÁR ÚGYIS AZ ÖVÉ VAGYOK MERT BENNE ÉLEK MERT BENNEM ÉL EGYEK VAGYUNK ÉS SOHA NEM IS VOLTUNK MÁSOK CSAK NÉMI IDŐLEGES TÉVELYGÉS ÉS KÜLÖNLÉT KELLETT AHHOZ HOGY EZ VÉGLETESEBBEN ÉS MARADANDÓBBAN ÉS VÉGKÉPP MEGBONTHATLANUL VÁLJÉK NYILVÁNVOLÓVÁ HA FELISMERJÜK ÉS FEL FEL FEL ÉS ÍGY TOVÁBB A VÉGTÉLENSÉGIG

Minél többet írt, annál gyakrabban jött. Azután festett vagy szeretkeztünk.

Olykor a kettő nem volt egészen elválasztható egymástól.

AMÍG HISZEK BENNE ÉS AMÍG EZÉRT Ő IS HISZ MAGÁBAN EZÉRT ADDIG LÉTEZHET DE ADDIG RETTENETES ÉS EGYRE NÖVEKVŐ INTENZITÁSSAL ÉL ÉS VAN ÉS SZERET ÉS FEST MERT SOHA NEM ÉREZTE MÉG A HITNEK ÉS A FIGYELEMNEK EZT AZ ELEMENTÁRIS EREJÉT EMANÁCIÓJÁT AMI EBBEN A SZERELEMBEN SUGÁROZZA ÁT ÉS EZT ADJA VISSZA KÉPEIN A MAGA GYENGE ÉS MÁSODLAGOS MÓDJÁN EZT AMI BELŐLEM ÁRAD EZ TEHÁT AZ ÉN TEHETSÉGEM ÉS ZENIALITÁSOM ÉS LEHETŐSÉGEM ÉS KÖTELESSÉGEM ÉS HIVATÁSOM ÉS CSAKUGYAN SORRA SZÜLETTEK A LEVELEKHEZ CSATOLT MŰVEK UGYANEZEN A HŐFOKON A HISZTÉRIA ÉS ZENIALITÁS IZGATÓ MONOTÓNIAJÁVAL ÚJABB ÉS ÚJABB

Mikor leszek egészen az övé? Telik az idő.

Ebben egyébként már volt némi gyakorlatom, atyám. Ebben a, hm, ihletésben. A legérzékenyebb pontjukon: a tehetségükön keresztül ragadtam meg és tartottam fogva a férfiakat, mintha az én életem is az ő művükön múlna, nem csak az övék. Most már úgy látom: saját teremtoróm feláldozása fűtötte át ennyire az alkotó férfiakra függesztett pillantásomat, így rögzítettem legalábbis később a naplómban. Mert vágyamat az alkotásra Oskar sem értette, egyáltalán. Senki.

Ezt a figyelmet olykor alaposan félreértették a férfiak, s az sem esett rosszul.

MIKOR VÁLTOM MÁR MEG ÜVÖLTÖTTE ÉS TÁVIRATOZTA ÉS MÁZOLTA A TÜKRÖMRE NAGY BETŰKEL A RÚZSOMMAL MIKOR LESZEK EGÉSZEN AZ ÖVÉ ANNYIRA AMENNYIRE Ő MÁR AKARVA-AKARATLANUL AZ ENYÉM HISZEN ÁLTALAM LÉLEGZIK ÁLTALAM VALÓSÁGOS ÁLTALAM ÉBREDT ÁLOMÉLETÉBŐL A VALÓDIRA

Nem akartam még az övé lenni.

Egy remekműért. Fess egyet, fiam.

Tehetségét is kétségnek tartottam.

Az istenkísértés, ugye atyám, efféle démonok esetében megengedett.

Die Windsbraut...

A Szélmenyasszony. A legszebb portrém. Az ölelés tengelyén megforduló, s mind hevesebben forgó világ, s az ekként érvényesülő centripetális erő, amely hozzászorít végleg és egészen. Odaadásom feltétlen, csaknem metafizikus, míg ő átható, fényes tekintettel néz bele a káoszba, mely ezután értelmesen mutatkozik meg neki.

Micsoda önhietség! Micsoda férfi!

Nem tudom megmutatni, atyám. Kokoschka később eladta egy lóért, a háború idején, hogy bevonulhasson.

A kép vitathatatlan volt.

HOGY MOST MÁR UGYE EGÉSZEN AZ ÖVÉ LESZEK ZÁPOROZTAK TOVÁBB AZ ÜZENETEK FELJEGYZÉSEK NAPLÓK VALLOMÁSOK SZÍNMTÖRÉDEKÉK AHOGY Ő IS VÉGLEG AZ ENYÉM ALOS MAKAR ÍRTA VERSÉBE NEVÜNK ÖSSZEOLVASZTÁSÁVAL ŐRÖK EGYÜTTLÉTÜNK HIMNUSZÁT S LEVELEINEK ALÁÍRÁSA IS EGYSZERRE VOLT OSKAR ÉS ALMA OA VAGY AO

Még egy új vallás kultuszát is kidolgozta, melynek istennője egyedül én vagyok, s már olvashattam az inspirált szövegeket, apokrifokat, evangéliumokat és szentbeszédeket a szerelmünkről, a vágyunkról és persze a testemről, igen, vérperzselően.

Olykor ez persze fárasztott.

Zabolátlan fantáziája már csakis ezt a szerelmet szolgálta: mindennapi útjaim legkülönfélébb állomásain rejtett el leveleket, váratlan üzeneteket és virágcsokrokat; felbukkant a fiákerben, a fodrásznál, de még a piaci kofánál is, távolléteomban pedig az én köntösömbé bújít, s műtermében abban dolgozott, ellopta kedvenc parfümömet, s szinte transzban lélegezte be, a cigarettahamut, ha tőlem volt, napokig dédelgette a hamutálban, azzal a kávéval jutalmazta magát, amit a csészém alján hagytam, egyenként fűzte le hosszú hajszálaimat a fésűmről, s becézte valamennyit, neveket adva nekik, s nem volt szabad a takarítónőnek érintenie a párnát, amelyen a fejem hagyott nyomot; és így tovább, kifogyhatatlan volt és olykor veszedelmes, néha rettegetem attól, ezután még mi következik, és vágytam is rá, persze, nagyon.

TE DRÁGA ÉN ÉN DRÁGA TE

Amikor Párizsba utaztam, kissé szenvedélye elől is, akkor éreztem meg: időközben csakugyan belém költözött: az egész város egyes-egyedül az ő hiányáról szólt, hogy az utcasarkon sincs, a kávéházban sem lesz és este a hotelszobában is hiába várom, semmit sem láttam szinte a városból, csak ezt a hiányt, ezt az éjszaka mind lüktetőbb és forróbb vágyakozást: a testére, a szagára, az ölelésére, melyet szinte az én testem sugározott már vissza, csak éppen nem volt nekik; míg ő ezalatt rendszeres és tüzetes párizsi beszámolókat küldött Bécsből, mivel lélekben ott lett volna velem, s fantáziájával elevenen követett: csak francia újságokat vásárolt, Pastist ivott és café au lait-t, s tudott az időjárásról, színházi programokról, apróhirdetések jelentéktelenségeiről, kiárusításokról, piacokról és kiállításokról, vágyódásában ott lépkedett és csavargott velem, beszívta és megírta ezt az esős, szép, igazi Párizs-illatot, s rögzítette mindezt éppenséggel ott időző, s minderről mit sem sejtő, miatta mit sem sejtő!... feleségének.

Talán itt roppant meg valami? A házasság hisztérikus vágya miatt?

Azt hiszem, el kell mondanom, atyám: Gropiusszal ezalatt mindvégig leveleztem. Nem is hűvösen.

GYŰLÖLTE MAGÁT ÍRTA HOGY NEM BÍR SENKIT ELVISELNI A KÖZELEMBEN HOGY NEM ISMER ÖNMAGÁRA EMIATT AZ ÚJ ÉRZÉS MIATT HOGY FÉLT ENGEM MINDENKITŐL S NEM AZÉRT MERT ÖSSZETARTOZÁSUNK KÉLTSÉGES LEHETNE DE MERT EGYETLEN PILLANATOT MOSOLYT MOZDULATOT SEM ADHATOK JOGSZERŰEN MÁSNAK MINDEZ CSAKIS ÓRÁ VONATKOZHAT NEKI JÁR BELŐLE KELL HOGY FAKADJON S EKKÉNT HOZÁ TALÁLJON VISSZA AHOGY ÉN IMMÁR VALAMENNYI NŐ LETTEM SZÁMÁRA AKIHEZ VALAHA IS KÖZE VOLT VAGY LEHETETT AKIT SZERETETT AKI MEGSZŰLTE FELNEVELTE AKI SZERETTE VAGY ELCSÁBITOTTA ÉS MÉGIS FÉLTÉKENY TEHÁT GYŰLÖLI ÖNMAGÁT TEHÁT GYŰLÖL ENGEM IS S EBBE A GYŰLÖLETBE IS ÉPPOLY SZERELMES MINT MINDENEGYÉBBE AMI ÓRÁ ÉS ÉNRÁM VONATKOZIK S EZ MÁR ÉPPOLY ELVÁLASZTHATATLAN MINT MI MINT ÖSSZEKUSZÁLÓDOTT SZENVEDÉLYEINK S A TÖBBI

A múltamra volt féltékeny legfőképpen. És joggal.

Kivánságára nyakat és kart takaró ruhákat kellett viselnem, nem ülhettem keresztbe vetett lábbal, minden találkozásomról számot kellett adnom, míg persze egyáltalán nem hitt nekem, s ha csak felületesen utaltam egy érkező levélre, telefonhívásra, netán találkozásra, másnap már egy rajz várt, amin Oskar vitéz, a Szent hadakozik a háromfejű sárkánnyal: s a pikkelyes bőr fölött tegnapi férfiak karikatúraféjei hullottak a porba.

LUCREZIA BORGIÁKÉNT IS MEGFESTETT GYÖNYÖRŰ MÉRREGKEVERŐ SZAJHAZENINEK HOGY CSILLAPULHASSANAK KÍNJAI

Haragudtam rá, rendreutasítottam, megsértődtem, elszőktem tőle, s azután otthon sírtam utána és miatta: hogy mennyire gyűlölöm, s azt kiváltképp, hogy ennyire kell, mégis, hogy nincs más fény ebben a szerelemben, csak ez az elviselhetetlenül éles, ami elől menekültem, s alig vártam, hogy újra megtaláljon és lassan, a talpamtól kezdve végigcsokoljon, majd végigsimítson feszülő ujjbegyeivel, hogy mozdulatlan maradhassak, míg bírom, majd az asztalra emeljen, mint egy tárgyat, mint egy bábút, mozdulatlanul, akarattalanul, némán, mert nem akarta, hogy más legyen, mert akkor nem is voltam más, és halálos gyönyörrel töltött el mindkettőnket éppen ez.

Ekkoriban még az ital sem kellett.

Érti, atyám, miért örültem a fel-feltámadó gyűlöletnek? Hogy ne legyen olyan elviselhetetlenül jó, hogy legyen végre valami kontúrja ennek a túlaradásnak, de hiába, minden újratalálkozás csak forróbb volt és kétségbejítőbben izzott és vonzott és rémített.

Velence, igen, akkor is az első közös utazásunk, s akkor is csaknem kirihatatlanul.

Hogy Klímte ez a város, s az ifjúságomé? kérdezte; vagy úgy, a lánykori románc? Ez a város? Azé? A mézpuré porcukorral szirupsodóiban?

Nem értett. Akkor nem. De jól érezte a bajt.

Még ki sem csomagolhattam a bőröndjeimet, már hordárt hívatott, s egészen a Dolomitokig menekült velem a múltam elől, s nevetséges

lett volna az egész, ha éppenséggel nem olyan gyönyörű, nem olyan végtelen, olyan nyári az a táj, s ha nincsenek azok a hírneves legelősző, játszó csikók egy nagyon vad, zöld réten, a gleccser alatt, és nem vagyunk mi, hogy elhíresüljenek...

És mindig rajzolt. És mindig engem.

Teherbe estem.

MICSODA UJJONGÁS CSAPOTT FEL EZUTÁN A VILÁGEGYETEM VALAMENNYI KÓRUSÁBÓL MELY OSKAR VEZÉNYLETÉVEL FÜGGESZTETTE TEKINTETÉT A MÉHEMRE A TERMÉSZET MICSODA ÜDVÖZÜLT DICSHIMNUSZA HOGY MILYEN BÖLCSÉN VAN ELRENDEZVE EGYMÁSRA TALÁLÁSUNK VÉG-SŐ EGYESÜLÉSÜNK BIOLÓGIAI TRANZSCENDENCIÁJA LÉTEZÉSÜNK IMMÁR VÉGLEG ÖSSZEFORROTT EGYSÉGE SZERELMÜNK ÖRÖKKÉVALÓSÁGA MIFÉLE VALLOMÁSOK ÁRADTAK REMÉNYBELIEN TEREbéLYESEDŐ TESTEMHEZ S MINDEN EGYEM PORCIKÁHOZ MELY A MI MEGVÁLTÓNK SZÜLETÉSÉNEK BÖLCSŐJE LESZ ELŐRE IMÁDTA DICSOÍTETTE A VÁRHATÓ ROSSZULLÉTEKET AZ ÁLLAPOTOMAT KÍSÉRŐ MINDENNÉL DRÁGABB PILLANATOKAT AMIKOR ÖKLENDEZŐ FEJEMET MAJD A LAVÓR FÖLÉ TARTHATJA VÁGYTA MÁR A REGGELI SZÉDÜLÉSEK ÖNTUDATLAN ISTENTISZTELETÉT A VEREJTÉKEZÉS PÁROLGÓ ÉLŐÁLDOZATÁT SZERELMÜNK OLTÁRÁN AZ ELFORMÁTLANODÁS KLASSZIKUSBÓ SZÉPSÉGÉT A METAFIZIKAI ÉRTELMŰ TOLÓFÁJDALMAKAT MINDENT MINDENT MINDENT ÖRÖK NŐISÉG TÉRDELTE ELÉM LIHEGVE

Hopp. Ez éppen... kettős idézet.

Elképzelt s csaknem elkészült közös otthonunkban mint Mater Gloriosa emelkedtem az égbe a kandalló fölötti freskón, mely köré Oskar az egész házat építeni kívánta.

A Semmeringen, istenem, milyen messze már!

Gyönyörű, vad színeket kevert éppen, s szinte repkedett az állványokon, amikor csengetett a hordár. Meghózták Mahler halotti maszkját.

Micsoda ugrás volt az! A létra tetejéről a földre!

EGY HALOTT RABJA VAGY SENKITŐL NEM FÉLEK SENKI NEM ERŐSEBB NÁLAM ÉS SZERELMEMNÉL DE A HALOTTAK ALJAS VERSENYTÁRSÁK AZONNAL TESSÉK DISZKVALIFIKÁLNI ELTÁVOLÍTANI ELREJTENI

A szegyen még most is átfűt. És a düh.

Hogy talán akkor az életemet is gyűlöli, mondtam, mert annak is része ez a halott. Remegtem, atyám, remegtem, és ő folytatta, hogy igen, gyűlöli, régóta, és éppen ettől váltana meg...

Hogyan?

Házasságunk már csaknem tény, folytatta, meg akart lépni velem, de a Mahler ezt is elrontotta, mint a Windsbrautal! Mert kikutatta s magához vette szükséges okmányaimat, s bejelentette házassági szándékunkat, az időpont is ki van tűzve...

Néha úgy érzem, a halottak életem nagyobb részére tarthatnak igényt, mint az élők.

Milyen szomorúan könnyebbültem meg, atyám, ahogy kiléptem ebből a házból.

El lehet ezt mondani egy papnak?

Még mindig remegtem a kezem, amikor az úgynevezett kengyelbe segítettek, pedig nem félttem, nem azért, hiszen nem először történt velem ilyen. Csak a vödröt néztem kicsit hosszabban.

Oskar... hát a fiad...

Ekkor tört ki a háború.

Kissé lelkipurdalásom volt: azt hittem, miattam. Ezt persze nem lehet elmondani.

Volt miért zaklatottnak lenni. Jókor jött, mintha formát adott volna mindazoknak a kínoknak, zürzavarnak, melynek formátlansága hosszú ideje rothasztotta életünket. Legalábbis így csevegtünk róla

azon a fürdőhelyen, Franzbadban, ahova ezután elutaztam, hogy kissé kipihenjem magam. És... Oskart.

Babonából is? A platánsorok, a magányos, fiatal férfiak. És ahogy fel-emelkedtem a kúttól, még mindig rajtam felejtették a tekintetüket. Jó volt tudni.

És úgysem tart sokáig ez az egész, úgy hittük. Bár... maga erre nem emlékezhet, hiszen olyan fiatal volt még, Hollnsteiner.

Az abortusszal mintha Oskart is kitepték volna belőlem, csak éppen lábadozásom tartott sokáig: az éjszakáimból és emlékeimből nem tudtam ilyen könnyen abortálni.

Gropius azonnal bevonult, Kokoschka később. Két szeretőm fegyveresen két fronton harcolt, büszke voltam rájuk.

Olykor azt kívántam: küzdjenek meg értem! Győzzön az erősebb!

Gropiusnak innen hosszabb leveleket írtam. Tele emlékezéssel. Végül is... hiányzott. Talán a fürdőhely miatt. Talán ahogy kihevertem Kokoschkát, vágni kezdtem a pontosabb, hűvösebb férfira s a higgadtabb szenvedélyre, mely nem szippantja be azonnal az életemet, hanem támasztékot kínál neki, s egy szerkezet részévé avatja. Efféleket írtam neki, csaknem mérnöki nyelven. Hogy láthassa: hatott rám.

Hatott rám? Talán csak Mahler. Egyedül ő. És most ez a pap.

Kokoschka tébolya nyomán egyre többet gondoltam a házasságra. Bár éppen nem abban a fényes extázisban, hanem inkább annak ellenére. Amikor elért a hír: Gropius megsebesült.

Velem mi lesz? Ez volt az első gondolatom. Nos, ezt itt elhallgatjuk.

Visszavonulás során a rázuhanó halottak betemették. Súlyos ideg-sokkot kapott. Aggodalmamból értettem meg: milyen fontos nekem. Hogy talán: nagyon. Egy ilyen levelet írtam.

Talán nélkül.

Újratalálkozásunk lábadozása napjaiban gyengéd volt és nosztalgikus. A fürdőhelyről jöttem, s mindaz, ami elválasztott addig minket: Mahler emléke és Kokoschka szenvedélye, most mintha éppenséggel összekötne, szorosán. Ért engem, atyám? Én nemigen értettem akkor magam, de éreztem, hogy jó vele karonfogva sétálni a szegényedő kirakatok előtt, Bécsben, jó volt ezzel a katonatiszttal leülni a farizeus város kávéházaiban, jó volt kérdegetni közös emlékeinkről s a külön töltött időről, szépen, egyszerűen, csendesen felelgetett, s csak néztem rá, egyre gyengédebben, áthatóbban, figyelmesebben, s már nem hallgattam, mit is beszél ez a mérnök, ez a porosz, ez a gyönyörű férfi, csak bámultam, bámultam és döntöttem.

Rábizhatom az életem. Vagyis ami megmaradt belőle.

Ugye ért engem? Nem, nem zavart, hogy ez ilyen egyszerű. És talán nem is volt olyan egyszerű.

Csaknem egy egész délutánt igénybe vett.

Visszakísértem Berlinbe, de persze még láthatóan vonakodva, csaknem búcsúzóon, s különféle feltételeket szabtam, hogy megbecsülje magát és sikerét. Vagyis engem. Ott váltunk volna el, ő anyjához indult, én vissza Bécsbe, amikor... a vonaton maradtam.

Úriember nem figyelmezteti a szeretőjét a harmadik csengetésre, kiváltképp nem, ha az, úgy tűnik, a tekintetébe feledkezett.

Vele mentem az anyjához. Egy hálóing, egy zsebkezdő és persze bejelentés nélkül. Innen már nem volt visszaút. És nem is akartam, hogy legyen. Ezen az éjszakán már felfüggesztettem a feltételeimet, s csaknem megéreztem valamit abból, amitől megtévelyodtam Levicóban. Legfeljebb azzal az el nem hanyagolható különbséggel, hogy bár ugyanaz történt ugyanazok között, csak éppen eltelt pár év, és... és a szerelem hiányzott.

De nem nekem.

A háború második esztendejében így Gropius két nap eltávozást kapott: nősülés céljából. Házasságunkat nem hoztuk nyilvánosságra.

Talán egyedül az ő szagát szerettem.

Állítólag távoli rokonság fűzött össze bennünket, Hamburgon keresztül, s ő végre előkelő volt, gyakorlatias és keresztény. Mintha

hosszú, nyomasztó álom érne véget, a zsidó Mahler és a proli Koskoschka után: tervezgetni kezdtem, berendezkedtem, s arra gondoltam, végre elkezdem az életem. Ő visszament a frontra, időközönként azonban kétfelől vonatokra szálltunk, s valahol a hátsó részben találkoztunk. Gyereket akartam tőle.

Ez is életem érzelmi statikájához tartozott, hogy úgy mondjam. Hogy éppen tőle. Egy neműségünk elbűvölt. És végre nem hirtelen felindulásból maradtam terhes, hanem akartam, vártam rá, és sikerült.

Mint egy fészket, rendeztettem a semmeringi lakást. A jövődő atya valami Verdunról elnevezett vidéken harcolt. Igen sok gondom volt a mindennapi szükségletek kielégítésével, a háztartással ebben a háborús időben, s hogy kevés tartós fogyasztási cikket lehetett békebeli minőségben beszerezni, márpedig egy ház berendezése anélkül körülményes. Effélék álltak a naplómban, ez töltötte be az életemet.

A szülés majd megtisztít, azt reméltem, s hogy ezzel kezdek el végre... mit is?

Ekkoriban bőségesen olvastam ismét a jelentősebb patrisztikus szerzőket, mintha nagyon fontos volna, hogy tisztázzak valamit. Ugye érti, atyám?

Egy angyalt szültem, talán ezért. Blaszfémia. Elhallgatjuk.

Manont tíz hónapig hordtam. Gyönyörű volt, nyugodt és boldog. Csak egy neműek között létezhet ilyen csoda.

Bár... mintha felszakadtak volna a sebek. Maria sírását hallottam, minden éjjel. S a hörgést.

Ekkor ért el a hír, hogy Koskoschka elesett.

Ezt azért nem akartam. Ez volt az első gondolatom.

Fejbe lötték és leszúrták, valahol a keleti fronton. Érti, atyám: neki ezekből sem volt elég az egyik.

A második az volt, hogy leveleim illetéktelen kezekbe jutnak.

Már felkelhettem a gyermekágyból, villamosra szálltam, és műterméből elhoztam emlékeinket. Minden írásomat, és... néhány száz rajzát. Hiszen azok is rólam meg értem, meg miattam... s a többi. Jögom volt rájuk.

Várlak, Alma.

Mintha a túlvilágról ért volna el az üzenete. Gondol rám. De csak egy bécsi kórház volt. Az ilyen... nem pusztul el. Megmentették, megműtötték, s lassan lábadozott.

Nem mentem.

A házasságomról is ott értesült, s mégis hívott. Na, nem.

Hogy gyűlöltem ekkor!

Lassan értettem meg: mit tett velem. Tudtam, hogy a művész számára mindig eszköz a nő, csak eszköz, tárgy, legfeljebb növény, de ennek rettenetes varázsát ő érezte meg velem. Csaknem belepusztultam.

De gyűlölni sem akartam nyilvánosan.

Ne tudja csak ő, azt akartam, micsoda szenvedélyeket tud még kiváltani belőlem, ne fürödhesen ebben a visszájára fordított szerelmi vallomáshatagban, s kiváltképp ne kelljen nekem felismernem ebben az öntelt proliban, hogy ismét abba lettem szerelmes, akit gyűlölök.

Hát persze, hogy félttem újra látni azt, aki csaknem képlékeny anyaggá tette az életem, beteljesítette és megszüntette volna, s félttem, hogy ezt a kettőt magam sem tudom elválasztani, még mindig nem. Akkor inkább egyáltalán ne lássam.

LEMONDTAM A SZÍVEDET ILLETŐ MINDEN IGÉNYEMRŐL DE AMIT ISTENTŐL KAPTAM NEM VEREM KI A FEJEMBŐL EURÜDIKÉ ÉN ITT MARADTAM AZ ÖNÁMÍTÁS LEGSÖTÉTEBB REMÉNYTELENSÉGÉBEN DE A TEREMTÉSNEK MÉGISCSAK ÉRTELME LETT HA EZT CSAK VELEM TUDATTÁK IS MIT SZÁMÍT HOGY ENNÉL TÖBB ÉS FONTOSABB NEM TÖRTÉNHEK VELEM SZERETLEK ÉS MEGTARTALAK MIT TUDOD TE KI VAGY ÉS HOL VAGY A

KÖZÉPKORÓTANEM LÉLEGZETT ÍGY KÉT TEREMTMÉNY ENYNYIRE EGYMÁSON ÁT MI KÖZÖD HOZZÁ HA SZERETLEK

Még mindig melegem lesz tőle... Vagy az idő? Az ital?

Amikor kiengedték, műtermét feketére festette, s fehér krétavázlatokkal rajzolt engem, még mindig engem, s Bach hatvanadik kantátájára készített rajzsortozatot, mert tudta, hogy az az enyém...

O, Ewigkeit du Donnerwort.

Seblázának álmaiból, narkotikus vízióiból és emléktörmelékeiből megírta szerelmünk szindarabját: az Orpheusz és Eurüdikét, arról az alvilágról, melyből életre akart kelteni, úgy mond, de hát éppen ott vesztett el örökre, s akit végül felhozott magának, az már egy egészen másik Alma volt: nézze meg.

Valamit mégiscsak megértett. Persze ezért is gyűlöltem. Most már...

Lemondani persze nem tudott rólam, szert tett tehát egy halott Eurüdikére. Drezdában csináltatta meg később. Elárulta tehát vonzalmát ehhez az élettelen jól formált bábuhoz, aki előtt óráig térdelt, akit rajzolt, becézett, kocscikáztatott a városban, és akinek páholyt foglalt az Operában. Ez volt az ő szerelme, s végre nem zavarta, hogy a másik is lélek volna, hiszen szenvedélye elsősorban úgyis önmagához fűzte, s pusztán alkalmát kereste egy tárgyban, amelyet az élőlényből korábban éppen szenvedélye csinált. Volna. Így az asztalos csinált.

Elmondhatom, hogy mégis mennyire izgattott? Mennyire vágytam erre, sőt, olykor, bevallhatatlanul: mennyire irigyeltem? Undorító természetesen és megalázó, beteges és természeténél fogva embertelen. De nem mondhatnám, hogy nem... hatott rám.

Ezt aztán az asztalra ültethette, ahányszor csak akarta. Állítólag naphosszat beszélt hozzá, s gyakran bezárkózott.

Sokba került, hogy megszerezsem, de azután megszereztem.

Egy orgián, mint mondtam, tönkrement. Léteznek olyan szenvedélyek, amelyeket már az élettelenek sem viselnek el. Nem lett belőle szalagcím, de mítosz sem lett belőle.

A szerelmünkben sem. Pedig azt ígérte.

Olykor még írt: hogy még mindig engem fest. De már csak olykor. Nem válaszoltam neki, de tudtam: semmi sem kezdheti ki összetartozásunkat. Még az sem, ha megbocsátok neki. Évekkel később egyszer még utána indultam Berlinbe, de nem találtam. Jobb is volt így. Azóta nem találkoztunk, s remélem, többé nem is kell. Így is túl sok volt az a kegyelem, hogy szerethettük egymást. Túlcsozdult rajtunk. Nem tudtunk élni vele.

A melegtől szomjaztam meg ennyire?

Különben is. Végre minden megoldódott. Gropius megoldotta, mint rendszeren. Ahogy valamikor a testi szerelem dilemmáján keresztül a szerelemét, majd a maga nyílt módján a házasságtörését, végül a mi házasságunkat, a gyereket... A probléma felől, a lehető leghatékonyabban. Néha azon gondolkodtam, s ezt egyszer meg is kérdeztem tőle: a statikai tartóelemek vajon részei az épületnek vagy sem. Nem értette a kérdést.

Hiszen az maga az épület, valami ilyesmit mondott. Nem értettem.

Menetrendszerűen érkezett a frontról, s ha tehetett ott maradt a vásárnapi jour fixen a szalonomban is, ilyenkor eleganciája, tartása kiemelte a Schönbergék, Schnitzlerék és Hoffmannstahlók közül.

Mása sajnos nem.

Néha Klimt is eljött.

A feleségével.

Ha a férjem távol volt, alig győztem észre nem venni a kézszorításokat, apró üzenetkéket, virágcsokrokat, kétértelmű pillantásokat és sikamlósan intelligens párbeszédet. Istenem. Fárasztott.

Vagyis... Elgondolkodtatott. Ilyen tűzveszélyes volnék még mindig, vagy csak ezek száradtak ki ennyire?

Hans Pfitzner. Siegfried Ochs. Karl Reininghaus. Mind a maga módján: esetlenül vagy bájosan, bárdolatlanul, vagy vonzón, kétségbe-

eseten, vagy magabiztosan. Olykor eljártam a gondolattal, hányféle élet nyílhat ki itt, ha még akarnám...

Olykor nem csak a gondolattal játszottam el.

És hogy mennyire egyformák a férfiak, atyám, mennyire egyformák! Akkor pedig nekem éppen jó az, aki van. Nem túl tehetséges bár, de nem is önző, érteni ugyan ő sem ért engem, de legalább maradhatok szabadon megértetlen.

Ezt majd hangsúlyoznom kell neki. Ezt: az értést.

Ekkor kaptam a hírt: Paul Kammerer megölte magát.

Nem nagyon érintett. Viszont szomjas vagyok.

Húgom megszökött a szanatóriumból, s hónapok múlva találták csak meg: egy félőrült muzsikussal élt szenvedélyes és pusztító szerelemben, terhes volt, a zenész verte őt, hosszú, vérvörös ruhákban kellett járnia a háborús télben is, a luzerni korzón.

És ugyanaz a torokszorító félelem, amikor a húgomra gondoltam: hogy hátha én már ugyanígy járok, ugyanígy élek régóta, csak éppen a vérvörös ruha nem olyan feltűnő, vagy szólni nem mer senki?

És az időközönként visszatérő Mahler-ünnepségek is feszélyeztek. Ahogy odaültettek a díszhelyre, mindig más koncertteremben, mégis mindig egyformán, szépen felravatolva, s el kellett játszanom a harmincéves félhalott szerepét: műemlék, adalék, jogutód. Mikor mi.

Kellene már egy élő zseni. És egy pár korty. Jaj, mi lesz már?

Amit a menetrendről mondtam, persze csak megszorításokkal érvényes a szerelemre. A házastársi érzés tizenhat harminc, az öröm tizenhét tíz, az ölelés huszonkettő tizenötől nulla óra harmincig és így tovább, pontosan beosztva másnap délután tizenkilenc negyvenig.

Mikor is zavart először Gropius porosz akcentusa? Még horkolni is porosz akcentusban horkolt.

Egy reggelinél néztem: milyen idegenül eszik. Barbárul és előkelősködve. Ahogy fogja a villát, az ezüstkanalat a főnemesi kezével, a tányért meg mint a háborús csajkát. Mit is keres ennek a barbár főnemesnek a keze a csipőmön?

Talán azt is hangsúlyozhatnám, hogy protestáns volt. Egy protestáns kéz a csipőmön.

Megjijedtem a vonakodásomtól: nem, én többet nem csalódhatok, én őt akarom, végleg, magamnak. Visszakísértem Németországba, s pár napot Weimarban töltöttünk, hogy megszeressem, bármi áron, az ő jövődőlthonát. Ezt a kedvesen unalmas, nagy múltú provinciát, ahol neki éppen csizmabőrt kellett keresnie az uniformisához. Unatkoztam és olvastam. Valami rossz papírra nyomott háborús folyóiratot napsütésben.

No, itt kell egy korty.

Ültem a padon, a napfényben, s egyszerre hallottam, hogy megszólalnak a versek. Amelyeket szinte akaratlanul olvastam. At szoktam ugrani ezeket. Órák telhettek el, amikor ott állt és hadonászott valaki előttem, boldogan, valami csizmabőrt lobogtatva az arcomba. Hogy a legjobbat és a legolcsóbbat találta meg...

Lánykorom óta nem történt velem ilyen.

Megzenésítve hallottam a verseket. A saját dallamaimmal. Hogy még vannak tehát.

Még egy korty kell.

Werfel.

Bűdös volt a csizmabőr, poros a kisváros, de mégis: Weimarnak értelme lett: ez a folyóirat. Megöleltem a férjemet. Szegény.

Azután már nem akartam mást, csak hogy hozzák el ezt a költőt ide, a szalonomba. De úgy hozzák el, hogy ő kívánczozzék ide. Volt egy elbűvölt zsenim is erre a feladatra. Goethét is elhozta volna, ha kérem. Franz Blei.

Telefon? Jól hallom?

Elhozta. Werfel pirult a megiszteltetéstől. Kétszer kérdeztem vissza a nevét, mintha nem érteném, s nem jelentene semmit.

Telefon, igen.

Éjszakáig maradt. Olykor, mintegy véletlenül, rajta felejtettem a tekintetemet. Az ilyenek szeretik, ha látszólag a szépségük ejt rabul.

Na, nem. Csengj csak. Nem veszem fel

Ezen az estén kicsit intenzívebben udvaroltattam magamnak a férfiakkal, s a hosszú, kivágott aranylamé ruhám volt rajtam, dupla gyöngysorral, tudtam, milyen vagyok.

Nem fogod lemondani. Nem engedem. Szükségem van rád, és kész. Csengj csak. Csengj.

Azon gondolkoztam mindvégig: hogy is van az az ima, amit gyermekkoromban annyira szerettem?

Tudom, mire hivatkoznál. Tudom, hogy nem cáfolhatnám meg. Tudom, miért akarsz kitérni. Hát éppen ezért nem veszem fel. Csengj csak, Hollnsteiner.

A három dalból, amit Werfel verseire komponáltam, egy szimfónia körvonalai bontakoztak ki. Néztem Schönberget: hiszen ő is Zemlinsky-tanítvány. Csaknem világhírű, ügyes. Lehet, hogy még számomra sincs késő?

Abbahagyad. Rendben. Még egy kísérletet teszel, azután autóba ülsz, ugye? Ezt a poharat arra emelem.

Mintha életre kelhetne a bábu.

Te bánnád meg, ha most felvenném. Hidd el. És nekem is nagyobb szükségem van rád annál, semhogy bármilyen kitérővel elengedjelek. Ez ilyen, Hollnsteiner.

Végre elkezdődhetett volna egy nagyregény lassú és polgári, lélektanilag realizmussal, kicsit formátlanul ugyan, kicsit unalmasan, de olyasmival, amibe a világon minden belefér, s az én műfajom. És éppen erre vágytam. Ennek volt bevezetése, atmoszférája: Bécs, a szalon, a háború, a házasság Gropiusszal, s ebben közeledett lassan és feltartóztatatlanul a kis, köpcös, kedves arcú Werfel egy vasárnap délutánon Franz Blei társaságában a Semmeringen, bottalozva és csúszkálva a hatalmas hóban, de akadályt nem ismerve, és be is csöngtetett azután az első fejezetbe.

Jól tudtam. Ismét megszólalt. Csengj csak.

MIVEL MÁSOK A HATALMAS KÉSŐ TÉLI HÓ MIATT NEM VERGŐDTEK FEL NÉGYESBEN ZONGORÁZTUNK ÉS ÉNEKELTÜNK BELE A PUHA HŐFEHÉR ÉJSZAKÁBA WERFELNEK SZÉP TENORJA VOLT S MINDEN KEDVENCEMET KÍVÜLRŐL ISMERTE ÉJSZAKA PERSZE MÁR NEM JUTHATTAK VISSZA A SZALONBAN VETETTEM ÁGYAT BLEINEK MAJD HIRTELEN ÉSZBE KAPTAM HISZEN A HÁLÓSZOBÁM FOGLALT MERT ITT VAN GROPIUS ÉRTHETETLENNEK TÚNT HOGY WERFELNEK MÁSUTT KELL ÁGYAZNOM

Még négy csengetés és abbahagyod. Egy, kettő, három, négy. Jól van.

Gropius ismertette meg először ezzel az idegenséggel, amit mellett a férfi mellett éreztem legelőször, aki miatta hült ki. Hát most az ő ölelése volt érthetetlen, csaknem ellenszenves, s majdnem hangosan kérdeztem meg...

Mit is keres rajtam ez a férfi?

És pontosan ismertem már mindent, amit férfiak ilyenkor mondhatnak, s azt is tudtam, miként kell válaszolnom: mindig maradt bennem annyi meghódítatlanul, hogy ne kelljen indokolnom hallgatásomat. Csak amikor, szinte odavetve, elalvás előtt utalt vendégeinkre, akkor izzott fel bennem valami, s tudtam: arcomon most ott van ez a másik férfi, szinte átsugárzik, akiről azután hevülten beszélgettünk hajnalig.

Mégiscsak a kezemben vagy! Miért akartad volna lemondani egyébként? Félsz, ugye? Félsz... te is?

SEMMIFÉLE EPIKUS INDOKLÁS MÁR NEM KELLETT AHHOZ HOGY NÉHÁNY NAPPAL EZUTÁN EGY KONCERTET KÖVETŐEN AMIT CSAKNEM EGYÜTT ÉS NÉMÁN ÉNEKELTÜNK VÉGIG HAZAKÍSÉRJEN WERFEL S A KANDALLÓNÁL FELSZOLGÁLT POHÁR

ITAL NYOMÁN A HÁLÓSZOBÁMBAN TALÁLJA MAGÁT ÚGY ÉREZTEM AHHOZ KELLENE MAGYARÁZAT HOGY EDDIG NEM DE A LASSÚ SODRÁSÚ EPIKA ELTEKINTETT AZ EFFÉLE LOGIKÁTÓL EGYSZERŰEN TENYERÉBE VETTE AZ ARCOMAT S TUDTAM ILYEN MÉG NEM TÖRTÉNT VELEM ÉREZTEM AHOGY ELNEHEZÜLŐK A VÁGYTÓL HOGY NEM AKAROK MÁST CSAK A FEJÉT A MELLEME SZORÍTANI S NEM VOLT TÖBBÉ KÉRDÉS HOGY MIÉRT ÉPPEEN EZ A DRÁGA CSÚNYA HÍZÁSRA HAJLAMOS ZSIDÓ CSAK VÉGIG AKARTAM CSÓKOLNI AZ ÉRZÉKI VAS-TAG AJKAIT A GOETHEI HOMLOKÁT S BOLDOGAN ÉREZNI AHOGY ILLATUNK ÖSSZEKEVEREDIK EGYMÁSON

Gropius pedig kapta a rendes feleség leveleit továbbra is.

Tehát mostantól kezdhetek felkészülni az érkezésére. Istenem: vajon hogyan nézek ki?

CSAK ÉPPEEN A MENETREND HANGULATA VÁLTOZOTT MEG A REGÉNY KÖVETKEZŐ FEJEZÉTEBEN ÁM HOGYAN ÉREZHET-TE VOLNA EGY A FRONTRÓL VISSZATÉRŐ BÜSZKE ÉS TOMPA POROSZ HOGY MINEK IS SZÓL A FELESÉGE ZAVART IZGALMA MIÉRT FIGYEL JOBBAN MAGÁRA MIÉRT ELMÉLÁZÓBB OLY-KOR MÁSKOR MEG TÜRELMETLENEBB UGYE VERDUN KIÖLI AZ EMBERBŐL A NÜANSZOK IRÁNTI FOGÉKONYSÁGOT

Ami az életem volt.

Érezte vajon a testemen azt, amit Mahlernek miatta kellett egykor éreznie? Megértette azt, amit egy férfival egykor ő értetett meg? Nem, nem hiszem.

Egy kis púder. Egy kis festék. De végig kell mondanom, mielőtt belép.

VISSZAUTAZÁSAINAK IDŐPONTJÁT MINDIG PONTOSAN MEG-JEGYEZTEM OTT BÜCSÜZTAM TŐLE A SZALONBAN A KÖNTÖSÖMBEN S CSODÁLTAM HOGY PUSZTÁN A KÖNTÖSÖN NEM VESZI ÉSZRE HOGY AZ A BÁRSONY MENNYIRE SZÉGYEL-LI MAGÁT ÉS HOGY RETTENETESEN ŐRÜL A SZÉGYENÉNEK MERT MÁSNAK SZOKOTT KINYÍLNI ÉS LEHULLANI ÉS ILLATOZ-NI DE HÁT NEM VETTE ÉSZRE FESZÜLT SZÓRAKOZOTTSÁGO-MAT SEM AMIVEL TÁVOZÁSÁT TEHÁT A MÁSIK FÉRFI ÉRKEZÉ-SÉT VÁRTAM A VALÓSÁGOS ÉLETEMET MERT MINTHA ISMÉT CSAK AZ NEM LETT VOLNA JÁTÉK ÉS KULISSZA ÉS TETTETÉS AMI SZERELEM

Ez már a második fejezet, atyám.

Meg kell fésülnöködnom. Jaj, miért remeg a kezem?

ELMENT GROPIUS ÉS AZUTÁN MEGJÖTT WERFEL ÉS ZONGO-RÁZTAM ÉS A KÖNTÖSÖM KÖRÜLÖTTEM LEBEGETT ÉS MOZ-GOTT MERT MÉG SOHA ÍGY NEM JÁTSZOTTAM AZ EGÉSZ TES-TEMME MINDEN PORCIKÁMMAL MINT EBBEN A FEJEZETBEN ADALUNKAT AMI DALUNKAT AMIKOR NYÍLIK AZ AJTÓ MINT KÖ-RÁBBAN EGY SZINDARABBAN ÁM A BECSÜLETES ÉS GYANÚT-LAN GROPIUS TÉR VISSZA MERT LEKÉSTE A VONATOT

Ez lett volna az első gyanús jel: az ő késése.

De nem értette. Ilyenkor semmit sem értenek a férfiak.

NEM FOGOTT GYANÚT ÉS VOLT IS NÉHÁNY SIMA MONDATOM TARTALÉKBAN EFFÉLE ESETEKRE S LEÜLT HOGY Ő IS HALL-GASSA A JÁTÉKOMAT CSAKHOGY NEM TUDTAM FOLYTATNI EGYÁLTALÁN NEM NEKI ÍGY NEM DE MÉG EGY AKKORDOT SEM ÜTHETTEM LE ÉS ERRE SEMMIFÉLE MAGYARÁZATOM NEM VOLT NÉZTEM A KEZEMET MAJD NEVETNI KEZDTEM LÁT-JÁTOK KÉRDEZTEM NEM MŰKÖDIK MONDTAM ÉS EGYRE VA-DABBUL ÉS ELSZABADULTABBAN HAHOTÁZTAM A FÉRFIAK VELEM MOSOLYOGTAK BÁR ÉRTETLENÜL KISSÉ DE ÉN NEM TUDTAM ABBAHAGYNI ÉS CSAK NEVETTEM NEVETTEM NÉZ-TEM A KEZEM A ZONGORÁT A FÉRFIAKAT ÉS MEGINT A KEZEM ÉS A NEVETÉSBŐL EGYSZERRE ELBÖGTEM MAGAM UGYAN-OLYAN ELLENÁLLHATATLANUL MINT AHOGY AZ ELŐBB KA-CAGTAM ÉS OTT ZOKOGTAM A ZONGORÁNÁL CSILLAPÍTHA-TATLANUL DE ANNYIT MÉG ÉRZETT EZ A KÉT EMBER HOGY MOST EGYIKÜK SEM KÍSÉRLETEZHET A VIGASZTALÁSOMMAL

Vagy mégis fel kellett volna vennem a telefont? Lehet, hogy ez nem ürügy volt? Lehet... hogy baj van? Istenem! Hol az üveg?

A HÁBORÚNAK NEM LETT VÉGE DE ÉN NAPONTA LEJÁRTAM WERFELHEZ A BRISTOLBA A SEMMERINGRŐL Ő UGYANIS HOGY ÚGY MONDJAM OTT SZOLGÁLT VALAMIPROTEKCIÓVAL

A KATONAI SAJTÓOSZTÁLYON S A KÖVETKEZŐ FEJEZET ER-RŐL SZÓLNA KÖTELESSÉGEIRŐL MUNKÁJÁRÓL ÉS SVÁJCI ELŐADÓKÖRÚTJÁRÓL AMIT PACIFISTA PROPAGANDÁRA HASZNÁLT FEL USZÍTÁS HELYETT ÉS HOGY LASSAN ÉS FOKO-ZATOSAN MIKÉNT LETT SZÜKSÉGE ÉNRÁM A MUNKÁJÁHOZ

Emlékszik a háborús ellátási gondokra, Johannes?

MINDEN SZÉP VOLT SZÁMUNKRA AMI EHHEZ A FEJEZETHEZ TARTOZOTT SZERETTÜK A HARSÁNY ÉS FENYEGETŐ FALRA-GASZOKAT MERT AZOKNAK DÖLVE CSÓKOLÓZTUNK SOK-SZOR MINT FIATAL SZERELMESEK SZERETTEM A BRISTOL ŐRSÉGÉT AMELY EGY IDŐ UTÁN MÁR ELŐRE TISZTELGETT NEKEM S KIFELÉ MENET TAPINTATOS JOBBRA NÉZZEL BÜ-CSIÜZTAK SZERETTEM A LEHETETLEN ÉTELEKET AMIKET A HÁBORÚS ÍNSÉGBEN FŐZNI SIKERÜLT HISZEN ŐREG VETŐ-KRUMPLIN MEG POLENTÁN ÉLTÜNK ÉS PORÍTOTT NYÍRFÁKÉ-REGBŐL KÉSZÍTETT HÚSPÓTLÉKON AMIT PEDIG MŰZSIRADÉ-KON SÜTÖTTÜNK MEG ÉS MÉGIS MINTHA AFRODIZIÁKUMO-KAT FOGYASZTANÁNK MIND JOBBAN KÍVÁNTUK EGYMÁST

Rengeteget írt ekkoriban, s már tudtam: nélkülem erre sem lenne ké-pes. Ami a többieknél hiúságomat legyezgető bók volt, az itt tény lett: én ültettem le a másik szoba íróasztalához, hogy megszülessenek gyönyörű versei, s csak akkor jöhetett be hozzám, ha kész volt.

És meg is születtek. Azok, meg.

Lehetne regényhős egy meg nem született gyerek? Vagy aki éppen csak megszületik, de nem az élet vár rá egyáltalán?

Miért estem én ilyen könnyen teherbe, valahányszor szerelmes vol-tam?

SIETVE BERLINBE UTAZTAM GROPIUSHOZ AKKOR MÁR NÉ-HÁNY HETE NEM TALÁLKOZTUNK ÉS NEM AKARTAM ÚGY-MOND SZÜKSÉGTÉLEN KELLEMETLENSÉGEKET HA ÁLLAPO-TOM NYILVÁNVALÓVÁ VÁLIK

Az abortusz egyszerűbb volt és őszintébb, mint az az éjszaka Gropi-usszal. Na, nem...

ZAVARBA EJTETT EZ A TERHESSÉG S NEMCSAK AZÉRT MERT FOGALMAM SEM VOLT HOGY EGY FUNKCIONÁLISNAK TŰNC ÁM PRAKTIKUMÁBA HALÓ KAPCSOLAT GYÜMÖLCSE ÉRIK-E VAGY ÉPPENSÉGGEL EGY GYÖNYÖRŰ ÚJ SZERELEMÉ HA-NEM MERT EZ AZ ÚJ SZERELEM NEM EFFÉLE IDŐBEN MOZ-GOTT HANEM VALAMI EGÉSZEN MÁSBAN MONDJUK EGY POL-GÁRI REGÉNY BELSŐ IDEJÉBEN AMELY NEM MÉRHETŐ AZOK-KAL A HÓNAPOKKAL AMELYEK EZUTÁN KÖNYÖRTELENÜL ÉS ISMERŐSEN TELNI KEZDTEK

Egy-kettő-három-négy-öt-hat-hét...

VÁLTOZATLANUL ÉS INTENZÍVEN ÉLVEZTÜK SZERELMŰNK HÁBORÚS SZÜKSÉGÁLLAPOTÁT ÉS A KÜLÖNÖS REGÉNY EPI-ZÓDJAIT HISZEN MINDEN JÓ VOLT WERFELLEL A KANDALLC TŰZÉBE BÁMULNI VAGY ZENÉLNI VAGY ENNI DE MÉG UNAT-KOZNI VAGY VESZEKEDNI IS JÓ VOLT VELE NAGYON JÓ ÉS ZA-BOLÁTLANUL KÍVÁNTUK EGYMÁST NEM TÖRÖDVE NÖVEKEDŐ POCAKOMMAL S ELFORMÁTLANODÓ TESTEMMELEL VAGY TA-LÁN ÉPPEEN AZÉRT

Csak azt nem tudtam: kinek is szülöm.

AZ EVÉSEK HÁT ARRÓL EGY KÜLÖN FEJEZET KÖVETKEZNE A KÖZÖS ÉTKEZÉSEK EROTIKÁJÁRÓL WERFELLEL ÉS ÉPPEEN EGY EFFÉLE VACSORA UTÁN KÖVETKEZETT A REGÉNY CSÚCSPONTJA AKARATLANUL

Így lesz pszichoanalízis a gyónásból, Hollnsteiner.

A recepteket, jaj, nehogy elfelejtsem, hogy miket tudunk mi enni!

NEM SOK ILYEN ÉJSZAKA VOLT A SZERELMEK TÖRTÉNETÉ-BEN MINT A MIÉNK AZUTÁN A VACSORA UTÁN AMIKOR SVÁJC KÖRÚTJÁRÓL ÉRKEZETT VISSZA WERFEL S ALIG VÁRTUK HOGY A TÁRSASÁG SZÉTOSZOLJÉK S AZ UTOLSÓ UTÁN SZNOB IS ELKÖSZÖNJÖN AKIK MÉG FELTÉTLENÜL MEG AKARTÁK BESZÉLNI VELÜNK HOGY MIFÉLE MŰVÉSZET KÖVETKEZHET A HÁBORÚ UTÁN HA EGYÁLTALÁN MÉC KÖVETKEZIK DE A BECSUKÓDÓ AJTÓ HANGJÁRA MÁR EGY-MÁSNAK ESTÜNK MINT FOGAIKAT CSATTOGTATÓ VADAK EGYMÁS HÚSÁRA ÉHESEN

Tudom, ez bűn, de nem bánom. Azt is tudom, hogy a nembánás a nagyobb bűn. És azt sem bánom.

A nyolcadik hónapba léptem volna... A következő héten.

HAJNALBAN LETTEM ROSSZUL HA EZZEL A SZÓVAL EGYÁLTALÁN VISSZAADHATÓ AZ A FÁJDALOM GÖRCS ÉS MIND ERŐSÖDŐ VÉRZÉS AMI SZINTE CSAK FOLYTATTA BÁR ELLENKEZŐ VÉGLETEK FELÉ AZT A GYÖNYÖRŰ ÉS GÖRCSÖS LÜKTETÉST AMINEK MINTHA SOHA NEM LETT VOLNA VÉGE WERFELT FELÉBRESZTETTÉK ORVOSÉRT KÜLDTÉK S AZ ÁLMOS DRÁGA KIS EMBER OTT BOTLAZOZOTT ÉS CSÚSZKÁLT A HAJNALI ESŐS SZÁNTÓFÖLDEKEN S FOGALMA SEM VOLT MERRE TALÁLHATNA EGYÁLTALÁN LAKOTT TELEPÜLÉST

Az állapotom olyan súlyos volt, hogy távirattal hívták haza a férjem.

RÖVIDESEN MEGINDULHAT A SZÜLÉS MONDTÁK LEPEDŐM ÁZOTT A VÉRBE A HELYI ORVOS HENTESMANCSAIVAL FELGYŰRTTE INGÉT ÉS AZONNAL EL AKART VÉGEZNI EGY OLYAN MŰTÉTET AMELYET A LEGJOBB KLINIKÁK IS CSAK HABOZVA KOCKÁZTATNAK MEG

Itt érzem még most is az emlékeket.

WERFEL IDŐKÖZBEN ELŐKERÜLT S MEGFOGADTA LEMOND A DOHÁNYZÁSRÓL HA ÉLETBEN MARADOK ÉS EGÉSZSÉGES GYERMEK JÖN VILÁGRA DE AMIKOR MEGLÁTOTT AZ ÁGYBAN HOZZÁFOGADTA AZT IS HOGY EZENTÚL NAPONTA CSAK KÉT-SZER ESZIK CSAK ÉLJEM TÚL ÉLJEM TÚL ÉLJEM TÚL

Ez a regény csúcspontja, atyám, figyeljen.

HA MEGHALOK SÚGTAM WERFELNEK TALÁN EZ A SZENVEDÉS MEGHOZZA NEKED AZT AMI AZ IGAZI NAGYSÁG ELÉRÉSÉHEZ HIÁNYZIK BELŐLED S AKKOR ÁLDOZATOM NEM VOLT HIÁBAVALÓ

Valamit sejtenem kellett tehát már akkor is... nagyságról és hiányról, ugye? Vagy a láz tett őszintévé?

ELBŐGTE MAGÁT DE AZ ÁRTATLAN JOBBAN SZENVEDETT A GYEREK S EFFÉLE BIZONYOSAN CSAK REGÉNYBEN TÖRTÉNHEK AHOL A SZEREPLŐNEK SEMMI DE SEMMI VÉTSÉGE SINCS

Figyel az ismétlésekre, Hollnsteiner?

GROPIUS MEGÉRKEZETT KEZÉBE VETTE AZ IRÁNYÍTÁST S JOBB HIJÁN EGY KATONAI HULLASZÁLLÍTÓ KOCSIN VITETETT LE AZONNAL BÉCSBE MELLETTEM KONYHASÓOLDATTAL VIRRASZTOTT AZ ORVOS MAJD A FIÁKER VÁGTATOTT VELEM A KLINIKÁRA AHOL MÉRHELETLEN KÍNOK KÖZÖTT MEGSZÜLTÉM A FIAM

Martin. Őt ne keresse.

Nem, most nem ihatok.

AZONNAL ELVETTÉK TŐLEM A GYEREKET GYENGE VOLT KÜLÖN ÁPOLÁST SÓT KEZELÉST IGÉNYELT LASSAN LÁBADOZTAM MÉRHELETLENÜL ŐRÜLVE A PUSZTA TULÉLÉSNEK A REGÉNY CSÚCSPONTJÁN TÚLJUTOTTAM DE MÉG NEM FEJEZŐDÖTT BE EGYÁLTALÁN

Szoptatásra sem kaphattam meg a fiamat.

TELEFON VOLT A SZOBÁMBAN S EZ VOLT AZ ÉN KÖLDÖKZSINÓROM MERT WERFEL MINTHA A HANGJÁVAL TARTOTT VOLNA ÉLETBEN MNTHA EZ LETT VOLNA SZERELMŰNK EGYEDÜLI VALÓSÁGA EZ AZ ELEKTROMOSAN TOVÁBBÍTOTT SEMMI A HANG AMI MINDENNÉL FONTOSABB VOLT NEKEM NAPONTA TÖBBSZÖR BESZÉLTÜNK ÓRÁKON ÁT EZ TAGOLTA NAPJAIMAT

Az első látogatásra beengedték a férjem.

RÓZSÁKAT HOZOTT GROPIUS A KEDVENC RÓZSÁIMAT AMILYENEKET NEM LÁTTAM A HÁBORÚ KEZDETE ÓTA NEM TUDOM HONNAN SZEREZHETTE DE HÁT JÖTT RAGYOGVA HOGY LÁSSA A FELESÉGÉT ÉS A FIÁT

Itt némi erőt kell majd gyűjtenem. Ne hassak cinikusnak.

A TELEFONON ÉPPEN ARRÓL BESZÉLTÜNK MIRE IS KERESZTELJÜK A FIUNKAT MERT AKKOR MÁR CSAK ÚGY AKARTAM

ÉREZNI HOGY A MIÉNK ÉS HETEK ÓTA ELŐSZÖR TUDTAM WERFEL ÖTLETEIN SZÍVBŐL ÉS ŐSZINTÉN FELNEVETNI AMIKOR LÁTTAM HOGY MÁR PERCEK ÓTA OTT ÁLL GROPIUS A HÜLYE RÓZSÁIVAL AZ UNIFORMISÁVAL ÉS A MOSOLYÁVAL AMIT AZ ARCÁN FELEJTETT CSAK SÁPAD EGYSZER SÁPAD

Nem volt mit tagadni többé.

ÉS A MŰTÉTEK KÖVETKEZTEK EGYIK A MÁSIK UTÁN HOGY MEGMENTSÉK A GYEREKET IGEN EZ AZ Ő REGÉNYE LEHETNE CSAK AZ ÉRTELEM NÉLKÜLI SZENVEDÉSRŐL MELY MÉGIS CSAK AZ ÉRTELEM NÉLKÜLI SZERELEM SZÜKSÉGSZERŰ KÖVETKEZMÉNYE

Olykor közel voltam az imádkozáshoz, olykor a legvégletebben gyűlöltem Istent, amikor a kis test a kések alatt feküdt.

De ennek a regénynek, már tudtam: előtörténete volt az én szerelmem, sőt minden szerelmem. És ez az utolsó, amelynek még ez a bűnünk sem vethetett véget.

Utolsó? Hollnsteiner.

GROPIUS EZUTÁN LÉPETT KI AZ ÉLETEMBŐL DE CSAK LASSAN HISZEN FUNKCIÓJA ÉS BECSÜLETE MÉG HORDOZTA A HIRTELEN MEGNÖVEKEDETT TERHEKET IGAZI EPIKUS HŐS VOLT Ő RENDÍTHETETLEN MÉLYEN GYÖKEREZETT ÉS KISSÉ KORLÁTOLT ÉS AKKOR IS FŐHŐSKÉNT AKART VISELKEDNI AMIKOR MÁR MELLÉKSZEREPLŐ SEM IGEN LEHETETT MEG AKART TEHÁT BOCSÁTANI MINDENKÉPPEN ÉS NAGYVONALÚAN HÁTHA EZZEL AZÉRT MÉG VISSZAKAPHAT ÍGY HÁT ERENDŐ NAGYVONALÚSÁGÁT NÉHÁNY SUTA ÉS HIVALKODÓ GESZTUSSAL TETTE VOLNA MÉG NYILVÁNVALÓBBÁ IGYEKEZTEM NEM ÉRTENI DE HÁT NEM SEGÍTETT SEMMIT EGY TÜRHELETLEN PILLANATBAN PEDIG ELJÖTT ÉS TÉRDRE VETETTE MAGÁT HÁT NÉZTEM EZT AZ IDEGENNÉ VÁLÓ POROSZT EZT A TÉRDELÉSHEZ NEM SZOKOTT PROTESTÁNST MÉG MIRE KÉPES HA ERRE IS DE HÁT NEM VOLT MIT TENNI ITT ÉS EKKOR VESZÍTETT EL VÉGLEG

A néma, gyenge főhős nem bírta tovább a műtéteteket.

Itt majd ismét csend következik. És kitarom, ha belepusztulok is.

Mondja, Hollnsteiner: Isten miért ismétli magát?

Most ihatok.

Hogy miért nem inkább én, táviratozta a szegyenével eltávozott Gropius a halálhírré. Ha pedig lett volna még elég erőm, talán itt véget vetek az én életemnek.

Ilyet az ember nem mond talánna.

Véget vetek.

Még egy pohárral.

MI VOLT MÉG HÁTRA A REGÉNYBŐL AZUTÁN HOGY A FŐHŐS ÉRTELMELEN TRAGÉDIÁJA BŰNŰNKBEN ÉS SZERELMŰNKBEN ÖSSZEPRÉSELT WERFELLEL EZEN TÓPRENGTEM S HOGY EGY EFFÉLE TERJEDELMEZ NYUGODT LASSÚ EPIKÁBAN EZ IS CSAK EPIZÓD LESZ VÉGÜL AKÁRCSAK SZERELMŰNKBEN MELY VÉGRE NEM KOCKÁZTATTA AZ ÉLETEMET HANEM NYUGODT VOLT ÉS MÉLY MINT A TENGER ÉLNI LEHETETT BENNE MINT EGY SOKFEJEZETES REGÉNYBEN MINT AZ ÚJ NAGY HÁZUNKBAN A HOHE WARTÉN VAGY MINT EBBEN AZ ELMŰLŐ POLGÁRI VILÁGBAN

No, még a végét, összeszedem magam.

Ismeri azt az érzést, atyám, amikor úgy érzi: minden a helyén van? Az ebből fakadó örjítő hiányérzetet?

WERFEL AZUTÁN MEGKÉRTE A KEZEM DE HÁT NEM TUDTAM SZÜKSÉGÜNK VAN-E ERRE IS RÁ SZÜKSÉGEM VOLT AHOGY NEKI IS ÉNRÁM AZ ÉLETHEZ AZ ÍRÁSHOZ A SZERELEMHEZ OLYKOR HA CSAK FELHÍVOTT TELEFONON S VALAMI GYENGÉD OSTOBSÁGOT BELEBÜGÖTT HÁT ÖSSZERÁNDULTAM A VÁGYTÓL NEGYVEN FŐLŐTT IS DE EZALATT A SORSOK ELRENDEZŐDTEK SZÉPEN S TÍZ ÉVRE A LÁNYKÉRÉS UTÁN ELVÁLTAM GROPIUSTÓL ÉS ÖTVENÉVESEN HOZZÁMENTEM SIKERE IS EKKORIBAN LASSAN ALAPOSAN ÉS EPIKUSAN ÉRKEZETT BARÁTAI KÖRÉBEN ÉRTE AZ ELISMERÉS MINT EZT MONDANI SZOKTÁK

Mi történik itt: néztem az életemet. Ennyi volna az egész csak ugyan? Amikor... Minden feltámadt. Egy házat akartam Velencében hirtelen. És nagyon. Egy házat!

Mintha mindenemből kifosztott volna ez az utolsó fejezet. A döntő csapást életemre ez a „happy end” mérte.

Azután ő is akart. Meg Manon is. Megvettük a San Tomá 2542-t. És egyszerre, csaknem az epilógusban, felgyorsultak az események. Mintha visszatérnék egy mese vidékeire, lagúnák partjára, kis palazzókba, terekre és hidakra; egy mesébe, amely szép csöndben cáfolhatatlan lidércnyomássá változott. Az ígéretek és varázslatok birodalmából valami kopár, piszkos, olykor kínosan mesterkéltsézhulló valóság lett, nem, nem ezt akartam, mintha a föld csúszott volna ki alólam, és már nincs menekvés.

Egy embert kerestem azután itt, Bécsben. Mint a mese garanciáját. Hogy nem volt ez így, hogy nem volt ez igaz.

Húgom öngyilkosságot követett el, mert nem bírta tébolyult muzsikusa nélkül egymaga a szanatóriumban. Megmentették. Azt gondoltam: az enyém sikerülni fog.

Klimt két hete meghalt.

Kitől tudhatnám meg, mit vesztettem el?

AZEPILÓGUSOK SZOLGÁLNAK EFFÉLE KÉRDÉSEK MEGVÁLASZOLÁSÁRA KICSIT ÚGY MINT A DOSZTOJEVSKIJ-REGÉNYEK VÉGÉN AHOGY RÁ KELL DÖBBENNÜNK A SZEREPLŐKEL EGYÜTT HOGY EGÉSZEN ROSSZ IRÁNYBAN KERESTÜK BOLDOGULÁSUNKAT EGÉSZEN ROSSZ IRÁNYBAN DE AMI EZUTÁN JÖNNE AZ MÁR NEM ÁBRÁZOLHATÓ ÉS TALÁN NEM IS LÉTEZIK

Ismeri ezt?

Zúg a fejem. Nem baj.

Ismeri ezt?!

Szerencse, hogy így bírom az italt.

Vagy már nem kíváncsi egy öregedő nőre egyáltalán?

Közönséges. Másképpen. És elmázolódott a festék. És a lehelitem vajon?

Tudja Hollnsteiner, micsoda megkönnyebbülés fakad abból, hogy már nem a test diktálja az érzéseket? Ahogy lassan vehetem le a szépséget, mint egykor az ifjúságot, mint ruhákból léphetek ki mind-abból, ami eltakarta valódi lényemet. Minden nap új meglepetés, kicsit más, kicsit több: most foltok jelennek meg a kézfejemben, most a látásom gyengül, mostantól kissé bővebb ruhák állnak jobban... Tudja, micsoda szabadság ez? Hogy micsoda vad és merész démonok támadnak ebből?

És... bakfiskorom óta nem éreztem ennyire a testemet.

De a vágyak nem öregszenek. Csak az értelmük változik ezalatt. Az összetételük. Szinte... a fogásuk. Anyaguk.

De jó lenne most átölelni.

Mintha most érteném meg, mi is a szerelem. Ahelyett, amit hittem. Minderre szükségem volt, hogy megérjek hozzá.

Mély levegőt venni és folytatni. A szemébe, a szép szemébe.

Mit tudott arról egy ilyen szépen esztergált baba? Ó nem, ez csak a férfiaknak készült, a félreértések fokozása céljából.

Majd a nyaka köré fonom a baba karját! Haha!

Minden megszűnés félelmetes, Hollnsteiner. Hát még... a női test-funkcióké. Mert nincsen újrakezdés.

És...

És nincsen gyerek. Az egyetlen zavarba ejtően örökkévaló mozzanat a mindig mulandó, mert még éretlen szerelemben. Amely átnyúl a két ember feje fölött, mintha szenvedélyük csak eszköz volna. Az isteni terv túsza. És... talán ezért nem élte túl egyetlen szerelem sem. Most értettem meg: mitől is szabadít meg Isten. Ezentúl a sze-

relem önmagában kell, hogy ugyanaz legyen, ami eddig a gyerekek által volt. Vagy... lett volna.

Talán ezért voltak a halottak? Erre utalt a rengeteg fájdalom?

És a gyerekek miatt éreztem olykor, hogy az emberiség érzelmi elősködője vagyok, jól kifejlett szentimentális parazita, befonom és magamba olvasztom a zsákmányomat, hogy termékenységem legyen termékenységük feltétele; máskor pedig bizonyos voltam abban, hogy ezek a húsevő zsenik, akik vegetáriánusnak képzelik magukat, ezek táplálkoznak, növekednek, lélegeznek rajtam keresztül, élnek bennem, fogyasztanak engem, gyerekekkel vagy anélkül... És alakítanak át mindennél fontosabb műveikben a maguk ízlése és igényei és hajlamai szerint...

Vajon érzi majd az alkoholt, ha közel vagyok hozzá?

Amo ergo sum... Még ezt is elhittem a szívemet ostromlóknak, hogy csak szerelmük által létezem. Pedig belülről, a szívem felől... onnan még senki nem törhetett át. A szívem felé, úgy igen.

Eddig. Vajon érteni fogja?

Amikor arról beszélt, Johannes, hogy a szívünkben mi él. Mintha megkapaszkodhatnék valamiben a velencei szédülés után. Igen! A szívünkben! Talán azóta...

Mi ez a bakfishang?

Akkor értettem meg, hogy gyónnom kell. Hogy értsem: mi minden pusztult el emiatt. Bennem is. De ez nem az öregedő asszony panasza, Johannes! Hanem... úgymond, esztétikailag! Hiszen csaknem minden férfimbán volt valami destruktív! Már értem! Mahler a zene hagyományait bontotta fel, törte szét, Kokoschka a látványét és a festészetét, Gropius pusztá funkciójukra csupasztította az épületeket... És nézzen rám! Hogy velem mi történt! Mert nem merem arra ismerni, ami bennem él... vagy hogy is.

Illetve: aki.

Ért engem?

És én, én talán értem?

Atyám... Hollnsteiner... Johannes...

Meg tudom majd úgy szólítani, hogy ne jöjjön zavarba? Persze... miért ne jöjjön?

Most már tudom: ezért nem alkothattam semmit. A zene ugyanis tökéletlen út arrafelé, amerre van... tökéletes. Igen, sokáig azt hittem, a szerelem. S akkor mindegy, ki alkot, hiszen úgyis ugyanaz történik mindig. De akkor miért nem válthatott meg soha a szenvedélyem, miért hagyott minden férfi csak növekvő hiányérzetet bennem, miért maradtam a lelkemben kielégítetlen, nyomorult, akinek csak felkeltik, fokozzák a vágyakozását és soha, és fájdalmasan... nem...

Sikerül majd ezt két hangon?

Most már mindent tud.

Soha még nem voltam ilyen meztelen férfi előtt.

Nekem tényleg sok a bűnöm. Tényleg kellene a feloldozása. De csak a férfiakhoz voltam hűtlen. Soha nem ehhez a vágyhoz. Miért hogy mindig egy férfi kellett közvetítőül?

Hát ki más?

Ezért akarom magának meggyónni, mert maga...

Mi is? Brrr...

Érti már, miért kavart fel annyira, amikor elmondta, hogy a hit formája a paradoxon? Miért kellett kifutnom a Stephansdomból?

Ez a testetlen test... persze hogy vonzóbb.

És hogy Isten mindenkihez más utat választ. Kiváltképp ahhoz, aki oly fogékony a szeretetre, mint én, s ezt oly szívesen vonatkoztatja arra, akit csak az üzenet közvetítésére küldtek...

Miért nem jön már? Az üzenetével!

Ugye: hogy mi a szeretet Isten nélkül! Nézze a bábut itt, felfeszítem saját érzéseire!

Vagy ő tudta pontosabban, hogy nem jöhet? Ezt mondta volna el a telefonba? Mert akkor általa fogom végképp elveszíteni azt, amiben így még... reménykedhetem?

Nem jöhet. Ugye? Értem. Ezért mérte rám ezt a purgatóriumot. Verjem csak a földhöz magam. Tépjem fel a legmélyebb sebeket, tárjam fel a legtítkoltabb rejtkehelyeket, engedjem, hogy nézzenek, hogy ne maradjon semmi, ami megóvhatna, sem a büszkeségem, sem a múltam, sem a szenvedélyem... semmi és senki.

Vagy csak gyáva?

Gyáva. Félt. Tőlem. Inkább hagy szenvedni, de ő nem... Mert mi lesz vele, ha...

És velem mi lesz? Ha?

Akkor ne is jöjjön.

Ne? Ne.

Nem jön el. Nem vált meg. Engem nem lehet. Annak lehet legkevésbé, aki képes lenne rá. Paradoxon. Hát már értem. Sikerült. Gratulálok, Hollnsteiner.

Csengetés?! Most?! Csakugyan?...

Mindegy. Ez nem lehet ő. Aki megváltani jön, az nem csenget. Azt onnan ismerni meg, hogy bent van.

Bent van?